

การประเมินโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียน
กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

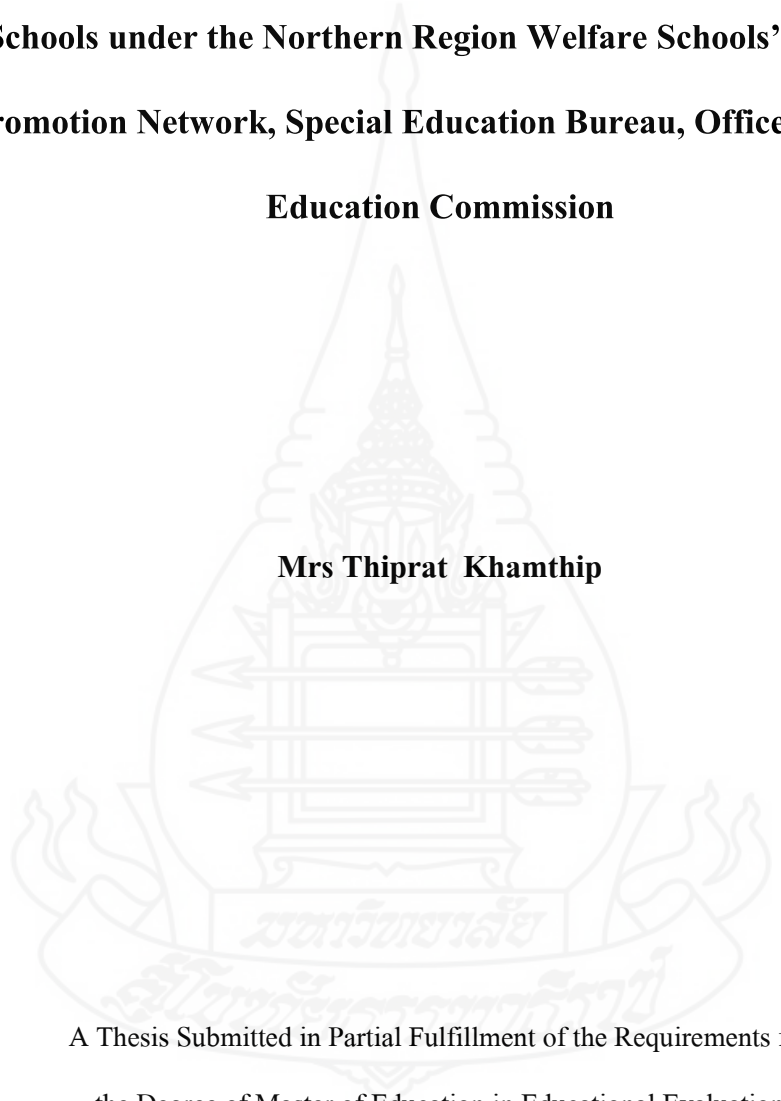
นางทิพย์รัตน์ คำทิพย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2563

**An Evaluation of Education for Employment Projects Conducted
by Schools under the Northern Region Welfare Schools' Efficiency
Promotion Network, Special Education Bureau, Office of Basic
Education Commission**

Mrs Thiprat Khamthip

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Educational Evaluation

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

2020

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การประเมิน โครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียน
กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน

ชื่อและนามสกุล นางทิพย์รัตน์ คำทิพย์

แขนงวิชา การวัดและประเมินผลการศึกษา

สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา 1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิธร กาญจนสุวรรณ
2. รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด พรหมจ้อย

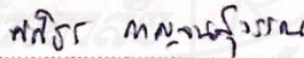
วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2564

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุพักตร์ พิบูลย์)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิธร กาญจนสุวรรณ)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด พรหมจ้อย)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.เทพศักดิ์ บุญรัตน์)

ชื่อวิทยานิพนธ์ การประเมินโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนกลุ่มเครือข่าย
ส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้วิจัย นางทิพย์รัตน์ คำทิพย์ รหัสนักศึกษา 2582500076 **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
(การประเมินการศึกษา) **อาจารย์ที่ปรึกษา** (1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิธร กาญจนสุวรรณ
(2) รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด พรหมจ้อย **ปีการศึกษา** 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ประเมินความพร้อมด้านปัจจัยนำเข้า (2) ประเมินความ
เหมาะสมด้านกระบวนการ (3) ประเมินประสิทธิผลของโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของกลุ่ม
เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนิน โครงการการจัดการศึกษาเพื่อการ มีงานทำ
ดังนี้ (1) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 34 คน (2) ครูผู้สอน จำนวน 85 คน (3) คณะกรรมการสถานศึกษา
จำนวน 85 คน และ (4) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 510 คนในปีการศึกษา
2562 รวมทั้งสิ้น 714 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์
ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) ความพร้อมด้านปัจจัยนำเข้าของการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ
ซึ่งประกอบด้วย บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการบริหารจัดการ โดยภาพรวมมีความพร้อมอยู่ใน
ระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน สิ่งที่ต้องแก้ไขและพัฒนา คือ ครูผู้สอนควรพัฒนาความรู้และทักษะการทำ
วิจัย ทักษะการใช้ ดูแล ซ่อมแซม เครื่องมือ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพ (2) ความ
เหมาะสม ด้านกระบวนการดำเนินงานโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำประกอบด้วย การวางแผนใน
การจัดกิจกรรม การปฏิบัติตามแผนกิจกรรม การตรวจสอบผลการจัดกิจกรรม และการแก้ไขปรับปรุงการจัด
กิจกรรม โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน กิจกรรมที่ควรวางแผนและ
พัฒนาต่อไป คือ กิจกรรมการวิจัยและพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ และ(3) ด้านประสิทธิผลของ
โครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ซึ่งประกอบด้วย โรงเรียนมีหลักสูตรการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ
ที่มีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนอาชีพมีความรู้และสามารถจัดการสอนอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผู้เรียนมี
ความพร้อมในการประกอบอาชีพและสามารถนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ โดยภาพรวมด้าน
ประสิทธิผล อยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน สิ่งที่ต้องพัฒนา คือ โรงเรียนควรมีหลักสูตรการจัด
การศึกษาเพื่อการมีงานทำที่สอดคล้องกับศักยภาพของนักเรียนและตามบริบทของแต่ละท้องถิ่น ครูควรมีการ
พัฒนาตนเองทั้งด้านความรู้และทักษะในอาชีพเพื่อนำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพ ส่งเสริมพัฒนานักเรียน
ทางด้านความรู้ ทักษะทางอาชีพ คุณลักษณะและเจตคติที่ดีในการประกอบอาชีพสุจริต ส่งเสริมให้นักเรียนทุก
คนได้ฝึกประสบการณ์การทำธุรกิจขนาดเล็กและมีรายได้ระหว่างเรียน

คำสำคัญ การประเมินโครงการ การมีงานทำ การศึกษาสงเคราะห์ การศึกษาพิเศษ

Thesis title: An Evaluation of Education for Employment Projects Conducted by Schools under the Northern Region Welfare Schools' Efficiency Promotion Network, Special Education Bureau, Office of Basic Education Commission

Researcher: Mrs Thiprat Khamthip; **ID:** 2582500076;

Degree: Master of Education (Educational Evaluation);

Thesis advisors: (1) Dr.Sasitorn Kanchanasuvarna , Associate Professor;

(2) Dr. Somkid Promjui, Associate Professor;

Academic year: 2020

Abstract

This research study aimed to evaluate (1) the readiness of inputs, (2) the suitability of the process, and (3) the effectiveness of education for employment projects conducted by schools under the northern region welfare schools' efficiency promotion network, special education bureau, office of basic education commission.

Participants of the study consisted of 714 various project stakeholders, including (1) 34 school administrators, (2) 85 school teachers, (3) 85 school advisory board members, and (4) 510 ninth and twelfth grade students in the academic year of 2019. The instrument employed for data collection was a questionnaire and data was analyzed through percentage, mean, standard deviation and content analysis.

The study reveals the following findings. Firstly, the readiness of the inputs for education for employment projects in terms of personnel, budget, materials and management was at a high level which met the minimum requirement. What needs to be improved is teachers' knowledge and skills in conducting research, using and maintaining the tools and materials used for learning activities in vocational classes. Secondly, the suitability of the process of the education for employment projects in terms of planning activities, implementing the planned activities, examining the results and improving the activities, in overall, was at a high level which met the minimum requirement. The activity that needs to be continued for further development is research and development for education promoting employment. Thirdly, the effectiveness of the education for employment projects regarding the effective school curriculum for employment, school teachers' competence in vocational instruction, and students' readiness and ability to apply their knowledge for future employment was also at a high level which met the minimum requirement. Things that need improvement are as follows: school curriculum aligned with students' potential and local context of individual school, school teachers' self-development regarding content subject knowledge and expertise in their vocational areas, promotion of students' development with respect to knowledge and vocational training, as well as positive attributes for and attitudes towards legitimate jobs, and promotion of students' opportunities to run a small business and generate income during school hours.

Keywords: Project Evaluation, Employment, Welfare Education, Special Education

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยการสนับสนุนและให้คำปรึกษา แนะนำเป็นอย่างดีจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิธร กาญจนสุวรรณ และรองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด พรหมจ้อย รวมทั้งรองศาสตราจารย์ ดร.สุพักตร์ พิบูลย์ ประธานกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สุพักตร์ พิบูลย์ ประธานกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ ขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือในการตรวจสอบ และแก้ไข ข้อบกพร่องของเครื่องมือวิจัย

ขอขอบพระคุณ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาและ นักเรียนของ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ราชประชานุเคราะห์ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพ การศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการ ทดลองใช้เครื่องมือและตอบแบบสอบถามในการวิจัย

ขอขอบพระคุณอาจารย์แขนงวิชาภาควิชาและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ในระดับบัณฑิตศึกษา อันเป็น ประโยชน์อย่างยิ่งต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไป

นอกจากนี้ประโยชน์ที่พึงได้จากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้แก่ บิดา มารดา และครอบครัว ที่มีส่วนสนับสนุนผู้วิจัยในทุกด้านรวมทั้งทุกท่านที่มีส่วนร่วมในความสำเร็จของ งานวิจัยนี้

ทิพย์รัตน์ คำทิพย์

พฤศจิกายน 2564

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	9
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ	10
แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการ	22
รูปแบบการประเมินเชิงระบบ	34
การจัดการศึกษาของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์	55
โครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียน กลุ่มเครือข่าย ส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	62
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	66
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	75
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	75
กรอบแนวทางการประเมิน	76
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	80
การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ	80
การเก็บรวบรวมข้อมูล	81
การวิเคราะห์ข้อมูล	81

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	82
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	85
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	85
ตอนที่ 2 ผลการประเมินความพร้อมด้านปัจจัยนำเข้าของ โครงการการจัดการศึกษา เพื่อการมีงานทำ ของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษา สงเคราะห์ ภาคเหนือ	91
ตอนที่ 3 ผลการประเมินความเหมาะสมด้านกระบวนการของ โครงการการจัด การศึกษาเพื่อการมีงานทำ ของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพ การศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ	96
ตอนที่ 4 ผลการประเมินประสิทธิผลของ โครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ	101
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	113
สรุปการวิจัย	113
อภิปรายผล	122
ข้อเสนอแนะ	125
บรรณานุกรม	127
ภาคผนวก	132
ก ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ	133
ข หนังสือขอความอนุเคราะห์	138
ค เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย	140
ประวัติผู้วิจัย	156

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1	กรอบแนวทางการประเมินการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียน กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 77
ตารางที่ 4.1	ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพ การศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ ประจำปีการศึกษา 2562 86
ตารางที่ 4.2	ข้อมูลพื้นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา 87
ตารางที่ 4.3	ข้อมูลพื้นฐานของครูผู้สอน 88
ตารางที่ 4.4	ข้อมูลพื้นฐานของคณะกรรมการสถานศึกษา 89
ตารางที่ 4.5	ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน 90
ตารางที่ 4.6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ของโรงเรียน กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ ของผู้บริหาร ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษา ด้านปัจจัยนำเข้า 92
ตารางที่ 4.7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ของโรงเรียน กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ ของนักเรียน ด้านปัจจัยนำเข้า 95
ตารางที่ 4.8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ของโรงเรียน กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ ของผู้บริหาร และครูผู้สอน ด้านกระบวนการ 97
ตารางที่ 4.9	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ของโรงเรียน กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ ของนักเรียน ด้านกระบวนการ 100
ตารางที่ 4.10	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ของโรงเรียน กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ ของผู้บริหาร และครูผู้สอน ด้านประสิทธิผล โรงเรียนมีหลักสูตรการจัดการศึกษา เพื่อการมีงานทำที่มีประสิทธิภาพ 101

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.11	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ของโรงเรียน กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ ของผู้บริหาร และครูผู้สอน ด้านประสิทธิผล ครูผู้สอนอาชีพมีความรู้และ สามารถจัดการเรียนการสอนอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ.....	104
ตารางที่ 4.12	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ของโรงเรียน กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ ของผู้บริหาร และครูผู้สอน ด้านประสิทธิผล นักเรียนมีความพร้อมในการ ประกอบอาชีพ และสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้.....	105
ตารางที่ 4.13	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ของโรงเรียน กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ ของนักเรียน ด้านประสิทธิผล นักเรียนมีความพร้อมในการประกอบอาชีพ และสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้.....	108
ตารางที่ 4.14	ผลการประเมินโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียน กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน.....	110

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการประเมิน โครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียน กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ	4
ภาพที่ 2.1 แนวทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	11
ภาพที่ 2.2 ความร่วมมือการศึกษานองความต้องการอัตรากำลังแรงงานในถิ่นฐาน	16
ภาพที่ 2.3 องค์ประกอบหลักของระบบ	35
ภาพที่ 2.4 รูปแบบการประเมินเชิงระบบ (IPO)	36
ภาพที่ 2.5 วงจรเดมิ่งสำหรับการดำเนินงาน	40
ภาพที่ 2.6 การทำงานของวงจร PDCA	41
ภาพที่ 2.7 ระบบวงจรควบคุมคุณภาพ (Quality Control Circle: Q.C.C.)	42

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดเป็นยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการและรองรับการพัฒนาประเทศ มุ่งพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพและมาตรฐานสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษามีสมรรถนะตรงความต้องการของตลาดแรงงานภายในประเทศ เรียนจบแล้วต้องมีย่างก้าว รับการเป็นศูนย์พัฒนา อาเซียน และเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ให้มีความเพียงพอ ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ มีขีดความสามารถแข่งขันได้ในระดับสากล พร้อมกับกำหนดกรอบวิธีการที่ต้องจัดทำฐานข้อมูลความต้องการแรงงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน โดยที่สถานศึกษาจะต้องมีฐานข้อมูลการผลิตและพัฒนาผู้เรียนให้เชื่อมโยงกับความต้องการจำเป็นในพื้นที่ของจังหวัดกับอำเภอ ให้ตรงทิศทางการพัฒนาประเทศ ซึ่งจะต้องให้ภาคประชาชนในสังคม อันได้แก่สถานประกอบการ กลุ่มอาชีพอิสระเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีการบูรณาการการเรียนรู้คู่กันไป โดยที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดกรอบการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการมีงานทำ ตามแนวทางการจัดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 ที่แสดงเจตนารมณ์ในการยกระดับการศึกษาของประชาชนให้สูงขึ้น โดยการกำหนดสิทธิและโอกาสของประชาชนในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปีที่รัฐต้องจัดโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย เด็กและเยาวชนพิการทุกประเภทมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ ความสำคัญดังกล่าวได้กำหนดให้รัฐต้องจัดกระบวนการทางการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายการปฏิรูปการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข

การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนและบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดเนื้อหา

สาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา การจัดกิจกรรมให้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้คิดเป็นทำเป็น รักการอ่านและเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งการจัดการเรียนการสอนโดยการผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ ได้อย่างสมบูรณ์

การจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนด้อยโอกาสในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ราชประชานุเคราะห์ในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ มีทั้งหมด 17 โรงเรียน ใน 12 จังหวัด (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ,2560) เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย รับเด็กด้อยโอกาสตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด 10 ประเภท ซึ่งพบว่าเด็กกลุ่มดังกล่าวมีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องให้การช่วยเหลือเป็นกรณีพิเศษ เพื่อพัฒนาศักยภาพในการดำรงชีวิตให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข คือ การได้ประกอบอาชีพที่สุจริตและการมีรายได้ที่มั่นคง จึงจัดการเรียนการสอนอาชีพที่มุ่งเน้นให้นักเรียนสร้างนิสัย ทักษะคิด รู้จักคิด ลงมือปฏิบัติ และแก้ปัญหาด้วยตนเอง ตลอดจนเป็นกระบวนการเสริมสร้างค่านิยมจนเกิดคุณลักษณะความเป็นผู้รับผิดชอบอย่างมีส่วนร่วม ความมีวินัย ความขยัน ความประหยัด ความซื่อสัตย์ขึ้นในตนเอง จาก การดำเนินงานด้านการจัดการเรียนการสอนอาชีพในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ดังกล่าว สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความสำคัญกับการจัดองค์ความรู้ในการสอน เพื่อให้สัมพันธ์กับศักยภาพของแต่ละพื้นที่ เน้นผู้จบการศึกษาต้องมีอาชีพและงานทำ โดยมี การปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ (Area Based) แบ่งผู้เรียนเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 สายอาชีพ และกลุ่มที่ 2 สายสามัญ เพื่อให้ให้นักเรียนมุ่งเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยโดยมีเป้าหมายที่ชัดเจน คือการมีงานทำ และมีศักยภาพตรงตามความต้องการในการพัฒนาประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน,2554) นอกจากนี้จุดเน้นของแผนพัฒนาการจัดการศึกษาสงเคราะห์ ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2560-2564) สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ระบุไว้ในกลยุทธ์ที่ 3 ว่า “ปลูกฝังคุณธรรม จิตสำนึกในความเป็นไทย มีทักษะการประกอบอาชีพ และทักษะการดำรงชีวิต ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”(สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ,2555)

โครงการการจัดการศึกษาเพื่อการทำงานทำของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ราชประชานุเคราะห์ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ มีวัตถุประสงค์ 9 ประการ คือ 1) เพื่อพัฒนาหลักสูตรงานอาชีพที่สอดคล้องกับศักยภาพของนักเรียนด้อยโอกาส 2) เพื่อพัฒนาบุคลากรทุกระดับเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อการทำงานทำ 3) เพื่อสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชน 4) เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่ดีและตระหนักรู้เกี่ยวกับความถนัดและศักยภาพของตนเอง สามารถมองเห็นอนาคตเกี่ยวกับอาชีพของตนเองได้

5) เพื่อส่งนักเรียนฝึกอาชีพในสถานประกอบการ ให้นักเรียนได้สัมผัสและฝึกประสบการณ์จริงในวิชาชีพต่างๆอย่างหลากหลาย 6) เพื่อส่งเสริมทักษะการประกอบอาชีพให้แก่ นักเรียน ให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีในการประกอบอาชีพสุจริต 7) เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกประสบการณ์การทำงานขนาดเล็กและมีรายได้ระหว่างเรียน 8) เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพที่ครบวงจรในระดับชุมชนและระดับภูมิภาค 9) เพื่อสร้างเจตคติในการประกอบอาชีพให้แก่ นักเรียน โดยมิได้ดำเนินการในช่วงปี 2560 - 2562

จากรายงานการประเมินโครงการพัฒนาวิชาชีพเพื่อการมีงานทำสำหรับเด็กพิการและเด็กด้อยโอกาส (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2559 หน้า 114-117) พบว่า การจัดการเรียนการสอนอาชีพในโรงเรียนประสบปัญหาแต่ละด้าน ดังนี้ ด้านสภาพแวดล้อม พบว่า สถานประกอบการไม่ให้การยอมรับและให้โอกาสเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาสเข้าทำงาน และสถานประกอบการฝึกอาชีพอยู่ไกล รวมทั้งผู้ปกครองไม่สนับสนุนการเรียนสายอาชีพ มุ่งเน้นการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า บุคลากรขาดทักษะการสอนอาชีพ ภาระงานของครูมีมาก นักเรียนไม่ให้ความสำคัญในการเรียนอาชีพ ไม่ได้เรียนอาชีพตามความถนัด ความสนใจ แต่เรียนตามกลุ่มเพื่อน งบประมาณที่ได้ล่าช้า ไม่ยืดหยุ่นในการเบิกจ่าย สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ไม่เพียงพอ อุปกรณ์เป็นครุภัณฑ์ที่ไม่ได้กำหนดรายละเอียดเฉพาะครุภัณฑ์ตามที่ทางราชการกำหนด ทำให้จัดซื้อไม่ได้ การบริหารจัดการดำเนินงานมีระยะเวลาจำกัด (เนื่องจากงบประมาณล่าช้า) ทำให้การดำเนินงานเร่งด่วน ขาดการวางแผนการดำเนินงาน ด้านกระบวนการ พบว่า การดำเนินงานของสถานศึกษาไม่เป็นระบบขาดความต่อเนื่องขาดผู้ประสานงานในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (Job Coach) ขาดการนิเทศ กำกับ อย่างเป็นระบบ ด้านผลผลิต พบว่า นักเรียนไม่มีวินัยในการทำงานในสถานประกอบการ นักเรียนที่จบการศึกษาที่มีคุณภาพด้านทักษะอาชีพมีจำนวนน้อย และนักเรียนไม่มีทุนสำหรับทำอาชีพที่ตนเองต้องการ

การประเมินโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ผู้วิจัยมีความประสงค์เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศในด้านการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ เป็นการพัฒนาหลักสูตรทางด้านอาชีพที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ครูผู้สอนอาชีพสามารถจัดการสอนอาชีพให้มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล และเพื่อให้ นักเรียนได้รับการเตรียมความพร้อมในการประกอบอาชีพได้ และสามารถนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพเพื่อการมีงานทำในอนาคต ผู้วิจัยศึกษาโดยใช้รูปแบบการประเมินเชิงระบบ (System Approach) ประกอบด้วย การประเมินอยู่ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความพร้อมปัจจัยนำเข้า ความเหมาะสมด้านกระบวนการ และด้านประสิทธิผลของโครงการ (สุกมาส อังสุโชติ 2555, น.56-57) นำผลการประเมินที่ได้ไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศ

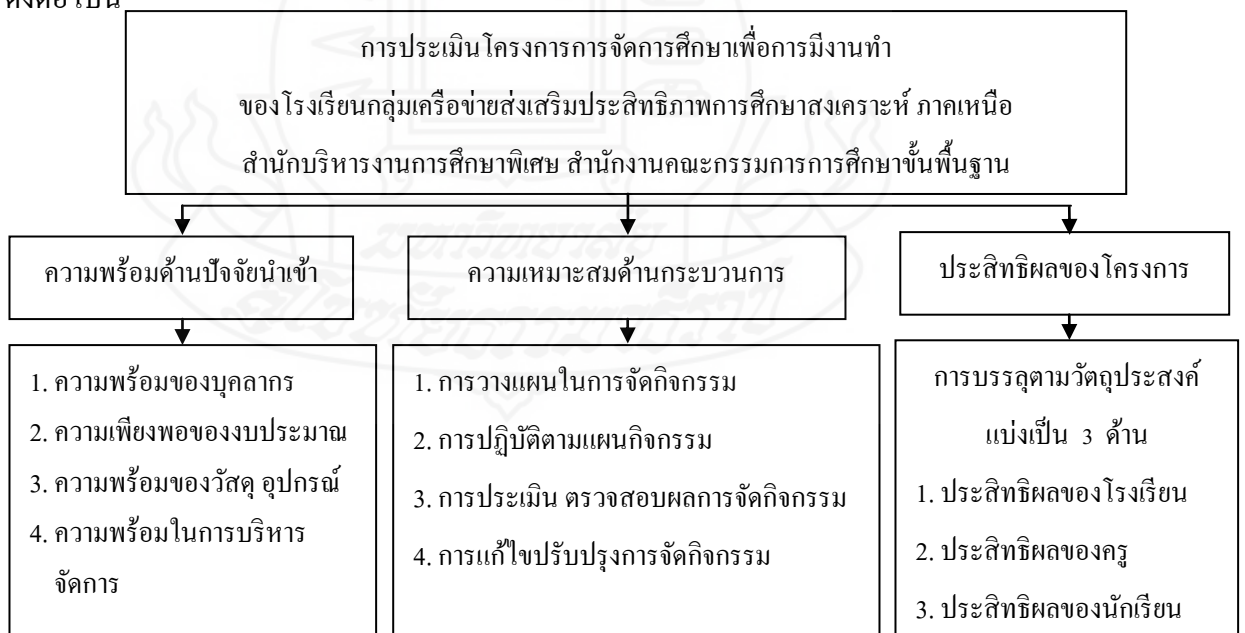
ในการปรับปรุง แก้ไข พัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนและชุมชนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อประเมินความพร้อมด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ
- 2.2 เพื่อประเมินความเหมาะสมด้านกระบวนการของโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ
- 2.3 เพื่อประเมินประสิทธิผลของโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาถึงรูปแบบการประเมินต่างๆ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้หลักการประเมินเชิงระบบเป็นกรอบแนวคิดในการประเมิน โครงการดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการประเมินโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ

4. ขอบเขตการวิจัย

4.1 ประชากรผู้ให้ข้อมูล

เป้าหมายของการประเมิน คือ มุ่งประเมิน โครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ จำนวน 17 โรงเรียน ดำเนินการระหว่างปี พ.ศ. 2560-2562 เพื่อมุ่งส่งเสริมนักเรียนในการมีงานทำ ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ราชประชานุเคราะห์ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ ปีการศึกษา 2562 จำนวน 17 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 41 คน ครูผู้สอน 999 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 255 คน และนักเรียน จำนวน 12,331 คน รวมทั้งสิ้น 13,626 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มีการเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และนักเรียน โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ ปีการศึกษา 2562 จำนวน 17 โรงเรียน โดยแบ่งเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 34 คน ครูผู้สอนจำนวน 85 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 85 คน และนักเรียน จำนวน 510 คน รวมทั้งสิ้น 714 คน

4.2 ประเด็นที่ศึกษา

4.2.1 ความพร้อมด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ โดยศึกษาในประเด็นต่อไปนี้

- 1) ความพร้อมของบุคลากร
- 2) ความเพียงพอของงบประมาณ
- 3) ความพร้อมของวัสดุ อุปกรณ์
- 4) ความพร้อมในการบริหารจัดการ

4.2.2 ความเหมาะสมด้านกระบวนการของโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ โดยศึกษาในประเด็นต่อไปนี้

- 1) การวางแผนในการจัดกิจกรรม
- 2) การปฏิบัติตามแผนกิจกรรม
- 3) การประเมิน ตรวจสอบผลการจัดกิจกรรม
- 4) การแก้ไขปรับปรุงการจัดกิจกรรม

4.2.3 ประสิทธิภาพของโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ โดยศึกษาในประเด็นต่อไปนี้

1) ประสิทธิภาพของโรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนมีหลักสูตรการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำที่มีประสิทธิภาพ มีความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย และพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพ

2) ครูผู้สอนอาชีพมีความรู้และสามารถจัดการสอนอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) ผู้เรียนมีความพร้อมในการประกอบอาชีพ และสามารถนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพได้

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อสรุปผลว่าโครงการนั้น ๆ ได้บรรลุวัตถุประสงค์/เป้าหมาย และมีประสิทธิภาพเพียงใด ในการประเมินโครงการนี้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินเชิงระบบ (System Approach) ซึ่งประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ 1) ปัจจัยนำเข้า 2) กระบวนการ และ 3) ประสิทธิภาพ มาเป็นแนวทางในการประเมินโครงการ

5.2 การประเมินความพร้อมด้านปัจจัยนำเข้า หมายถึง การตรวจสอบความพร้อมของปัจจัยที่ใช้ในการบริหารงาน ได้แก่ ความพร้อมของบุคลากร ความเพียงพอของงบประมาณ ความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์ และความพร้อมในการบริหารจัดการ

5.2.1 ความพร้อมของบุคลากร หมายถึง การพิจารณาความพร้อมของผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา ซึ่งได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอน เจ้าหน้าที่ ตลอดจนบุคลากรทางการศึกษาที่อยู่ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ราชประชานุเคราะห์ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ

5.2.2 ความเพียงพอของงบประมาณ หมายถึง การพิจารณาความเหมาะสมของงบประมาณในด้านการวางแผนการใช้งบประมาณ การบริหารจัดการงบประมาณ ความคล่องตัว และความเพียงพอของงบประมาณ

5.2.3 ความพร้อมของวัสดุ อุปกรณ์ หมายถึง การพิจารณาความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวกในรูปแบบต่างๆ รวมถึงการประยุกต์ใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆมาใช้ในการจัดการ และบริหารการศึกษา ทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวกสบายและความคล่องตัวในการทำงานทุกๆด้าน และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ในการทำงานให้ดียิ่งขึ้น

5.2.4 ความพร้อมในการบริหารจัดการ หมายถึง การพิจารณาความเหมาะสมในการบริหารจัดการในด้านการวางแผน นิเทศ กำกับติดตามการส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพ เครือข่ายทางการศึกษามีส่วนร่วมสนับสนุนและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพ

5.3 การประเมินความเหมาะสมด้านกระบวนการ หมายถึง การตรวจสอบความเหมาะสมเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานของโครงการ โดยใช้รูปแบบการดำเนินงานตามระบบวงจรควบคุมคุณภาพ (quality control cycle) ของเอ็ดเวิร์ด เดมिंग (Edward Deming) 4 ขั้นตอน คือ การวางแผนในการจัดกิจกรรม การปฏิบัติตามแผนกิจกรรม การตรวจสอบผลการจัดกิจกรรม และการแก้ไขปรับปรุงกิจกรรม

5.4 การประเมินด้านประสิทธิผล หมายถึง การตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของโครงการกับวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของโครงการในด้านการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนมีหลักสูตรการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำที่มีประสิทธิภาพ ร่วมมือกับภาคีเครือข่ายและพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพ ครูผู้สอนอาชีพมีความรู้และสามารถจัดการสอนอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผู้เรียนมีความพร้อมในการประกอบอาชีพ และสามารถนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพได้

5.5 กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ หมายถึง กลุ่มสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ประกอบด้วยโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ราชประชานุเคราะห์ ในภาคเหนือ จำนวน 17 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารี ในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่

โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์แม่จัน โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์แม่ฮ่องสอน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 21 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 23 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 24 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 25 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 26 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 34 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 55 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 56 และโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 57 โรงเรียนกลุ่มนี้จัดการศึกษาสำหรับนักเรียนด้อยโอกาสทั้ง 10 ประเภท จัดการเรียนการสอนอาชีพที่มุ่งเน้นให้นักเรียนสร้างนิสัย ทักษะคิด รู้จักคิด ลงมือปฏิบัติ และแก้ปัญหาด้วยตนเอง ตลอดจนเป็นกระบวนการเสริมสร้างค่านิยมจนเกิดคุณลักษณะความเป็นผู้รับผิดชอบอย่างมีส่วนร่วม ความมีวินัย ความขยัน ความประหยัด ความซื่อสัตย์ขึ้นในตนเอง

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ทำให้ได้ข้อมูลนำเสนอต่อสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เพื่อกำหนดนโยบาย การปฏิบัติและให้ความช่วยเหลือแก่โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ

6.2 กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ นำองค์ความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาการดำเนินงานกิจกรรมของโรงเรียน ในการจัดการศึกษาทางด้านอาชีพให้มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

6.3 นักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะทางด้านอาชีพได้เต็มตามศักยภาพ และได้แนวทาง ในการประกอบอาชีพในอนาคตได้

6.4 ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริม ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ เป็นแนวทางในการกำหนด วางแผน แก้ไข ปรับปรุง ส่งเสริม และพัฒนารูปแบบจัดการศึกษาด้านอาชีพของ โรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยตอบสนองความต้องการของผู้บริหาร และครูผู้สอน ตาม แนวทางการปฏิรูปการศึกษาต่อไป

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การประเมินโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้เสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ
 - 1.1 การจัดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นสมรรถนะทางสาขาวิชาชีพ
 - 1.2 พื้นฐานการจัดรูปแบบการศึกษาเพื่อมีงานทำ
 - 1.3 การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำใน 3 รูปแบบ
2. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการ
 - 2.1 ความหมายของการประเมินโครงการ
 - 2.2 ความสำคัญของการประเมินโครงการ
 - 2.3 ประเภทของการประเมินโครงการ
 - 2.4 รูปแบบการประเมิน
3. รูปแบบการประเมินเชิงระบบ
4. การจัดการศึกษาของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์
5. โครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ภาคเหนือ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ

การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558 ของประเทศสมาชิก ทั้ง 10 ประเทศ แต่ละประเทศสมาชิกต้องเร่งดำเนินการเตรียมความพร้อมให้พลเมืองของตนมีสมรรถนะที่จะดำรงชีวิต ประกอบอาชีพและแข่งขันได้ในเวทีโลก ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญต่อการเตรียมพลเมือง โดยผ่านการจัดการศึกษา เฉพาะการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น ได้เห็นความจำเป็นต้องมีการปรับทั้ง เป้าหมายและกระบวนการในการเตรียมเยาวชน โดยในมิติของเป้าหมาย นอกจากการพัฒนาผู้เรียน ที่มุ่งให้เกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแล้วยังมุ่งเตรียมเยาวชนให้ ตระหนักรู้เกี่ยวกับความถนัด และศักยภาพของตนเอง สามารถมองเห็นภาพอนาคตเกี่ยวกับอาชีพ ของตนเองได้ โดยผู้เรียนควรได้รับการจัดเตรียมอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงการศึกษา ขั้นพื้นฐานเพื่อเชื่อมต่อดระดับมหาวิทยาลัย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554)

ในมิติของกระบวนการเตรียมเยาวชน หลักสูตรและแนวการจัดการเรียนการสอน ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ในวิชาชีพต่างๆอย่างหลากหลาย ฝึกทักษะและเตรียม คุณลักษณะเพื่อการประกอบอาชีพ ผู้เรียนสามารถตัดสินใจกำหนดทิศทางอนาคตเกี่ยวกับอาชีพได้ สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจและศักยภาพของตนเอง สถานศึกษามีการบริหารจัดการ หลักสูตรที่หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคล (100 คน 100 หลักสูตร) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังเช่น ในส่วนของรายวิชาเพิ่มเติม เป็นส่วนที่สถานศึกษาจะจัดรายวิชา ด้านอาชีพเพื่อเป็นการเตรียมความรู้ ทักษะและคุณลักษณะของผู้เรียนให้สอดคล้องและตรงประเด็น กับการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพของตนเองในอนาคต ที่ยังผลต่อการส่งเสริมศักยภาพความ แข็งแรงให้กับท้องถิ่นและประเทศ

ด้วยกระบวนการจัดการศึกษาข้างต้นนั้น จะนำไปสู่เป้าหมายและวิธีการใหม่ของการจัด การศึกษาที่เป็น “การศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน” เพื่อบรรลุตาม “นโยบายและยุทธศาสตร์ 2555 ของกระทรวงศึกษาธิการ” ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อให้ “รู้เขา รู้เรา เเท่าทัน เพื่อแข่งขันได้ในเวทีโลก”

1.1 การจัดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นสมรรถนะทางสาขาวิชาชีพ

กระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่หลักในการจัดการศึกษาที่จะต้องพัฒนากำลังคนให้มี จิตความสามารถและศักยภาพในการแข่งขันบนเวทีโลกจึง ได้มีแผนการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ (พ.ศ. 2558 – 2564) มีแผนการผลิตและพัฒนากำลังคน เพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน ซึ่งสอดคล้อง กับนโยบายของชาติ(พ.ศ.2557) ที่ให้ความสำคัญในการพัฒนาคนอย่างยั่งยืน และจากแนวโน้มการ ปฏิรูปการศึกษาในหลายประเทศได้ให้ความสำคัญอย่างมากกับ “ทักษะ” (Skill) หรือความชำนาญ

ในการปฏิบัติมากยิ่งขึ้นกว่าเนื้อหาตามตำรา (Content) ซึ่งองค์การยูเนสโกได้แนะนำว่า ผู้เรียนควรมีทักษะที่ครอบคลุม 3 กลุ่ม ได้แก่ ทักษะพื้นฐาน คือ ทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น อ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น ทักษะเพื่อการทำงาน คือ ทักษะพื้นฐานในการทำงานของทุกอาชีพ ได้แก่ เทคโนโลยีสารสนเทศ การคิดวิเคราะห์การคิดสร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีม และการสื่อสาร และทักษะเฉพาะอาชีพ คือ ทักษะเบื้องต้นของอาชีพที่สนใจ

ตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2558 ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกระดับทุกประเภท นอกจากนี้ยังได้ตระหนักถึงความสำคัญและเตรียมความพร้อมด้านวิชาชีพให้ผู้เรียนทุกระดับการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมองเห็นภาพงานอาชีพต่างๆ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง สำรวจความสนใจ ความถนัด และมองเห็นเส้นทางชีวิตในอนาคต เพื่อวางแผนในการศึกษาต่อ หรือเข้าสู่ตลาดแรงงานได้อย่างมีคุณภาพ และได้ร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อเตรียมคนให้มีทักษะและศักยภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานด้านทักษะฝีมือ ด้านร่างกายและจิตใจ ด้านลักษณะนิสัยในการทำงาน (ขยัน อดทน กระตือรือร้น ซื่อสัตย์ และรับผิดชอบ) ให้สามารถก้าวสู่โลกแห่งการทำงานหรือศึกษาต่ออย่างมีคุณภาพ

ภาพที่ 2.1 แนวทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ปัญหาการจัดการศึกษาที่ผ่านมานักเรียนจบมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือปีที่ 6 ไม่ศึกษาต่อมีจำนวน ร้อยละ 40 ขาดสมรรถนะการทำงานในสาขาอาชีพต่างๆ สถานประกอบการไม่ต้องการรับเข้าทำงาน และประกอบอาชีพอิสระไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากขาดทักษะที่เป็นพื้นฐานใน

สมรรถนะตามสาขาอาชีพ สำหรับนักเรียนที่จบมัธยมศึกษาปีที่ 3 เข้าเรียนต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพมีเพียงร้อยละ 30 ไม่สอดคล้องกับนโยบายการเพิ่มนักเรียนสายช่างฝีมือแรงงานให้ได้สัดส่วน สาขาอาชีพ : สายสามัญ เป็น 60 : 40 ที่มีอยู่ในจำนวน ร้อยละ 30 นั้น ยังมีสถานศึกษารองรับนักเรียนเข้าศึกษาต่อ ไม่ครอบคลุมทุกอำเภอและตำบล ทำให้นักเรียนไปศึกษาต่อต้องพึ่งปัจจัยหอพัก ผลที่เกิดตามมาเกิดปัญหาพฤติกรรมเบี่ยงเบนออกกลางคันเรียนไม่จบถึงร้อยละ 30 ของร้อยละ 30 ที่เข้าศึกษาต่อ สำหรับนักเรียนที่เรียนต่อสายสามัญมัธยมศึกษาตอนปลายคงเหลือเพียงร้อยละ 30 ที่เข้าศึกษาต่อได้ในระดับอุดมศึกษา นักเรียนเรียนต่อปริญญาตรีตามค่านิยมเดิม ๆ ที่ขาดสมรรถนะในสาขาวิชาชีพไม่มีเส้นทางการศึกษาต่อสู่สู่การประกอบอาชีพ (Career Path)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ศึกษาและพัฒนา (Research and development) รูปแบบการจัดการศึกษาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นสมรรถนะทางสาขาวิชาชีพ โดยแก้ปัญหาแก่นักเรียนใน 3 กลุ่ม ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการศึกษาและพัฒนาได้รูปแบบการจัดการศึกษาเป็น 3 รูปแบบ ภายใต้พื้นฐานการจัดรูปแบบการศึกษาเพื่อมีงานทำดังนี้

- 1) รูปแบบที่ 1 การจัดการศึกษา 1 คน อย่างน้อย 1 สมรรถนะทางสาขาอาชีพ สำหรับนักเรียนจบมัธยมศึกษาปีที่ 3 และปีที่ 6 ที่ไม่ศึกษาต่อ
- 2) รูปแบบที่ 2 การจัดการศึกษา 1 คน 2 วุฒิบัตร ตามโครงการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย
- 3) รูปแบบที่ 3 การจัดการศึกษา 1 คน 1 สมรรถนะตามสาขาการศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา

1.2 พื้นฐานการจัดรูปแบบการศึกษาเพื่อมีงานทำ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และ โรงเรียน เตรียมสารสนเทศ และพัฒนาบุคลากรรองรับกิจกรรมแนวทางการจัดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นสมรรถนะเป็นฐาน ตามกรอบทฤษฎี 5 Steps 7 Module 11 Process ดังต่อไปนี้

1.2.1 สำรวจความต้องการของชุมชนถิ่นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ดำเนินการสำรวจสถานประกอบการ กลุ่มอาชีพอิสระ และศึกษาความต้องการอัตรากำลังแรงงานของชุมชน และถิ่นฐานของที่ตั้ง โรงเรียนในเขตพื้นที่แต่ละอำเภอเพื่อวัตถุประสงค์ 3 เรื่อง คือ

- 1) จัดทำคลังแหล่งเรียนรู้ สำหรับเตรียมจัดกระบวนการเรียนรู้ในวิชาบังคับพื้นฐาน
- 2) จัดทำคลังอาชีพในถิ่นฐาน สำหรับจัดกระบวนการเรียนรู้ในวิชาเพิ่มเติม และกิจกรรมชุมนุม

3) จัดทำโปรแกรมการเรียนรู้ตามสมรรถนะสาขาวิชาชีพ สำหรับเตรียม Career Path ให้กับนักเรียน

1.2.2 จัดทำหน่วยบูรณาการระดับชั้น โรงเรียนมอบหมายให้ครูในแต่ละระดับชั้น คัดเลือกแหล่งเรียนรู้จากคลังมาจัดทำหน่วยบูรณาการระดับชั้นสำหรับรายวิชาบังคับพื้นฐานที่ต้องบูรณาการข้ามรายวิชาโดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นสถานการณ์กระตุ้นคำถามตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และจัดทำแนวทางการเรียนแบบถอดและฝึกประสบการณ์กับสถานประกอบการ สำหรับรายวิชาเพิ่มเติมที่จัดกลุ่มนักเรียนตามสมรรถนะตามสาขาวิชาชีพ

1) จัดทำหน่วยเรียนรู้บูรณาการระดับชั้น สำหรับการลดความซ้ำซ้อนกันของสาระเนื้อหา ลดการมอบหมายงานข้ามรายวิชาและกลุ่มสาระวิชา และจัดทำแนวทางการเรียนแบบฝึกและถอดประสบการณ์สำหรับบูรณาการทักษะสาขาอาชีพกับสถานประกอบการ

2) วิเคราะห์มาตรฐานตัวชี้วัดรายวิชา กำหนดน้ำหนักเวลา ประเภทและระดับพฤติกรรมที่ชี้วัด และหลักความรู้ของตัวชี้วัดไปบูรณาการกับประเด็นหลัก ประเด็นรอง และประเด็นย่อย ๆ ของหน่วยบูรณาการระดับชั้น และวิเคราะห์เรื่องที่จะให้นักเรียนไปฝึกและถอดประสบการณ์ในสถานประกอบการ เพื่อนำเรื่องแต่ละเรื่องมาจัดทำผลการเรียนรู้ในรายวิชาเพิ่มเติม และกำหนดกระบวนการและขั้นตอนในแต่ละเรื่องมีการใช้พื้นฐานความรู้อะไรที่นักเรียนจะต้องอ่านและศึกษานำไปใช้ประกอบการรายงานการถอดประสบการณ์

3) จัดทำตารางสอนปกติและตารางเรียนของหน่วยบูรณาการระดับชั้น และตารางเรียนวิชาเพิ่มเติม

1.2.3 จัดทำกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการ เพื่อให้นักเรียนนำกระบวนการไปเรียนรู้ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตัวเอง

1) ออกแบบใบกิจกรรมสำหรับฝึกทักษะการสังเกตฝึกการตรวจการ แสดงออกคุณลักษณะและค่านิยม 12 ประการปฏิบัติกรสำรวจแหล่งเรียนรู้ของหน่วยบูรณาการ ปฏิบัติการอภิปรายแลกเปลี่ยนคำถามและเดาคำตอบ ปฏิบัติการอภิปรายเชื่อมโยงคำถามกับสาระสำคัญรายวิชาปฏิบัติการใช้บรรณานุกรมอ่านสืบค้นความรู้สากลสนับสนุน หรือโต้แย้งการคาดเดาคำตอบและปฏิบัติการอภิปรายสรุปความรู้สากลตามประเด็นคำถาม

2) จัดทำใบความรู้ประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ โดยครูนำหลักความรู้จากมาตรฐานตัวชี้วัดมาจัดเตรียมแหล่งความรู้ ในรูปแบบบรรณานุกรม ที่จะให้นักเรียนสืบค้นอ่าน รวบรวมความรู้มาสื่อสารนำเสนอแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสรุปเป็นองค์ความรู้ในห้องเรียน

1.2.4 จัดกิจกรรมความเชี่ยวชาญตามสาขาวิชาชีพคณะครูพัฒนาต่อยอดการเรียนรู้แบบลดประสบการณ์จากรายวิชาบังคับพื้นฐาน และรายวิชาเพิ่มเติม มาเป็นกิจกรรม Project Based โดยนำประเด็นที่สนใจเป็นพิเศษนำไปต่อยอดในการผลิตและพัฒนานวัตกรรม สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกต่อการดำรงชีวิตในสังคมเพื่อให้นักเรียนนำกระบวนการไปเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตัวเอง

1) ออกแบบกิจกรรม Project Based สำหรับให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าอิสระสู่ความเชี่ยวชาญตามสาขาวิชาชีพ ในกระบวนการตั้งประเด็นสนใจพัฒนานวัตกรรมเพื่อคุณภาพการดำรงชีวิตรวบรวมสร้างเชื่อมโยงความรู้สากลเพื่อสร้างกระบวนการและขั้นตอนการพัฒนาวัตกรรมการปฏิบัติปรับปรุงตามกระบวนการและขั้นตอน ปฏิบัติการสรุปผลสื่อสารนำเสนอรวมกลุ่มชุมชนเรียนรู้การเป็นผู้ประกอบการ

2) แสดงผลงานความเชี่ยวชาญตามสาขาวิชาชีพ นักเรียนนำผลงานจาก Project Based จากกิจกรรมการเรียนรู้เป็นผู้ประกอบการในวิชาชุมนุม มาแสดงผลงาน และหรือประกวดทักษะตามสาขาอาชีพ

1.2.5 วัดผลประเมินผลตามสภาพจริง ครูจะต้องพัฒนาทักษะการวัดตามหลักสูตรอิงมาตรฐานและตัวชี้วัด เพื่อใช้เป็นเครื่องมือตรวจสอบความเจริญก้าวหน้าของผู้เรียนรายบุคคล และพัฒนาให้เกิดคุณภาพผู้เรียนตามบุคลิกภาพ และความถนัดตามสาขาวิชาชีพ

1) วัดผลคุณภาพสูงตามมาตรฐานและตัวชี้วัด เพื่อวัดให้ตรงกับระดับพฤติกรรมที่ใช้วัดของประเภทตัวชี้วัดที่เป็นความรู้ ทักษะ และเจตคติ ตามหลักความรู้ที่ระบุในแต่ละตัวชี้วัด

2) นำผลการวัดของตัวชี้วัดด้านทักษะ เจตคติ และความรู้ มาประมวลและแปลผลหาความสอดคล้องที่เป็นไปในทิศทางสูงขึ้นเหมือนกันเพื่อยืนยันความสมดุลเชิงคุณภาพของผู้เรียนหรือถ้าไม่สอดคล้องกันจะใช้เป็นตัวบอกการแก้ไขรายจุดบกพร่องเพื่อพัฒนาให้เกิดสมดุลเชิงคุณภาพเป็นรายบุคคล

1.2.6 พัฒนาสมรรถนะตามสาขาวิชาชีพ ผู้บริหาร โรงเรียน และสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาจะดำเนินการหาความร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัด และร่วมจัดการศึกษาให้ตรงกับความต้องการอัตรากำลังแรงงานในถิ่นฐาน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของพลเมืองในแต่ละถิ่นฐาน

1) สร้างความร่วมมือพัฒนาสมรรถนะตามสาขาวิชาชีพในรายวิชาเพิ่มเติม โรงเรียนเปิดรายวิชาเพิ่มเติมโดยให้สถานประกอบการ เข้ามามีส่วนร่วมใช้บุคลากรและสถานประกอบการเป็นส่วนหนึ่งของการฝึกและถอดประสบการณ์ และมีสถาบันการศึกษาต่อมาร่วมกำหนดรายวิชาและสาระสำคัญที่เป็นพื้นฐานการศึกษาต่อ

2) ประเมินบุคลิกภาพนักเรียนรายบุคคลเข้าโปรแกรมการเรียนตามสาขาวิชาชีพ โรงเรียนทำความร่วมมือกับกรมการจัดหางานใช้แบบประเมินบุคลิกภาพ หรือหน่วยงานที่มีแบบประเมิน จัดทำ Career Path นักเรียนรายบุคคล

(1) ประเมินสมรรถนะนักเรียนรายบุคคล โรงเรียนทำความร่วมมือกับศูนย์ฝึกพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด เพื่อเข้ามาประเมินสมรรถนะตามสาขาวิชาชีพในแต่ละรอบปี ตามสาขาที่นักเรียนเรียนในรายวิชาเพิ่มเติมที่ทำความร่วมมือกับหลักสูตรอาชีพระยะสั้นหรือสถานประกอบการ

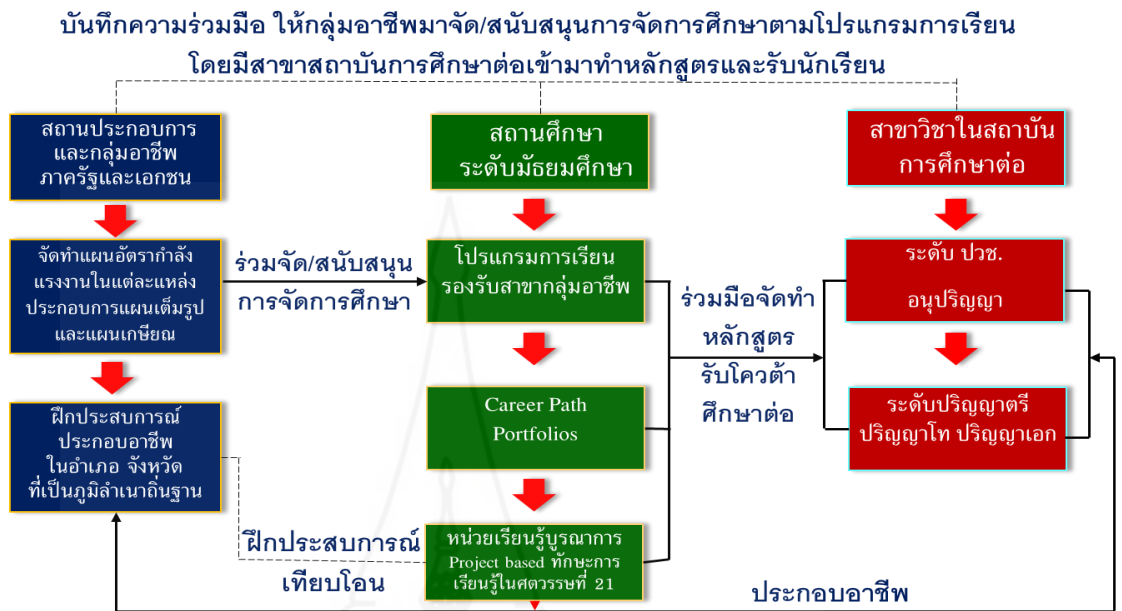
(2) เทียบโอนหน่วยกิตสำหรับนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพในโรงเรียนขั้นพื้นฐาน โรงเรียนทำความร่วมมือกับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาตามโครงการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)

1.2.7 ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โรงเรียนนำเทคโนโลยีมาช่วยจัดการระบบบริหารจัดการโรงเรียน ระบบการจัดการเรียนการสอน และระบบการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อให้ครูเข้าถึงองค์ความรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา

1) ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเข้าทุกกระบวนการของ 7 Module

2) ส่งเสริมจริยธรรมการใช้เทคโนโลยีให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ ICT

ความร่วมมือจัดการศึกษาสนองความต้องการอัตรากำลังแรงงานในถิ่นฐาน

ภาพที่ 2.2 ความร่วมมือจัดการศึกษาสนองความต้องการอัตรากำลังแรงงานในถิ่นฐาน

1.3 การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำใน 3 รูปแบบ

เมื่อโรงเรียนดำเนินการในส่วนที่เป็นพื้นฐานการจัดรูปแบบการศึกษาเพื่อมีงานทำตามกรอบทฤษฎี 5 Steps 7 Module 11 Process สิ่งที่ทำควบคู่กันไปก็คือการดำเนินการสำรวจความสนใจของนักเรียน และใช้เครื่องมือประเมินบุคลิกภาพตามองค์ประกอบของทฤษฎีบุคลิกภาพของ John L Holland จัดนักเรียนในโรงเรียนเป็น 3 กลุ่ม คือ

- 1) กลุ่มที่จบมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือปีที่ 6 ไม่ต้องการศึกษาต่อ
- 2) กลุ่มที่จบมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้วต้องการเรียนสาขาวิชาชีพ
- 3) กลุ่มที่จบมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรียนต่อมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อมุ่งสู่อุดมศึกษา

นักเรียนในกลุ่มที่ 1 ใช้รูปแบบการจัดการศึกษา รูปแบบที่ 1 นักเรียน 1 คน 1 สมรรถนะสาขาอาชีพเป็นอย่างน้อย โดยเปิดหลักสูตรอาชีพระยะสั้น และความร่วมมือกับสถานประกอบการเป็นที่ฝึกและถอดประสบการณ์ตามสาขาวิชาชีพ และร่วมมือกับศูนย์ฝึกพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดเข้ามาประเมินสมรรถนะตามสาขาอาชีพเพื่อออกใบรับรองสมรรถนะให้กับนักเรียน ดังนี้

(1) สำรวจและวิเคราะห์ความต้องการของบริบทสภาพแวดล้อม สถานประกอบการ และกลุ่มอาชีพอิสระของชุมชน ท้องถิ่นในเขตอำเภอต่อความต้องการอัตรากำลังแรงงาน

(2) โรงเรียนทำความร่วมมือกับวิทยาลัยสารพัดช่าง สถานประกอบการ กลุ่มอาชีพอิสระ จัดทำคู่มือแนวทางการเรียนรู้แบบฝึกและถอดประสบการณ์ที่เชื่อมโยงกับรายวิชา เพิ่มเติมหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นกำหนดรหัสวิชา ผลการเรียนรู้ที่ตรงกับเรื่องที่ถอดประสบการณ์ และจัดทำน้ำหนักเวลาและสาระสำคัญของรายวิชาที่เป็นภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ

(3) งานแนะแนวของโรงเรียนใช้เครื่องมือประเมินบุคลิกภาพนักเรียนรายบุคคลใช้เป็นข้อมูลให้นักเรียนและผู้ปกครองตัดสินใจเลือกรายวิชาอาชีพในรายวิชาเพิ่มเติมที่ตรงกับสมรรถนะในสาขาอาชีพ

(4) จัดตารางสอนช่วงเวลาภาคทฤษฎี และช่วงเวลาภาคปฏิบัติ ตลอดจนสถานที่ให้ไปทำตามข้อตกลงการฝึกและถอดประสบการณ์กับวิทยาลัยสารพัดช่าง สถานประกอบการ กลุ่มอาชีพอิสระ

(5) จัดทำใบความรู้เรื่องกระบวนการและขั้นตอนของเรื่องที่ฝึกและถอดประสบการณ์ที่ใช้เป็นผลการเรียนรู้ และกำหนดแหล่งความรู้ในรูปแบบรรณานุกรมที่เป็นเหตุและผลความรู้ใช้ประกอบการให้เหตุผลเชิงสนับสนุนในแต่ละกระบวนการและขั้นตอน ใช้สำหรับการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ภาคทฤษฎีในรูปแบบการสืบค้น รวบรวมความรู้ และนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน นำไปสื่อสารนำเสนอ ให้ได้ข้อสรุปที่เป็นหลักความรู้ที่ใช้ยึดถือ

(6) จัดทำใบกิจกรรมใช้กำหนดขั้นตอนและวิธีการฝึกและถอดประสบการณ์ในภาคปฏิบัติ พร้อมกับเครื่องมือการรายงานผลการฝึกและถอดประสบการณ์ที่สามารถเขียนรายงานความเชื่อมโยงหลักความรู้กับหลักการปฏิบัติได้ตามกระบวนการและขั้นตอน

(7) จัดทำเครื่องมือวัดและประเมินความรู้ภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ กำหนดสัดส่วนน้ำหนักคะแนนปฏิบัติต่อคะแนนทฤษฎี โดยเครื่องมือวัดผลภาคปฏิบัติวัดเป็นแบบการตรวจสอบความเชื่อมโยงหลักความรู้กับหลักการปฏิบัติตามการปฏิบัติตามกระบวนการและขั้นตอนจริงและรายงานผลออกมาเป็นการถอดประสบการณ์และวัดระดับคุณภาพการปฏิบัติที่แสดงผลเป็นระดับคุณภาพการเกิดทักษะในแต่ละกระบวนการและขั้นตอน และให้รายงานเจตคติและความคิดเห็นต่อการปฏิบัติที่เชื่อมโยงไปสู่การเห็นแนวทางการใช้ประโยชน์จากการฝึกปฏิบัติ ส่วนการวัดผลภาคทฤษฎีความรู้ใช้เครื่องมือวัดความรู้ปลายภาคเรียน

(8) จัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับกลุ่มนักเรียนที่ฝึกและถอดประสบการณ์ตามกลุ่มสมรรถนะกลุ่มเดียวกันในประเด็นการนำความรู้ไปใช้พัฒนาทักษะตามกระบวนการและขั้นตอนที่เกิดทัศนคติต่อสัมมาอาชีพในกลุ่มสมรรถนะ

(9) ทำความร่วมมือกับศูนย์ฝึกพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดร่วมกำหนดสมรรถนะตามโปรแกรมการเรียนที่โรงเรียนเปิดและเข้ามาประเมินสมรรถนะตามสาขาอาชีพให้กับนักเรียนอย่างน้อยปีละครั้ง เพื่อออกไปรับรองสมรรถนะให้กับนักเรียน

(10) รายวิชาบังคับพื้นฐานจัดกระบวนการเรียนรู้แบบหน่วยเรียนรู้บูรณาการระดับชั้น ลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหาสาระข้ามรายวิชา ลดความซ้ำซ้อนของกระบวนการเรียนรู้และการมอบหมายงานและการบ้าน กระบวนการเรียนเน้นกระบวนการของ Problem Based เพื่อถอดประสบการณ์เข้าถึงตัวหลักทฤษฎีความรู้ในช่วงแรก และเน้นกระบวนการของ Project Based ในช่วงหลังโดยเชื่อมโยงประเด็นสนใจไปสู่เรื่องสมรรถนะตามสาขาอาชีพ

นักเรียนในกลุ่มที่ 2 ใช้รูปแบบการจัดการศึกษา รูปแบบที่ 2 นักเรียน 1 คน 2 วุฒิบัตร เป็นไปตามความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับสถาบันการศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อจัดหลักสูตรตามโครงการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) เมื่อเรียนครบตามโครงสร้างเวลา

(1) สํารวจและวิเคราะห์ความต้องการของบริบทสภาพแวดล้อม สถานประกอบการ และกลุ่มอาชีพอิสระของชุมชน ท้องถิ่นในเขตอำเภอต่อความต้องการอัตรากำลังแรงงาน

(2) โรงเรียนทำความร่วมมือกับวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จัดทำข้อตกลงความร่วมมือและรับผิดชอบตามโครงการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย ในการจัดหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสาขาอาชีพ ในประเด็นการกำหนดผู้จัดการเรียนการสอนและผู้รับโอนหน่วยกิต โดยวิชาบังคับพื้นฐานของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 41 หน่วยกิต โรงเรียนขั้นพื้นฐานเป็นผู้จัดการเรียนการสอนให้สถาบันของอาชีวศึกษาเป็นผู้เทียบโอน เป็นรายวิชาทักษะชีวิต 22 หน่วยกิต และเทียบโอนเป็นรายวิชาเลือกเสรี 10 หน่วยกิต และอีก 9 หน่วยกิตให้วางแผนการเทียบโอนเป็นรายวิชาทักษะวิชาชีพพื้นฐาน (ของอาชีวะ มีจำนวน 18 หน่วยกิต) ทั้งนี้ให้สถาบันอาชีวศึกษากำหนดสาระสำคัญรายวิชาร้อยละ 60 สำหรับรายวิชาเพิ่มเติมให้สถาบันอาชีวศึกษาเป็นผู้กำหนดรายวิชาตามประเภทอาชีพ และสาขาวิชาชีพในกลุ่มวิชาทักษะวิชาชีพ 71 หน่วยกิต (วางแผนเทียบโอนไปแล้ว 9 หน่วยกิต คงเหลือ 52 หน่วยกิต) และเป็นผู้จัดการเรียนการสอน โดยให้โรงเรียนสังกัดสำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้โอนมาเป็นวิชาเพิ่มเติม จำนวน 40 หน่วยกิต และสำหรับรายวิชากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้โรงเรียนขั้นพื้นฐานเป็นผู้จัดให้สถาบันอาชีวศึกษาเป็นผู้รับโอน

(3) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กำหนดรายวิชาเพิ่มเติมเป็นรายวิชาสะสม หน่วยกิตเตรียมอาชีวศึกษา (Pre-Vocational Education : Pre-Ved) ตามความร่วมมือกับสถาบันในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อนำไปเทียบโอนหน่วยกิตในรายวิชากลุ่มทักษะวิชาชีพตามประเภทวิชาชีพ และสาขาวิชาชีพในการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ และเป็นการลดเวลาเรียนเพิ่มเติมในวันหยุดในรายวิชาที่ต้องจัดในส่วนเกินจากหน่วยกิตของรายวิชาเพิ่มเติมหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(4) งานแนะแนวของโรงเรียนใช้เครื่องมือประเมินบุคลิกภาพนักเรียนรายบุคคลใช้เป็นข้อมูลให้นักเรียนและผู้ปกครองตัดสินใจเลือกโปรแกรมการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามประเภทวิชาชีพ และสาขาวิชาชีพ

(5) จัดตารางสอนช่วงเวลาภาคฤดูร้อน และช่วงเวลาภาคปฏิบัติ ตลอดจนสถานที่เรียนและฝึกประสบการณ์ให้เป็นไปตามสภาพพื้นที่ และบริบทของของโรงเรียนกับวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากรณีระยะทางของโรงเรียนไม่ไกลกับวิทยาลัยและเส้นทางคมนาคมสะดวกสามารถนำนักเรียนไปเรียนกับวิทยาลัยได้ 1 ถึง 2 วัน แต่กรณีที่อยู่ระยะทางโรงเรียนห่างไกล ภูมิประเทศไม่เป็นพื้นที่ราบปกติ การคมนาคมไม่สะดวกสามารถจัดช่วงเวลาเรียนบังคับพื้นฐาน 1 ถึง 2 เดือน และไปเรียนกับวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 1 ถึง 2 เดือนได้แล้วแต่กรณี

(6) จัดทำใบความรู้เรื่องกระบวนการและขั้นตอนของเรื่องที่ฝึกและถอดประสบการณ์ที่ใช้เป็นผลการเรียนรู้ และกำหนดแหล่งความรู้ในรูปแบบบรรณานุกรมที่เป็นเหตุและผลความรู้ใช้ประกอบการให้เหตุผลเชิงสนับสนุนในแต่ละกระบวนการและขั้นตอน ใช้สำหรับการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ภาคฤดูร้อนในรูปแบบการสืบค้น รวบรวมความรู้ และนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน นำไปสื่อสารนำเสนอ ให้ได้ข้อสรุปที่เป็นหลักความรู้ที่ใช้ยึดถือ

(7) จัดทำใบกิจกรรมใช้กำหนดขั้นตอนและวิธีการฝึกและถอดประสบการณ์ในภาคปฏิบัติ พร้อมกับเครื่องมือการรายงานผลการฝึกและถอดประสบการณ์ที่สามารถเขียนรายงานความเชื่อมโยงหลักความรู้กับหลักการปฏิบัติได้ตามกระบวนการและขั้นตอน

(8) รายวิชาบังคับพื้นฐานจัดกระบวนการเรียนรู้แบบหน่วยเรียนรู้บูรณาการระดับชั้น ลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหาสาระข้ามรายวิชา ลดความซ้ำซ้อนของกระบวนการเรียนรู้ และการมอบหมายงานและการบ้าน กระบวนการเรียนเน้นกระบวนการของ Problem Based เพื่อ

ถอดประสบการณ์เข้าถึงตัวหลักทฤษฎีความรู้ในช่วงแรก และเน้นกระบวนการของ Project Based ในช่วงหลัง โดยเชื่อมโยงประเด็นสนใจไปสู่เรื่องสมรรถนะตามสาขาอาชีพ

นักเรียนกลุ่มที่ 3 รูปแบบที่ 3 การจัดศึกษา 1 คน 1 สมรรถนะตามสาขา การศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาเป็นนักเรียนที่จบมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรียนต่อมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อมุ่งสู่อุดมศึกษา การจัดหลักสูตรสถานศึกษา กระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล ใน รายวิชาบังคับพื้นฐานทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลายเน้นการจัดทำหน่วยเรียนรู้บูรณา การระดับชั้น ใช้กระบวนการของ Problem Based และ Project Based ในรายวิชาเพิ่มเติมเน้นการจัด ชุดรายวิชาที่เป็นพื้นฐานการศึกษาต่อสาขาวิชาในสถาบันอุดมศึกษาที่จะศึกษาต่อ ในกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนรายวิชาชุมนุมเน้นการเรียนรู้เป็นผู้ประกอบการแบบบริษัทจำกัด

(1) สำรวจและวิเคราะห์ความต้องการของบริบทสภาพแวดล้อม สถาน ประกอบการ และกลุ่มอาชีพอิสระของชุมชน ท้องถิ่น ในเขตอำเภอต่อความต้องการอัตรากำลัง แรงงาน

(2) โรงเรียนจัดกระบวนการเรียนรู้ในรายวิชาบังคับพื้นฐาน เพื่อลดความ ซ้ำซ้อนของเนื้อหาสาระข้ามรายวิชา ลดความซ้ำซ้อนของกระบวนการเรียนรู้และการมอบหมายงาน และการบ้าน เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบหน่วยเรียนรู้บูรณาการระดับชั้น กระบวนการเรียน เน้นกระบวนการของ Problem Based เพื่อถอดประสบการณ์เข้าถึงตัวหลักทฤษฎีความรู้ในช่วงแรก และเน้นกระบวนการของ Project Based ในช่วงหลัง โดยเชื่อมโยงประเด็นสนใจไปสู่เรื่องสมรรถนะ ตามสาขาวิชาอาชีพ

(3) โรงเรียนทำความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาที่ เปิดสาขาวิชาตรงกับความต้องการอัตรากำลังแรงงานของชุมชน ท้องถิ่นกำหนดรายวิชาเพิ่มเติมเป็น กลุ่มวิชาที่ส่งผลต่อสมรรถนะตามสาขาอาชีพ และกำหนดผลการเรียนรู้หรือมาตรฐานตัวชี้วัด รายวิชา และสาระสำคัญรายวิชาให้สอดคล้องและเป็นพื้นฐานการศึกษาต่อกับสาขาในสถาบันของ อุดมศึกษา และร่วมมือกับสถานประกอบการกำหนดเรื่องที่ถอดประสบการณ์ และจัดทำนำหน้าัก เวลาและสาระสำคัญรายวิชาที่เป็นภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเพื่อจัดเวลาส่วนหนึ่งของแต่ละรายวิชา ไปฝึกและถอดประสบการณ์กับสถานประกอบการทั้งภาครัฐ และเอกชน โดยบูรณาการหลักความรู้ ของแต่ละตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้ให้เชื่อมโยงกับสมรรถนะตามสาขาวิชาอาชีพ

(4) งานแนะแนวของโรงเรียนใช้เครื่องมือประเมินบุคลิกภาพนักเรียน รายบุคคลใช้เป็นข้อมูลให้นักเรียนและผู้ปกครองตัดสินใจเลือกโปรแกรมการเรียนรายตามสาขาวิชา อาชีพและวางเส้นทางการศึกษาต่อในสาขาวิชาของสถาบันอุดมศึกษา

(5) จัดตารางสอนช่วงเวลาภาคทฤษฎี และช่วงเวลาภาคปฏิบัติ ตลอดจนสถานที่ให้เป็นไปตามข้อตกลงการฝึกและถอดประสบการณ์กับ สถานประกอบการในภาครัฐ และเอกชน

(6) จัดทำใบความรู้เรื่องกระบวนการและขั้นตอนของเรื่องที่ฝึกและถอดประสบการณ์ที่ใช้เป็นผลการเรียนรู้ และกำหนดแหล่งความรู้ในรูปแบบรรณานุกรมที่เป็นเหตุและผลความรู้ใช้ประกอบการให้เหตุผลเชิงสนับสนุนในแต่ละกระบวนการและขั้นตอน ใช้สำหรับการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ภาคทฤษฎีในรูปแบบการสืบค้น รวบรวมความรู้ และนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน นำไปสื่อสารนำเสนอ ให้ได้ข้อสรุปที่เป็นหลักความรู้ที่ใช้ยึดถือ

(7) จัดทำใบกิจกรรมใช้กำหนดขั้นตอนและวิธีการฝึกและถอดประสบการณ์ในภาคปฏิบัติ พร้อมกับเครื่องมือการรายงานผลการฝึกและถอดประสบการณ์ที่สามารถเขียนรายงานความเชื่อมโยงหลักความรู้กับหลักการปฏิบัติได้ตามกระบวนการและขั้นตอน

(8) จัดทำเครื่องมือวัดและประเมินความรู้ภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ กำหนดสัดส่วนน้ำหนักคะแนนปฏิบัติต่อคะแนนทฤษฎี โดยเครื่องมือวัดผลภาคปฏิบัติวัดเป็นแบบการตรวจสอบความเชื่อมโยงหลักความรู้กับหลักการปฏิบัติตามการปฏิบัติตามกระบวนการและขั้นตอนจริงและรายงานผลออกมาเป็นการถอดประสบการณ์และวัดระดับคุณภาพการปฏิบัติที่แสดงผลเป็นระดับคุณภาพการเกิดทักษะในแต่ละกระบวนการและขั้นตอน และให้รายงานเจตคติและความคิดเห็นต่อการปฏิบัติที่เชื่อมโยงไปสู่การเห็นแนวทางการใช้ประโยชน์จากการฝึกปฏิบัติ ส่วนการวัดผลภาคทฤษฎีความรู้ใช้เครื่องมือวัดการตกตะกอนความรู้ปลายภาคเรียน

(9) จัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับกลุ่มนักเรียนที่ฝึกและถอดประสบการณ์ตามกลุ่มสมรรถนะกลุ่มเดียวกันในประเด็นการนำความรู้ไปใช้พัฒนาทักษะตามกระบวนการและขั้นตอนที่เกิดทัศนคติต่อสัมมาอาชีพในกลุ่มสมรรถนะ

(10) ทำความร่วมมือกับศูนย์ฝึกพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดร่วมกำหนดสมรรถนะตามโปรแกรมการเรียนที่โรงเรียนเปิดและเข้ามาประเมินสมรรถนะตามสาขาอาชีพให้กับนักเรียนอย่างน้อยปีละครั้ง เพื่อออกไปรับรองสมรรถนะให้กับนักเรียน

2. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการ

2.1 ความหมายของการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการมีนักการศึกษาหลายคนได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2549, หน้า 6) ได้กล่าวถึงการประเมินโครงการว่าเป็นการตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งถือว่าเป็นนิยามพื้นฐานในการจัดการ นิยมนิยามการประเมินค่าหรือการประเมินผลว่าเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ การตัดสินใจเลือกทางเลือกโดยอาศัยสารสนเทศที่ถูกต้องเหมาะสม เมื่อผ่านการสังเคราะห์ให้เป็นองค์ความรู้จะทำให้เกิดปัญญาได้

ศิริชัย กาญจนวาสี (2547, หน้า 19) ได้กล่าวว่าการประเมินได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เริ่มต้นจากความเข้าใจที่ว่า การประเมินเป็นสิ่งเดียวกับการวัดการเรียนรู้ของผู้เรียน (Measurement-oriented) การประเมินเป็นกระบวนการศึกษาสิ่งต่างๆ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัย (Research-oriented) การประเมินเป็นการตรวจสอบผลการบรรลุผล ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ (Objectives-oriented) การประเมินเป็นการช่วยเสนอสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ (Decision-oriented) การประเมินเป็นการสนองสารสนเทศที่เกี่ยวข้องทั้งหลายด้านการบรรยายอย่างลุ่มลึก (Description-oriented) และการประเมินเป็นการตัดสินคุณค่าของสิ่งที่มุ่งประเมิน (Judgement-oriented) การสืบทอดและพัฒนากันอย่างต่อเนื่องทำให้ความหมายของการประเมินมีความชัดเจนและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการเป็นสารสนเทศเชิงคุณค่าที่สนับสนุนการเจรจาต่อรองเชิงสร้างสรรค์เพื่อให้บรรลุถึงเอกภาพของความคิด แนวทางและข้อสรุปทางการเมืองและเศรษฐกิจที่ก่อให้เกิดประโยชน์สุขร่วมกันของสังคม

สุพัตร์ พิบูลย์ (2555, หน้า 7) ได้กล่าวว่า การประเมินเป็นกระบวนการที่มีการเก็บรวบรวมข้อมูล และตัดสินคุณค่าของสิ่งต่างๆ โดยเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

พิสนุ ฟองศรี (2550, หน้า 4) ได้กล่าวถึงการประเมินโครงการว่าเป็นกระบวนการตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยการนำสารสนเทศหรือผลจากการวัดมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

วิไล แสงเหมือนขวัญ (2549, หน้า 43) ได้กล่าวว่า การประเมินโครงการเป็นกระบวนการพัฒนางานอย่างเป็นระบบ ในปัจจุบันยอมรับว่า การประเมินโครงการเป็นกิจกรรมที่สำคัญอย่างยิ่งในการบริหารโครงการของผู้บริหารสถานศึกษาทุกระดับ เพราะการประเมินโครงการเป็นกระบวนการที่ช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศย้อนกลับ เพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงาน

โครงการให้บรรลุมิติวัตถุประสงค์เพียงใด และที่สำคัญช่วยให้ได้ข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการทั้งในปัจจุบัน และอนาคต

ครอนบาค (Cronbach,1987,p.44 อ้างถึงใน สุวิมล ติรกันันท์ 2543, หน้า 2) ได้กล่าวว่า การประเมินโครงการ เป็นการพิจารณาคุณค่าของสิ่งๆหนึ่ง ประกอบด้วยการจัดการสารสนเทศเพื่อตัดสินใจคุณค่าของแผนงาน ผลผลิต กระบวนการ หรือการบรรลุวัตถุประสงค์ หรือการพิจารณาศักยภาพของทางเลือกต่างๆที่ใช้ในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าการประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อสรุปผลว่าโครงการนั้นๆ ได้บรรลุวัตถุประสงค์เป้าหมาย และมีประสิทธิภาพเพียงใด มีการรวบรวมข้อมูล นำเสนอข้อมูลในรูปสารสนเทศ สามารถนำข้อมูลที่ได้นำไปปรับปรุงการดำเนินงานและตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินโครงการทั้งในปัจจุบันและอนาคต

2.2 ความสำคัญของการประเมินโครงการ

ความสำคัญของการประเมินโครงการมีนักการศึกษาหลายคนได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

สมคิด พรหมจ้อย (2550, หน้า 37) ได้กล่าวว่าการประเมินเป็นกิจกรรมที่สำคัญในวงจรการวางแผนและบริหารโครงการ เพราะการประเมินมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวางแผนและการบริหารโครงการซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

- 1) ช่วยให้ข้อมูลสารสนเทศต่างๆเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนและโครงการตรวจสอบความพร้อมของทรัพยากรต่างๆที่จำเป็นในการดำเนินโครงการ ตลอดจนตรวจสอบความเป็นไปได้ในการจัดกิจกรรมต่างๆ
- 2) ช่วยทำให้การกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการมีความชัดเจน
- 3) ช่วยในการจัดหาข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินโครงการ
- 4) ช่วยให้ข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จ และความล้มเหลวของโครงการเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจ และวินิจฉัยว่าจะดำเนินโครงการช่วงต่อไปหรือไม่ จะยกเลิกหรือขยายการดำเนินโครงการต่อไป
- 5) ช่วยให้ข้อมูลที่บ่งบอกถึงประสิทธิภาพของการดำเนินงานโครงการว่าเป็นอย่างไรรู้มูลค่าการลงทุนหรือไม่

6) เป็นแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานโครงการ เพราะการประเมินโครงการด้วยตนเอง จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานได้ทราบผลการดำเนินงาน จุดเด่น จุดด้อย และนำข้อมูลมาปรับปรุงและพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เขาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (2551 , 93) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการประเมินโครงการ ดังนี้

- 1) การประเมินเป็นเครื่องมือของการรับรองคุณภาพในการให้บริการ ถึงแม้จะไม่สามารถประกันผลสัมฤทธิ์ขั้นสูงสุดของโครงการได้ แต่ก็สามารถจะรับรองคุณภาพ ของการให้บริการในระดับหนึ่ง
- 2) การประเมินช่วยให้ผู้สนับสนุนด้านเงินทุน ได้รับทราบ ปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินงานของโครงการ โดยอาศัยหลักฐานเชิงประจักษ์จากสถานการณ์ที่เป็นจริง
- 3) การประเมินช่วยให้ได้ข้อมูลซึ่งเป็นสารสนเทศที่มีคุณค่าสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 4) การประเมินช่วยชี้ให้เห็นความสำคัญแต่ละ โครงการตามลำดับก่อนหลัง โดยสามารถทราบได้ว่าโครงการใดมีความจำเป็นเร่งด่วนกว่ากัน ทั้งนี้เพื่อช่วยแก้ปัญหาในการคัดเลือกโครงการ ตลอดจนช่วยลดความกดดันจากอำนาจทางการเมือง อันเนื่องมาจาก โครงการมีจำนวนมาก
- 5) การประเมินช่วยให้ได้ข้อมูลป้อนกลับจากผู้รับบริการ ทำให้ทราบถึงข้อมูลจำกัดและปัญหาต่างๆในการปฏิบัติงานเพื่อนำมาปรับปรุงโครงการ ตลอดจนเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ให้และผู้รับบริการ
- 6) การประเมินช่วยให้ทราบถึงผลผลิตของโครงการทั้งในด้านที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ควบคู่กันไป

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2555) กล่าวว่า การประเมินโครงการเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญที่ขาดไม่ได้ในการบริหารจัดการโครงการ เพราะการประเมินโครงการมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการตัดสินใจของผู้บริหารและผู้รับผิดชอบโครงการ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

- 1) ช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศต่างๆเกี่ยวกับโครงการที่นำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการกำหนดโครงการ การตรวจสอบความพร้อมของทรัพยากรต่างๆที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินโครงการ ตลอดจนความเป็นไปได้ในการจัดทำโครงการ
- 2) ช่วยให้ทราบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการซึ่งนำมาใช้ในการตัดสินใจเพื่อการปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขการดำเนินโครงการให้เป็นไปตามทิศทางที่ต้องการ

3) ช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความสำเร็จและความล้มเหลวของโครงการที่นำมาใช้ในการตัดสินใจและวินิจฉัยว่า จะดำเนินโครงการในช่วงต่อไปอย่างไร ยกเลิกหรือปรับขยายการดำเนินโครงการต่อไปอีก

4) ช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่บ่งบอกถึงประสิทธิภาพของโครงการว่าเป็นอย่างไรคุ้มค่ากับการลงทุนหรือไม่

5) ช่วยให้เกิดการเสริมแรง สร้างพลังใจให้กับผู้ปฏิบัติงานในโครงการเมื่อทราบผลสำเร็จ จุดเด่น หรือจุดด้อยของโครงการ โดยจะมุ่งมั่นปรับปรุง และพัฒนาการดำเนินโครงการให้มีคุณภาพและมาตรฐานสูงขึ้นซึ่งจะเกิดคุณค่าและประโยชน์สูงสุดต่อผู้รับบริการหรือองค์กร

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าความสำคัญของการประเมินโครงการ คือ การดำเนินโครงการใดๆนั้น การประเมินโครงการมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้ได้สารสนเทศ สำหรับการตัดสินใจคุณค่าของโครงการว่า วัตถุประสงค์ของโครงการนั้นๆ ได้บรรลุมากน้อยเพียงใด คุ้มค่าต่อการลงทุนหรือไม่ จุดแข็งหรือจุดอ่อนของโครงการเป็นอย่างไร นอกจากนี้ยังช่วยบอกถึงว่าวัตถุประสงค์โครงการที่กำหนดขึ้นไว้นั้น มีความสอดคล้องและเหมาะสมเพียงใด สารสนเทศที่ได้จากการประเมินโครงการจะช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของโครงการเพื่อที่จะปรับปรุงโครงการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.3 ประเภทของการประเมินโครงการ

ประเภทของการประเมินโครงการมีนักการศึกษาหลายคนได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ สมคิด พรหมจ้อย (2552, หน้า 38-41) กล่าวว่า การประเมินแบ่งได้หลายประเภทตามแต่จะใช้เกณฑ์ใดเป็นหลัก และนำเสนอประเภทของการประเมินใน 3 ลักษณะ คือ แบ่งโดยยึดจุดมุ่งหมายของการประเมิน ยึดหลักในการประเมิน และลำดับเวลาในการประเมิน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) แบ่งตามจุดมุ่งหมายของการประเมิน แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

(1) การประเมินเพื่อปรับปรุง บางครั้งก็เรียกว่า การประเมินความก้าวหน้า

(Formative Evaluation)

(2) การประเมินเพื่อสรุปผล เรียกว่า การประเมินรวมสรุป (Summative

Evaluation)

2) แบ่งตามหลักยึดการประเมิน แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

(1) การประเมินโดยยึดวัตถุประสงค์เป็นหลัก (Goal-Based Evaluation) เป็นการประเมินที่ว่าทำได้บรรลุประสงค์ของโครงการหรือไม่ โดยทราบก่อนประเมินว่า โครงการนี้มีวัตถุประสงค์อะไรบ้าง

(2) การประเมินที่อิสระไม่ยึดวัตถุประสงค์ของโครงการ (Goal-Free Evaluation) เป็นการประเมินผลที่เกิดขึ้นทั้งหมดโดยไม่ทราบว่าวัตถุประสงค์ของโครงการนี้มีอะไรบ้าง

3) แบ่งตามลำดับเวลาที่ประเมิน แบ่งเป็นการประเมินก่อนเริ่มโครงการ ขณะดำเนินโครงการและหลังจากที่สิ้นสุดโครงการ มีรายละเอียดดังนี้

(1) ประเมินก่อนเริ่มโครงการ (Pre Evaluation) เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อตัดสินใจเรียกโครงการการตรวจสอบความเหมาะสม ความสมเหตุสมผลของการวางแผนการดำเนินโครงการ ความเป็นไปได้ของโครงการในการนำโครงการไปปฏิบัติ คุณภาพของโครงการ รวมทั้งตรวจสอบโอกาสที่โครงการนั้นจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย การประเมินก่อนเริ่มโครงการมีความเชื่อบนพื้นฐานที่ว่าถ้าตัวโครงการนั้นได้รับการประเมินว่ามีความเหมาะสม สมเหตุสมผล มีความจำเป็น คุณภาพดี ความเป็นไปได้ โอกาสที่โครงการจะประสบความสำเร็จก็ย่อมสูง เสมือนว่าโครงการนั้นได้บรรลุผลสำเร็จไปแล้วครั้งหนึ่ง

(2) การประเมินในระหว่างการดำเนินงาน (Implementation Evaluation or Process Evaluation) เป็นการประเมินการดำเนินงานเมื่อนำโครงการที่วางแผนไว้ไปปฏิบัติ ทั้งนี้เพื่อศึกษาถึงการปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ กิจกรรมใดทำได้หรือไม่ได้ เพราะเหตุใด จุดเด่น จุดด้อย มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง การประเมินกระบวนการดำเนินงานโครงการนั้น พยายามตอบคำถามว่าทำไมถึงเกิดปัญหา อุปสรรค หรือไม่เกิดปัญหา อุปสรรคในการดำเนินโครงการ ถ้าเกิดปัญหาจะได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขได้ทันที่ การประเมินในขณะดำเนินโครงการจึงมีบทบาทในการปรับปรุงการดำเนินงานโครงการโดยตรง

(3) การประเมินหลังการดำเนินงาน เป็นการประเมินเพื่อตอบคำถามว่าโครงการประสบความสำเร็จตามที่วางไว้หรือไม่ ผลจากโครงการจะบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ ผลการดำเนินงานคุ้มค่าหรือไม่ การประเมินในลักษณะนี้จะเป็นการประเมินผลที่เกิดขึ้นโดยเทียบกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยแบ่งการประเมินงานเป็น 2 ขั้นตอนคือ

ก. ประเมินทันทีที่สิ้นสุดโครงการ

ข. การติดตามผลต่อมา โดยเฉพาะการประเมินผลกระทบของโครงการ ที่ต้องอาศัยการทิ้งช่วงระยะเวลาหนึ่ง เช่น 1-2 ปี เป็นต้น

พิชิต ฤทธิจรูญ (2555) การประเมินโครงการแบ่งได้เป็นหลายประเภทแล้วแต่เกณฑ์ที่ใช้แบ่ง สามารถแบ่งประเภทของเกณฑ์ได้ 4 เกณฑ์ ดังนี้

1) แบ่งตามลำดับเวลาการบริหารโครงการ ได้แบ่งการประเมินเป็น 3 ประเภท คือ

(1) การประเมินก่อนเริ่มโครงการหรือก่อนนำโครงการไปปฏิบัติ (Intrinsic evaluation) เป็นการประเมินที่อยู่ในขั้นตอนของการวางแผนโครงการ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆก่อนลงมือดำเนินการจัดทำโครงการ ซึ่งอาจทำได้ใน 2 ลักษณะคือ

ก. การศึกษาความเหมาะสมของโครงการ โดยการพิจารณาปัญหาและความจำเป็นในการจัดทำโครงการ อาจใช้เทคนิคของการสำรวจความต้องการ (Needs Assessment) หรือ อาจจะใช้เทคนิคของการศึกษาความเป็นไปได้ (Feasibility Study) ซึ่งเป็นการพิจารณาสภาพความพร้อมของการจัดทำโครงการในด้านต่างๆ ที่จะทำให้มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง

ข. การวิเคราะห์โครงการหรือการประเมินร่างโครงการ (Project Appraisal or Analysis) เป็นการพิจารณาเอกสารโครงการเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของสิ่งที่กำหนดความสอดคล้องระหว่างหัวข้อต่างๆ ตั้งแต่ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิธีดำเนินการ ฯลฯ เพื่อให้โครงการที่เสนอมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

(2) การประเมินขณะดำเนินงาน (On going evaluation) เป็นการประเมินที่จัดทำในระหว่างการดำเนินโครงการ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาความก้าวหน้าของโครงการเป็นช่วงๆ เพื่อดูว่าการดำเนินโครงการได้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ มีปัญหาหรืออุปสรรคอย่างไรในแต่ละช่วงของการดำเนินงาน ข้อมูลสารสนเทศที่จะได้นำมาใช้เพื่อการปรับปรุงการดำเนินโครงการเพื่อให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้นในช่วงระยะต่อไป การประเมินขณะดำเนินงานนี้ ต้องอาศัยกลไกของระบบการกำกับติดตามงานมาช่วย จึงจะทำให้การประเมินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

(3) การประเมินหลังการดำเนินงาน (Pay-off evaluation) เป็นการประเมินที่จัดทำขึ้นเมื่อการดำเนินโครงการเสร็จสิ้นลงแล้ว โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบดูว่าเมื่อได้ดำเนินโครงการจนสิ้นสุดแล้วได้รับความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด ตลอดจนการติดตามตรวจสอบผลกระทบหรือผลข้างเคียงว่ามีอะไรเกิดขึ้นตามมาอีกบ้าง ถ้ากล่าวโดยสรุป การประเมินหลังการดำเนินงาน มีจุดเน้น ดังนี้

ก. เป็นการประเมินผลที่เกิดขึ้น (Outcome) และผลกระทบ (Impact) ของโครงการ

ข. เป็นการประเมินผลรวมสรุปของโครงการทั้งหมด (Summative evaluation) คือ การประเมินตั้งแต่การวางแผนปฏิบัติงาน ค่าใช้จ่าย และผลผลิตของโครงการ

2) แบ่งตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน แบ่งการประเมินเป็น 2 ประเภท คือ

(1) การประเมินความก้าวหน้าของโครงการ (Formative evaluation) เป็นการประเมินหลังจากเสร็จสิ้นโครงการกำลังดำเนินการอยู่ โดยมุ่งตรวจสอบ ควบคุม กำกับดูแลการดำเนินงาน ตลอดจนการศึกษาความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรค และข้อบกพร่องต่างๆ ในระหว่างการดำเนินโครงการ เพื่อนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานให้เป็นไปได้ด้วยความราบรื่น บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ

(2) การประเมินผลรวมสรุป (Summative evaluation) เป็นการประเมินหลังจากเสร็จสิ้นโครงการแล้ว เป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการเพื่อมุ่งตรวจสอบว่าโครงการประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายตามที่กำหนดไว้หรือไม่ เพียงใด ผลการประเมินจะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจว่าควรยุติโครงการ ดำเนินโครงการต่อไป หรือปรับขยายโครงการในช่วงระยะต่อไป

3) แบ่งตามสิ่งที่ถูกประเมิน ได้แบ่งการประเมินเป็น 4 ประเภท คือ

(1) การประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินเกี่ยวกับนโยบาย เป้าหมาย สภาพเศรษฐกิจและสังคม ปัญหาและความต้องการของบุคคล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการว่ามีความสอดคล้องเอื้อต่อการจัดทำโครงการหรือไม่ ตลอดจนทรัพยากรและข้อจำกัดต่างๆ ในการดำเนินโครงการ สารสนเทศที่ได้นำมาใช้ประกอบการตัดสินใจเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการให้มีความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานระดับสูงกว่าและบริบทหรือสภาพขององค์กรที่จะจัดทำโครงการ

(2) การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการประเมินความพร้อมทั้งในเชิงคุณภาพและความพอเพียงของทรัพยากรต่างๆ ก่อนเริ่มโครงการว่ามีทรัพยากรพร้อมที่จะดำเนินโครงการได้หรือไม่ สารสนเทศที่ได้นำมาใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับวิธีการของการใช้ทรัพยากรต่างๆ เพื่อให้การดำเนินโครงการสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

(3) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินขณะดำเนินงานหรือประเมินความก้าวหน้าของโครงการ สารสนเทศที่ได้นำมาใช้ในการตัดสินใจเพื่อการปรับปรุงการดำเนินโครงการ

(4) การประเมินผลผลิตหรือผลงาน (Product Evaluation) เป็นการประเมินหลังจากการดำเนินโครงการสิ้นสุดแล้ว ประกอบด้วย การประเมินผลลัพธ์ (Output Evaluation) โดยพิจารณาจากปริมาณและคุณภาพของผลผลิตเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ของโครงการ และการประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation) โดยเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ของแผนงานหรือองค์การ

สารสนเทศที่ได้นำมาใช้ในการตัดสินคุณค่าของผลผลิตของโครงการ ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพเพื่อการตัดสินใจว่าจะคงโครงการไว้ ปรับขยายหรือยกเลิกโครงการ

4) แบ่งตามหลักยึดในการประเมิน ได้แบ่งการประเมินเป็น 2 ประเภท คือ

(1) การประเมินที่อิงวัตถุประสงค์/เป้าหมายของโครงการ (Goal Based Evaluation) เป็นการประเมินที่ตัดสินคุณค่าของโครงการจากการเปรียบเทียบผลของโครงการกับผลที่คาดหวังตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของโครงการ

(2) การประเมินที่ไม่อิงตามวัตถุประสงค์/เป้าหมายของโครงการ (Goal-free Evaluation) เป็นการประเมินที่ไม่จำเป็นต้องกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของการประเมินให้สอดคล้องกับเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของโครงการ กล่าวคือ การตัดสินคุณค่าของโครงการควรเน้นที่การตีค่าของผลทั้งหมดที่เกิดขึ้น (Actual Outcomes) จากโครงการ ซึ่งประกอบด้วยผลการประเมินผลที่คาดหวังตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการและผลที่มีได้คาดหวัง

จากประเภทของการประเมินโครงการข้างต้น สรุปได้ว่า การประเมินโครงการมีอยู่หลายประเภทขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้แบ่ง เช่น แบ่งตามวัตถุประสงค์การประเมิน แบ่งตามช่วงเวลาของโครงการ แบ่งตามมิติการประเมิน แบ่งตามหลักยึดในการประเมินค่า แบ่งตามลำดับเวลาที่ประเมิน แบ่งตามจุดมุ่งหมายของการประเมิน แบ่งตามสิ่งที่ถูกประเมิน แบ่งตามโมเดลการประเมินเป็นหลัก แบ่งตามความแท้จริงของการประเมิน แบ่งตามเป้าหมายที่ยึด แบ่งตามปรัชญาหรือความเชื่อพื้นฐานแบ่งตามผู้ประเมินหรือหน่วยงานผู้รับผิดชอบทำการประเมินและแบ่งตามวิธีการและลักษณะข้อมูลที่มุ่งประเมิน

2.4 รูปแบบการประเมิน

รูปแบบการประเมินโครงการมีนักการศึกษาหลายคนได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ สมคิด พรหมจ้อย (2563, หน้า 61-91) รูปแบบการประเมิน คือ กรอบความคิดหรือแบบแผนในการประเมินที่แสดงให้เห็นถึงรายการที่ควรประเมิน หรือกระบวนการของการประเมินในการประเมินโครงการใดโครงการหนึ่งนั้น เราควรพิจารณาเรื่องใดบ้าง (What) ในขณะเดียวกัน บางรูปแบบอาจจะมีการเสนอแนะด้วยว่า ในการประเมินแต่ละรายการแต่ละเรื่อง ควรพิจารณาหรือตรวจสอบอย่างไร ซึ่งเป็นลักษณะการเสนอแนะวิธีการ (How)

รูปแบบการประเมินส่วนใหญ่เริ่มต้นหรือเกิดขึ้นในชั้นเรียน กล่าวคือเสนอรูปแบบการประเมินเพื่อการประเมินการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนเป็นสำคัญ และต่อมามีการประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดเหล่านั้น เพื่อการประเมินงานโครงการในวงกว้างมากขึ้น

รูปแบบการประเมินมีหลายประเภท สำหรับที่จะนำเสนอต่อไปนี้เป็นรายละเอียดของรูปแบบการประเมินแบบต่างๆ ซึ่งผู้เขียนได้เลือกนำเสนอทั้งหมด 9 รูปแบบคือ

- 1) รูปแบบการประเมินของ ราฟท์ ดับบลิว ไทเลอร์ (Ralph W. Tyler)
- 2) รูปแบบการประเมินของ มาร์วิน ซี อัลคิน (Marvin C. Alkin)
- 3) รูปแบบการประเมินของ แมลคอล์ม เอ็ม โพรวัส (Melcolm M. Provus)
- 4) รูปแบบการประเมินของ ไมเคิล สคริฟเวน (Michael Scriven)
- 5) รูปแบบการประเมินของ โรเบิร์ต อี สเตค (Robert E. Stake)
- 6) รูปแบบการประเมินของ แดเนียล แอล สตัฟเฟิลบีม (Daniel L. Stufflebeam)
- 7) รูปแบบการประเมินของ เคิร์กแพททริก (Kirkpatrick)
- 8) รูปแบบการประเมินของ เอ็มคิว แพตตัน (M.Q. Patton)
- 9) รูปแบบการประเมินของ เดวิด เฟตเตอร์แมน (David Fetterman)

1. รูปแบบการประเมินของไทเลอร์ (Tyler)

ไทเลอร์ (Tyler, 1943) เป็นผู้นำสำคัญในการประเมินโครงการได้ให้ความหมายของการประเมิน คือ การเปรียบเทียบพฤติกรรมที่เกิดขึ้นกับจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้ โดยมีความเชื่อว่า จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้อย่างชัดเจนรัดกุม และจำเพาะเจาะจงแล้วจะเป็นแนวทางช่วยในการประเมินได้เป็นอย่างดี ภายหลังจากเขาได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโดยเสนอเป็นกรอบความคิดแรกในปี ค.ศ. 1943 โดยเน้นการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการให้อยู่ในรูปของวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมแล้วประเมินความสำเร็จของวัตถุประสงค์เหล่านั้น โดยแนวความคิดว่าโครงการประสบความสำเร็จหรือไม่ ดูได้จากผลผลิตของโครงการว่าตรงตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้แต่แรกหรือไม่เท่านั้น แนวคิดลักษณะนี้เรียกว่า การจำลองยึดความสำเร็จของจุดมุ่งหมายเป็นหลัก

ไทเลอร์มีความเห็นว่าจุดมุ่งหมายของการประเมินเพื่อตัดสินว่า จุดมุ่งหมายของการศึกษาที่ตั้งไว้ในรูปของจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมนั้นประสบความสำเร็จหรือการเรียนการสอนลำดับขั้นของการประเมินการเรียนการสอนมีดังนี้ กำหนดจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมด้วยข้อความที่ชัดเจน เฉพาะเจาะจง กำหนดเนื้อหาหรือประสบการณ์ทางการศึกษาที่ต้องการให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ เลือกวิธีการเรียนการสอนที่เหมาะสม เมื่อจบบทเรียนจึงประเมินผลโครงการโดยการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. รูปแบบการประเมินของอัลคิน (Alkin)

มาร์วิน ซี อัลคิน (Marvin C. Alkin, 1969) ได้เสนอรูปแบบการประเมินไว้ว่า CSE (Center for the stud of Evaluation Approach) จุดเน้นของการประเมินตามแนวความคิดของอัลคิน คือการประเมินเพื่อการตัดสินใจ อัลคินได้ให้ความหมายของการประเมินว่า เป็นกระบวนการ

กำหนดขอบเขตของสิ่งที่เกี่ยวกับการตัดสินใจ การเลือกข้อมูลข่าวสารที่เหมาะสม การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำไปสู่การจัดทำรายงานสรุปให้กับผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ การเลือกแนวทางที่เหมาะสมกับการดำเนินงานของโครงการ

ขอบข่ายของการประเมิน จากความหมายของการประเมิน ตามความคิดของอัลคินนั้น การประเมินจะประกอบด้วยการจัดหาและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อที่จะนำไปใช้ในการตัดสินใจในการประเมินจำเป็นต้องประเมินในเรื่องต่างๆ 5 ด้านดังนี้

- 1) การประเมินระบบ (System Assessment)
- 2) การประเมินการวางแผนโครงการ (Program Planning)
- 3) การประเมินการนำไปใช้หรือการดำเนินโครงการ (Program Implementation)
- 4) การประเมินเพื่อการปรับปรุงโครงการ (Program Improvement)
- 5) การประเมินเพื่อการยอมรับโครงการ (Program Certification)

3. รูปแบบการประเมินของโพรวัส (Provus)

โพรวัส (Provus. 1969) ได้ให้ความหมายของการประเมินเป็นการเปรียบเทียบผลการปฏิบัติกับมาตรฐาน เพื่อเป็นการค้นหาความสอดคล้องระหว่างความคาดหวังกับผลปฏิบัติงานของแผนงาน เขาอธิบายว่ามีความไม่สอดคล้องกัน 5 ชนิด ที่สามารถศึกษาได้จากการใช้แผนงานคือ ความไม่สอดคล้องที่ไม่สัมพันธ์กับขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

ขั้นที่ 1 การออกแบบโครงการ คือ การกำหนดปัจจัยที่ทำให้เกิดการดำเนินงาน กำหนดกระบวนการดำเนินงาน และกำหนดผลที่คาดหวังจะได้รับจากการดำเนินงาน

ขั้นที่ 2 การเตรียมพร้อม เป็นการนำปัจจัยที่ทำให้เกิดการดำเนินงานสู่กระบวนการ

ขั้นที่ 3 การดำเนินการตามแผน

ขั้นที่ 4 ผลผลิตที่เกิดจากโครงการ

ขั้นที่ 5 การวิเคราะห์ค่าใช้จ่าย และกำไร

ตามรูปแบบนี้ การประเมินต้องทำโดยผู้ประเมินคณะหนึ่งที่ได้วางมาตรฐานตามความคาดหวังของโครงการเอาไว้ ต่อจากนั้นการประเมินต้องดำเนินไปโดยการหาข้อมูลใหม่ และทำการตัดสินใจโดยใช้มาตรฐานที่วางไว้เป็นเกณฑ์ นับเป็นรูปแบบที่ช่วยให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ในทุกขั้นตอนของการประเมินดังกล่าวข้างต้น และตลอดโครงการอย่างต่อเนื่อง

4. รูปแบบการประเมินของสคริฟเว่น (Scriven)

ไมเคิลสคริฟเว่น (Michael Scriven, 1967) ได้ให้ความหมายของการประเมินคือการรวบรวมข้อมูล การตัดสินใจเลือกใช้เครื่องมือเพื่อเก็บข้อมูลการกำหนดเกณฑ์ประกอบการประเมิน เป้าหมายสำคัญของการประเมิน คือ ตัดสินคุณค่าของโครงการ

4.1 จุดมุ่งหมายของการประเมิน

จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการประเมินมี 2 ประการ คือ

1) การประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation) ประเมินระหว่างที่โครงการกำลังดำเนินการอยู่ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินโครงการให้ดีขึ้น เพราะการประเมินช่วยให้ข้อมูลย้อนกลับที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาโครงการ

2) การประเมินผลสรุป (Summative Evaluation) เป็นการประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการ มีจุดมุ่งหมายเพื่อตัดสินในคุณค่าของโครงการ ตลอดจนดำเนินงานที่ดีของโครงการเพื่อนำไปใช้กับสถานการณ์อื่นที่คล้ายคลึงกันต่อไป

5. รูปแบบการประเมินของสเตค (Stake)

โรเบิร์ต อี สเตค (Robert E. Stake) ได้พัฒนารูปแบบการประเมินโดยใช้แนวคิดของครอนบาค และ สคริฟเวน เป็นพื้นฐานในการปฏิบัติในการประเมินของสเตค ถือว่าเป็นรูปแบบหนึ่งที่น่าประเมินนำมาประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวางในการประเมินโครงการ การประเมินตามความเห็นของสเตค หมายถึง กระบวนการที่เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำไปสู่การตัดสินคุณค่าของโครงการ จุดมุ่งหมายของการประเมินมีอยู่ 2 ประการคือ เพื่อต้องการได้ข้อมูลต่างๆ ที่นำมาบรรยายเกี่ยวกับโครงการนั้น และเพื่อต้องการได้ข้อมูลต่างๆ ที่สามารถนำมาใช้ในการตัดสินคุณค่าของโครงการ

6. รูปแบบการประเมินของสตฟเฟิลบีม (Stufflebeam)

แดนเนลแอลสตฟเฟิลบีม และคณะ (Daneil L. Stufflebeam, 1967) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการประเมิน เรียกว่า ชิปโมเดล (CIPP MODEL) เป็นการประเมินที่เป็นกระบวนการต่อเนื่อง โดยมีจุดเน้นที่สำคัญคือ ใช้ควบคู่กับการบริหารโครงการ เพื่อหาข้อมูลประกอบการตัดสินใจอย่างต่อเนื่องตลอดจนวัตถุประสงค์การประเมินคือ การให้สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ คำว่า CIPP คำย่อมาจากคำว่า Context , Input, Process และ Product สตฟเฟิลบีมให้ความหมายว่า การประเมินเป็นกระบวนการของการบรรยาย การเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล ข่าวสาร เพื่อนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจ เลือกรูปแบบที่เหมาะสม ซึ่งการประเมินเพื่อให้ได้สารสนเทศที่สำคัญ มุ่งประเมิน 4 ด้านคือ ประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) การประเมินผลผลิต (Product Evaluation)

7. รูปแบบการประเมินของ เคริกแพตทริก (Kirkpatrick)

โดนัลด์แอลเคริกแพตทริก (Donald L. Kirkpatrick, 1975) แห่งมหาวิทยาลัยวิสคอนซิน สหรัฐอเมริกา อดีตประธาน ASTD (The American Society for Training and Development) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการฝึกอบรม และการประเมินผลการฝึกอบรมว่า “การฝึกอบรมเป็นการช่วยเหลือบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการฝึกอบรมใดๆ ควรจะจัดให้มีการประเมินผลการฝึกอบรมซึ่งถือเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้รู้ว่าการจัดโปรแกรมการฝึกอบรมมีประสิทธิภาพเพียงใด”

การฝึกอบรมเป็นกิจกรรมปกติ ที่เกิดขึ้นในทุกโครงการ เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาบุคลากรในหน่วยงาน โดยมุ่งหวังให้ผู้ผ่านการอบรมได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแนวทางการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

8. รูปแบบการประเมินของเอ็มคิวแพตตัน (M.Q. Patton)

เอ็ม คิว แพตตัน (M.Q. Patton, 1978) ได้เสนอแนวคิดและรูปแบบประเมินที่ยึดประโยชน์ใช้สอย (Utilization-Focused Evaluation) เพื่อแก้ปัญหาของงานประเมิน โดยเฉพาะในประเด็นที่มักจะได้รับการวิจารณ์ว่าประเมินแล้วได้นำผลการประเมินไปใช้ หรือผู้บริหารมองว่าผลการประเมินไม่ตรงกับข้อมูลที่ต้องการใช้ประกอบการตัดสินใจ ดังนี้

1) หลักการในการประเมิน การประเมินโครงการ นักประเมินให้ความสำคัญกับผู้บริหาร หรือกลุ่มลูกค้าที่จะใช้ผลการประเมินนั้นๆ คำถามของการประเมินหรือการตรวจสอบควรเกิดจากกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง ไม่ใช่ใช้ความอยากรู้อยากเห็นของนักประเมินเป็นกรอบในการกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินซึ่งการประเมินตามแนวคิดนี้ จะทำให้ผลการประเมินมีโอกาสถูกนำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนามากขึ้น

2) ขั้นตอนการดำเนินการประเมินแพตตัน ได้เสนอแนวทางในการประเมิน โดยเฉพาะการดำเนินการเพื่อให้ได้วัตถุประสงค์ของการประเมิน โดยแบ่งกิจกรรมเป็น 3 ขั้นตอนคือ

- (1) จำแนกประเภทหรือกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับโครงการ
- (2) สัมภาษณ์/สอบถามผู้เกี่ยวข้องที่ได้จากข้อ 1)
- (3) จัดหมวดหมู่คำถาม หรือความอยากรู้อยากเห็น

หลังจากดำเนินการทั้ง 3 ขั้นตอนแล้ว นักประเมินจึงกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินที่ครอบคลุมประเด็นคำถามการประเมินของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ส่วนการดำเนินการในขั้นตอนต่อไป ก็ดำเนินการตามกระบวนการประเมินตามปกติ

9. รูปแบบการประเมินของเดวิด เฟตเทอร์แมน (David Fetterman)

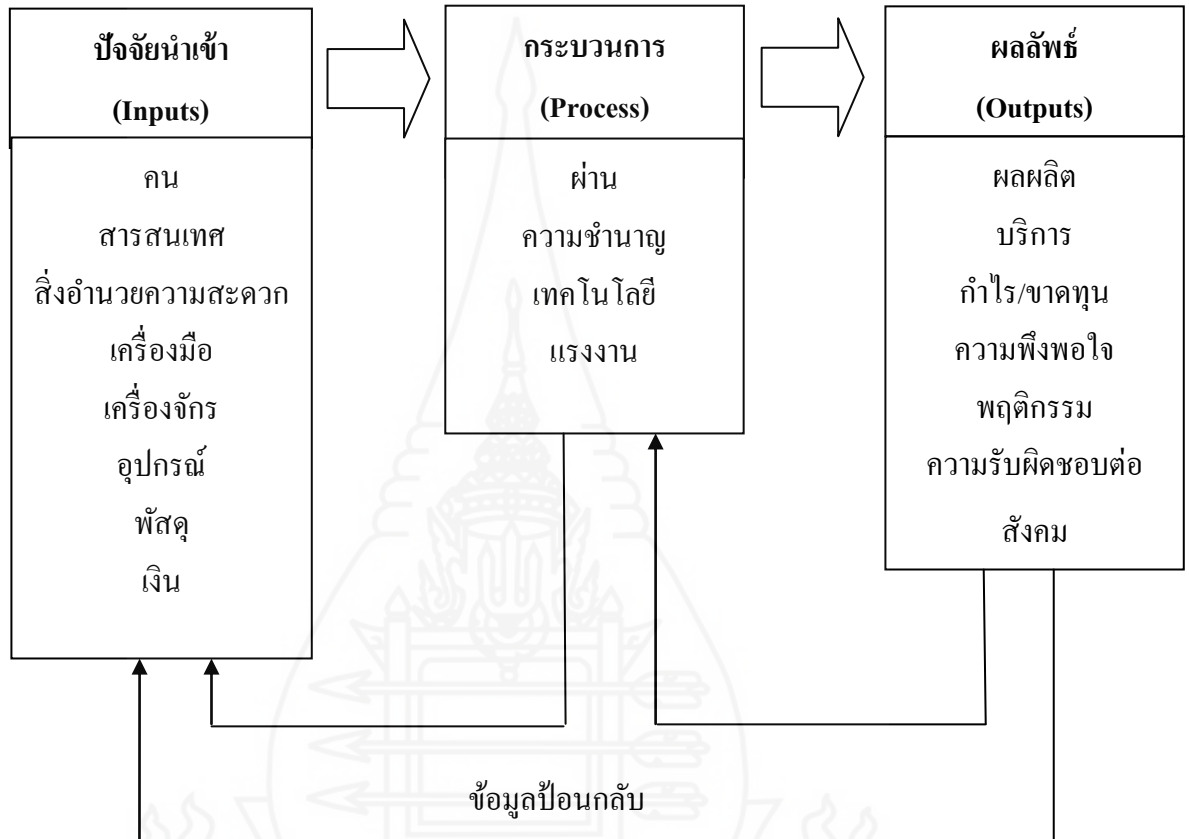
เดวิด เฟตเทอร์แมน (David Fetterman , 1994) ได้เสนอแนวทางการประเมินแบบเสริมพลัง (Empowerment) ซึ่งอยู่บนพื้นฐานความคิดของการประเมินแบบสร้างความร่วมมือจากทุกฝ่าย การประเมินแบบเสริมพลังเป็นการใช้มโนทัศน์ของการประเมิน เทคนิคการประเมินและข้อค้นพบจากการประเมิน ไปกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาปรับปรุง การกำกับตนเองโดยใช้วิธีการทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพในการดำเนินงาน เป็นกระบวนการที่กระทำเพื่อช่วยให้กลุ่มบุคคลต่างๆ ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมเรียนรู้ ช่วยตนเอง พัฒนาตนเองโดยใช้วิธีการประเมินตนเองและสะท้อนผลแก่ตนเอง กลุ่มคนที่เกี่ยวข้องในการประเมินแบบเสริมพลังจึงประกอบด้วยบุคคลภายในที่ทำการประเมินผลด้วยตนเอง และนักการประเมินภายนอกที่ทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำแนะนำ (Coach) หรือผู้อำนวยความสะดวกในการประเมิน (Facilitator) การประเมินแบบเสริมพลังเป็นการนำผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมิน มีการร่วมมือกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อเพิ่มการใช้ประโยชน์ของผลการประเมิน มีการให้ความรู้ในการประเมินแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หรือผู้มีส่วนร่วม ผู้ประเมินมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก หรือผู้ให้คำแนะนำ ไม่ใช่ผู้ตัดสินเกี่ยวกับการประเมินเป็นการตัดสินร่วมกันระหว่างผู้ประเมินและผู้มีส่วนร่วม ผู้ประเมินมีหน้าที่แนะนำช่วยเหลือเทคนิค และสร้างพลังการประเมินร่วมกันของผู้เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง การประเมินแบบนี้มิได้จับลงแค่การทราบคุณค่าทางการประเมินเหมือนการประเมินแบบเก่า แต่การประเมินต้องเป็นกระบวนการทำงานที่ต่อเนื่อง ดำเนินต่อไปตลอดระยะเวลาของการพัฒนาโครงการ

3. รูปแบบการประเมินเชิงระบบ

รูปแบบการประเมินโครงการมีนักการศึกษาหลายคนได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

พิศณุ พงศ์ศรี (2551,หน้า 5) กล่าวว่า การประเมินเชิงระบบ หมายถึง เป็นการประเมินโดยใช้แนวทางปรนัยนิยม มีกระบวนการ ขั้นตอน และเครื่องมือมาตรฐานที่ชัดเจนโดยเน้นเก็บข้อมูลเป็นตัวเลข แล้วนำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติต่างๆ เช่น เดียวกับการวิจัยเชิงปริมาณเหมาะสำหรับนักประเมินที่ยังไม่เชี่ยวชาญ เพราะสามารถดำเนินการไปตามกระบวนการ ขั้นตอน และเครื่องมือที่เตรียมกำหนดไว้ล่วงหน้าได้ประเมินผลโครงการ โดยการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สุภมาส อังสุโชติ (2555, หน้า 56-57) กล่าวว่า ระบบการบริหารจัดการประกอบด้วย กลุ่มองค์ประกอบย่อยที่ทำงานพึ่งพาซึ่งกันและกันเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมาย องค์ประกอบหลักของระบบ คือ ปัจจัยนำเข้า (Inputs) กระบวนการ (Process) และผลลัพธ์ (Outputs) ขององค์การ เหล่านี้รวมตัวกันเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์การ ดังภาพที่ 2.3

ภาพที่ 2.3 องค์ประกอบหลักของระบบ

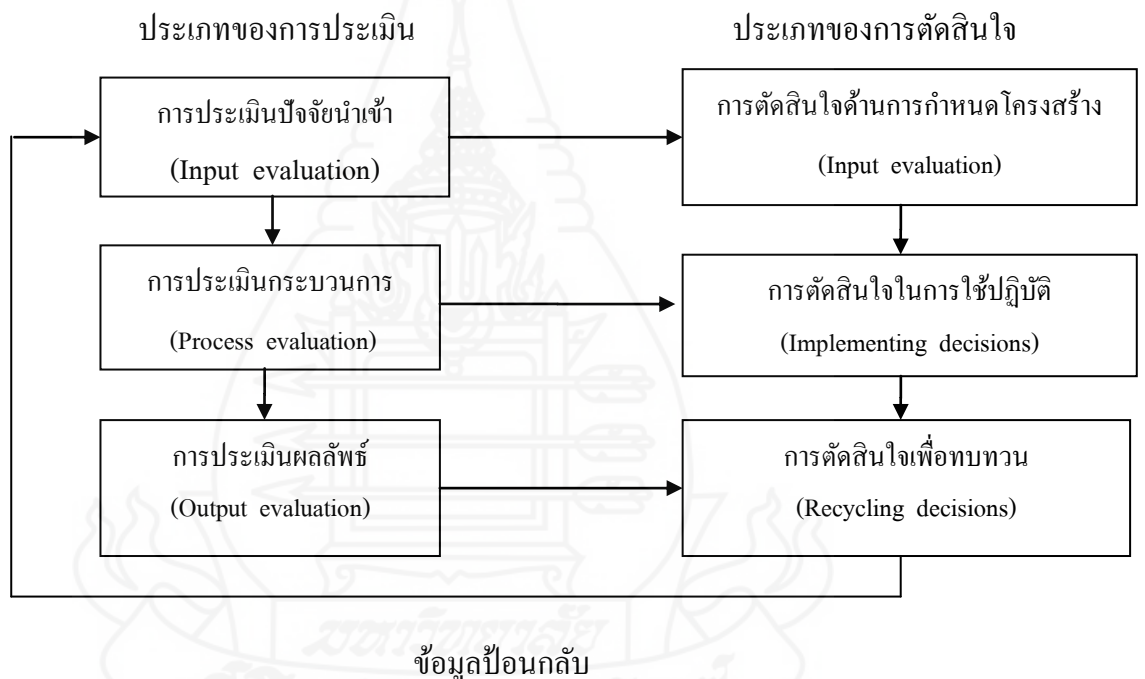
การประเมินด้วยวิธีเชิงระบบ เป็นการประเมินตามความเชื่อในปรัชญาปรนัยนิยม (objectivism) ที่เชื่อว่าวิธีเชิงระบบเป็นวิธีที่เหมาะสมสำหรับการประเมิน เพราะเป็นการประเมินที่มีการวางแผนการประเมินและวิธีดำเนินการอย่างชัดเจน รัดกุม และเป็นระบบ สนับสนุนการใช้เครื่องมือที่ได้มาตรฐานในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีการควบคุมสถานการณ์และตัวแปรแทรกซ้อนที่อาจส่งผลกระทบต่อประเมิน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและมีการสรุปผลตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ล่วงหน้า

การนำรูปแบบเชิงระบบมาประยุกต์ในการประเมินนโยบาย แผนงานและโครงการ เพื่อการตัดสินใจจากการประเมิน 3 ประเภท ได้แก่

1) การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input evaluation) เพื่อการตัดสินใจด้านการกำหนด โครงสร้างหรือวางรูปแบบการดำเนินงาน (Structuring decisions) โดยการใช้ทรัพยากรด้านต่างๆ เช่น คน สารสนเทศ สิ่งอำนวยความสะดวก เครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์ วัสดุ เงิน

2) การประเมินกระบวนการ (Process evaluation) เพื่อการตัดสินใจในการนำ นโยบาย แผนงานหรือโครงการไปใช้ปฏิบัติจริง (Implementing decisions)

3) การประเมินผลลัพธ์ (Output evaluation) เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการ เปลี่ยนแปลงหรือคง หรือขยาย หรือยุบ หรือเลิกโครงการ (Recycling decisions)

ภาพที่ 2.4 รูปแบบการประเมินเชิงระบบ (IPO)

รูปแบบการประเมินเชิงระบบ สามารถนำไปใช้ได้ 2 แนวทาง คือ นำไปใช้ใน ลักษณะโมเดลพลวัต คือ ประเมินร่วมกับพร้อมๆกับกระบวนการบริหารนโยบาย แผนงานและ โครงการ ตามรูปแบบดั้งเดิมของสตีฟเฟลปป์ และแนวทางที่สอง คือ การนำไปใช้ในการประเมิน ครั้งเดียวกัน โดยประเมินครบทั้ง Inputs - Process – Outputs

3.1 การนำรูปแบบการประเมินเชิงระบบไปใช้ในการประเมิน

3.1.1 การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input evaluation)

1) ความหมายของการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า

สมคิด พรหมจ้อย (2543, หน้า 57) กล่าวว่า การประเมินปัจจัยนำเข้า หมายถึง การประเมินปัจจัยเบื้องต้น เป็นการประเมินที่แสดงให้เห็นว่าปัจจัยที่ต้องการมีอะไรบ้าง เพียงพอหรือไม่ เหมาะสมหรือไม่ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ

สุวิมล ตีรกานันท์ (2543, หน้า 45) กล่าวว่า การประเมินปัจจัยนำเข้า หมายถึง กระบวนการประเมินปัจจัยเบื้องต้น ที่ต้องการทราบถึงผลการดำเนินงานตั้งแต่การกำหนดโครงสร้างของการดำเนินงาน ยุทธวิธี วิธีการ แผนการดำเนินงาน โครงการ

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2542, หน้า 210) กล่าวว่า การประเมินปัจจัยนำเข้า หมายถึง การตัดสินใจด้านอัตราค่าจ้าง เวลา งบประมาณ วิธีการที่มีศักยภาพ และเป็นวิธีการที่กำหนดในการใช้ทรัพยากรที่เพียงพอและมีคุณภาพ การประเมินปัจจัยเบื้องต้นเป็นการประเมินเพื่อใช้เป็นข้อมูลตัดสินใจปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องโครงการว่าเหมาะสมหรือไม่ และเพื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมความเพียงพอของทรัพยากรเพื่อใช้ในการดำเนินโครงการ

จากที่นักการศึกษากล่าวมาสรุปได้ว่า การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า หมายถึง กระบวนการที่ใช้ในการประเมินปัจจัยต่างๆที่ใช้ในการบริหารงาน ทั้งในด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุ อุปกรณ์ และทรัพยากรสนับสนุน ด้านการจัดระบบการบริหาร ด้านสื่อประกอบการ ดำเนินการ ด้านสถานที่ดำเนินการ และด้านนโยบายที่ให้การสนับสนุน

2) แนวทางการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า

สุวิมล ตีรกานันท์ (2543, หน้า 45) ได้กล่าวถึงแนวทางการประเมินปัจจัยนำเข้ามีแนวทางในการดำเนินการประเมิน ดังนี้

- (1) ประเมินความเหมาะสมในการจัดบุคลากรรับผิดชอบงาน
- (2) ประเมินความเหมาะสมในการจัดงบประมาณเพื่อพัฒนาหรือปรับปรุงโครงการ
- (3) ประเมินความเหมาะสมในการจัดวัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์การเรียนการสอนเพื่อสนับสนุนและพัฒนาโครงการ
- (4) ประเมินความเหมาะสมในการจัดหาห้องปฏิบัติการวิชาต่างๆ

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2542, หน้า 210) ได้กล่าวถึง แนวทางการประเมิน ปัจจัยนำเข้ามีแนวทางในการดำเนินการประเมิน ดังนี้

(1) ประเมินความเพียงพอปัจจัยของโครงการ เพื่อพิจารณาถึงความเพียงพอของปัจจัยหรือทรัพยากรที่จะใช้ในการดำเนินโครงการ

(2) ประเมินความเหมาะสมปัจจัยของโครงการ เพื่อใช้ข้อมูลตัดสินปัจจัยหรือทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับโครงการว่าเหมาะสมหรือไม่

(3) การกำหนดวิธีการในการใช้ทรัพยากรของโครงการ เพื่อให้โครงการบรรลุวัตถุประสงค์

(4) อัตรากำลัง เวลา งบประมาณ วิธีการที่มีศักยภาพ วัสดุอุปกรณ์ และปัจจัยอื่นๆของโครงการ เพื่อแสดงถึงสมรรถภาพและความรับผิดชอบของบุคคลและของหน่วยงานที่จะบริหารโครงการด้วยกลยุทธ์หรือยุทธวิธีที่จะทำให้โครงการบรรลุวัตถุประสงค์ โดยมีปัจจัยหรือทรัพยากรที่เหมาะสมและเพียงพอ

(5) ประเมินความพร้อมปัจจัยของโครงการเพื่อออกแบบโครงการ และหาทางเลือกยุทธวิธีในการดำเนินโครงการและก่อนที่จะเริ่มดำเนินงานโครงการ

จากที่กล่าวมาข้างต้นนี้พอสรุปได้ว่า แนวทางการประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการมีแนวทางการประเมิน ดังนี้

- (1) ความเหมาะสมในการจัดบุคลากรรับผิดชอบงานบริหาร
 - (2) ความเหมาะสมในการจัดงบประมาณเพื่อพัฒนาหรือปรับปรุง
 - (3) ความเหมาะสมในการจัดระบบการบริหารงาน
 - (4) ความเหมาะสมในการจัดวัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์ เพื่อสนับสนุน
- และพัฒนา

ต่อเนื่อง

- (5) ความเพียงพอของสื่อ อุปกรณ์ สอดคล้องกับความจำเป็น
- (6) บุคลากรมีศักยภาพ สามารถสร้างสรรค์ให้เจริญก้าวหน้าได้อย่าง

(7) มีจำนวนบุคลากรมืออาชีพที่เพียงพอกับการบริหารจัดการกิจกรรม

(8) ความพร้อมด้านทักษะการใช้สื่อ อุปกรณ์ ของครูผู้สอน

ในการประเมินโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียน กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาระดับภาคเหนือ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้นำขอบข่ายทรัพยากรในการบริหาร ที่เป็นปัจจัยสำคัญมีอยู่ 4 ด้าน ที่รู้จักในนาม “4 M’s” ซึ่งได้แก่บุคลากร (men) งบประมาณ (money) วัสดุอุปกรณ์ (materials) และการบริหารจัดการ (management) มาเป็นกรอบในการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า การที่ถือว่าทรัพยากรดังกล่าวเป็นเสมือนปัจจัยสี่ของการบริหารนั้นก็เพราะว่าประสิทธิภาพและประสิทธิผล ของการบริหารนั้นขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์และคุณภาพของปัจจัยดังกล่าวเป็นสำคัญ การขาดปัจจัยอย่างใดอย่างหนึ่งไม่อาจทำให้การบริหารมีประสิทธิภาพเต็มที่

3.1.2 การประเมินด้านกระบวนการ (process evaluation: P)

1) ความหมายของการประเมินด้านกระบวนการ

ประทุม รอดประเสริฐ (2543, หน้า 93) กล่าวว่า การประเมินกระบวนการ หมายถึง การประเมินกิจกรรมและช่วงเวลาระหว่างการดำเนินงาน โครงการ เพื่อหาข้อดีและข้อบกพร่อง ของการดำเนินงานตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ และเป็นการรายงานผลการปฏิบัติงานหรือการหาข้อบกพร่องของการดำเนินโครงการพร้อมทั้งปัญหาและอุปสรรคของโครงการ

สุวิมล ตีรกันันท์ (2543, หน้า 45) กล่าวว่า การประเมินกระบวนการ หมายถึง การประเมินกระบวนการเป็นการติดตาม กำกับ การดำเนินการตามแผน การปรับปรุงวิธีการดำเนินงาน การรายงานความก้าวหน้าของโครงการ

เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (2542, หน้า 59) กล่าวว่า การประเมินกระบวนการ หมายถึง การประเมินเพื่อการเตรียมการ การดำเนินงานตามขั้นตอน การเลือกการดำเนินงาน การประเมินผล การปรับปรุง การตรวจสอบการดำเนินงานในการตัดสินใจปรับปรุงแก้ไข การดำเนินงานโครงการ ให้มีประสิทธิภาพตามต้องการ การประเมินกระบวนการเป็นการประเมินให้รู้ว่า ได้นำโครงการไปปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยเพื่อเป็นการปรับปรุงกระบวนการดำเนินโครงการได้อย่างเหมาะสม

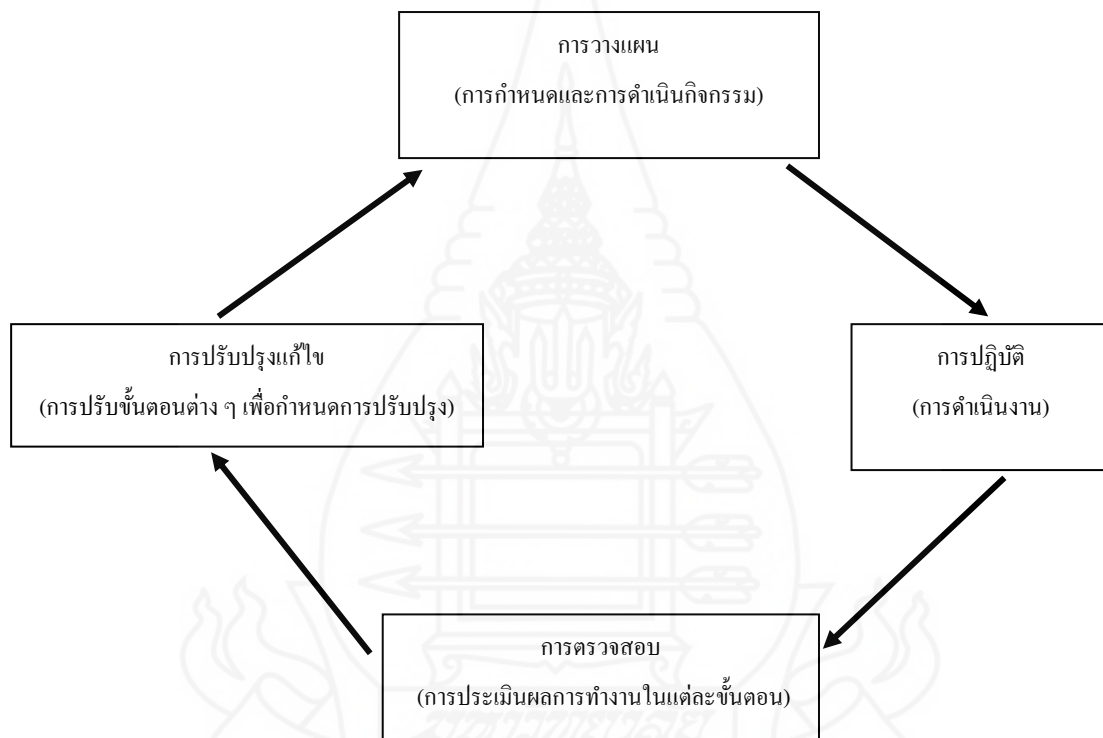
จากที่นักการศึกษากล่าวมาสรุปได้ว่า การประเมินด้านกระบวนการ หมายถึง การประเมินเกี่ยวกับกระบวนการติดตาม กำกับ การดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินการ ด้านการติดตามผลและประเมินผล และด้านการพัฒนาปรับปรุงให้ดีขึ้น

2) แนวทางการประเมินด้านกระบวนการ

ในการประเมินกระบวนการ ผู้ศึกษาได้นำรูปแบบการประเมินตามระบบวงจรควบคุมคุณภาพ (Deming Cycle: PDCA) มาปรับใช้ในการประเมินโครงการ เพื่อให้การประเมินด้านกระบวนการมีความสมบูรณ์ที่สุด ซึ่งขออธิบายเพิ่มเติมดังนี้

(1) การจัดการคุณภาพ

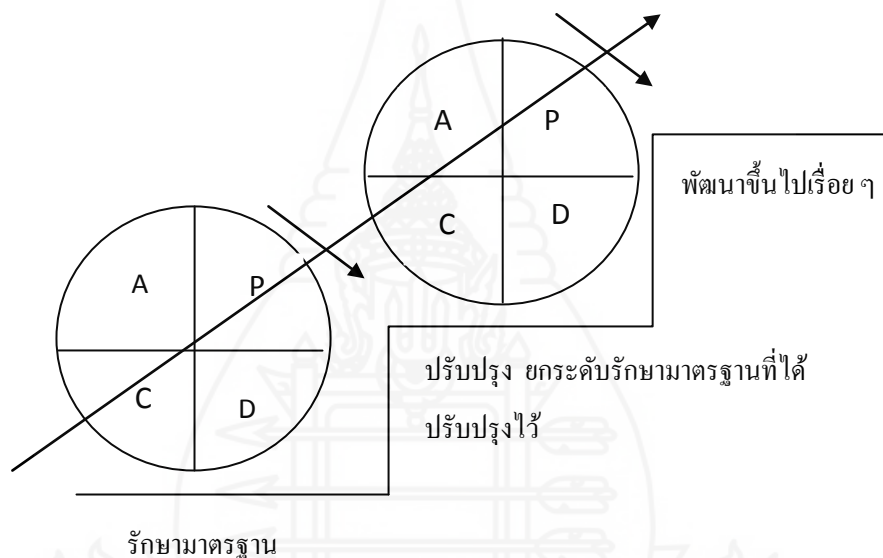
ศุภศักดิ์ พงษ์อนันต์, อารยา เจริญกุล, และวิภา โหมยิตสุรังคกุล (2545, หน้า 12) ได้กล่าวถึงการบริหารงานจะบรรลุผลสำเร็จได้นั้นจะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเดมมิง ดังภาพที่ 2.5

ภาพที่ 2.5 วงจรเดมมิงสำหรับการดำเนินงาน

ระยะการวางแผน เป็นระยะที่มีการกำหนด และทบทวนเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของกิจกรรม ระยะการปฏิบัติ เป็นระยะเวลาที่เริ่มดำเนินโครงการระยะการตรวจสอบ เป็นระยะที่มีการประเมินผลการปฏิบัติงานและผลการดำเนินงานของโครงการ ระยะการปรับปรุงแก้ไข เป็นระยะที่มีการทบทวนจากรายงาน โดยมีการกลับไปพิจารณาถึงความเป็นไปได้ของโครงการและผู้ที่เกี่ยวข้อง

การเริ่มต้นงานหรือกิจกรรมต่างๆ เมื่อใช้ วงจร PDCA จะช่วยให้กิจกรรมมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มจากการตั้งเป้าหมายด้วยการวางแผน (P) และนำแผนไปสู่การปฏิบัติ (D) หลังจากนั้นจึงต่อยอดด้วยการตรวจสอบ หรือประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผน (C) ว่าผลที่ได้นั้นเป็นไปตามที่คาดไว้มากน้อยเพียงใด และท้ายสุด นำผลที่ได้จากการประเมินไปดำเนินการต่อ ตามความเหมาะสม (A) หากผลที่เกิดขึ้นเป็นไปตามที่วางแผนไว้ ก็ให้จัดทำมาตรฐานวิธีการดำเนินการนั้นเพื่อกิจกรรมในลักษณะเดียวกันต่อไป โดยแต่ละขั้นตอนจะมีกรอบการดำเนินการและรายละเอียด ดังภาพที่ 2.6

ภาพที่ 2.6 การทำงานของวงจร PDCA

ที่มา : (ศุภศักดิ์ พงษ์อนันต์, อารยา เจริญกุล, และวิภา โขมิตสุรังคกุล, 2545, หน้า 13)

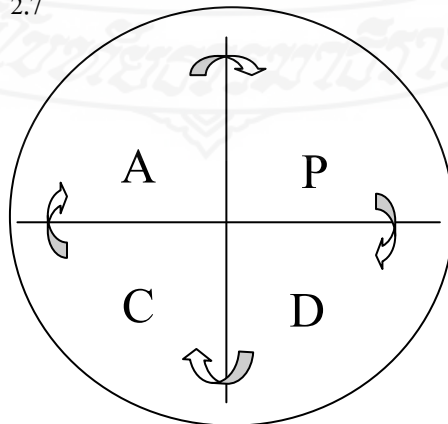
สุมิน อมรวิวัฒน์, และคนอื่นๆ (2544, หน้า 11-12) ได้กล่าวว่าแนวคิดของวงจรเดมมิง (Deming Cycle: PDCA) นี้ วอลท์เตอร์ ชิวฮาร์ต (Walter Shewhart) เป็นผู้พัฒนาขึ้น เป็นคนแรกในปี ค.ศ. 1939 และ เอ็ดวาร์ด เดมมิง (Edward Deming) เป็นผู้นำมาเผยแพร่ในประเทศญี่ปุ่นเมื่อ ปี ค.ศ. 1950 จนเป็นที่รู้จักกันแพร่หลายในชื่อวัฏจักรเดมมิง (Deming Cycle) หรือระบบวงจรควบคุมคุณภาพ (Quality Control Circle: Q.C.C.) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อต้องการปรับปรุงการทำงานในแต่ละรอบของ Q.C.C. อย่างต่อเนื่อง โดยมีหลักการบริหาร 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวางแผน (plan) การวางแผนจะช่วยพัฒนาความคิดต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่รูปแบบที่เป็นจริงขึ้นมาในรายละเอียดให้พร้อมในการเริ่มต้นลงมือปฏิบัติ ดังนั้นการวางแผนจึงต้องมีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยละเอียดรอบคอบ เพื่อให้ได้แผนที่สมบูรณ์และดีที่สุด โดยกำหนดขอบเขตของปัญหาให้ชัดเจน กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายและกำหนดวิธีการที่จะบรรลุถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายให้ชัดเจนและถูกต้องแม่นยำที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

ขั้นที่ 2 การปฏิบัติตามแผน (do) ประกอบด้วยการทำงาน 3 ระยะ คือ ระยะ ที่ 1 การวางแผนกำหนดการ ในระยะนี้มีการแยกแยะกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องการทำ กำหนดเวลาที่คาดว่าจะต้องใช้ในกิจกรรมแต่ละอย่าง และการจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ ระยะที่ 2 การจัดการ โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญหลายแขนงจากแหล่งต่างๆ มาช่วย และประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ ระยะที่ 3 พัฒนาความสามารถในการทำงานของผู้ร่วมงาน โดยการทำให้ผู้ร่วมงานเข้าใจถึงงานทั้งหมด ทราบเหตุผลที่ต้องกระทำ และสามารถใช้ดุลยพินิจที่เหมาะสมในการทำงานร่วมกัน

ขั้นที่ 3 การตรวจสอบ (check) ทำให้ทราบสภาพการณ์ของงานที่เป็นอยู่เปรียบเทียบกับสิ่งที่วางแผนไว้ โดยมีกระบวนการดังนี้ กำหนดวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบ รวบรวมข้อมูล พิจารณากระบวนการทำงานเป็นตอนๆ เพื่อแสดงจำนวนและคุณภาพของผลงานที่ได้รับในแต่ละขั้นตอนเปรียบเทียบกับที่ได้วางแผนไว้ การรายงานและเสนอผลการประเมินรวม

ขั้นที่ 4 การแก้ไขปัญหา (act) จากผลการตรวจสอบหากพบว่าเกิดปัญหาอุปสรรค และข้อบกพร่อง ทำให้งานที่ได้ไม่ตรงตามเป้าหมายหรือผลงานไม่ได้มาตรฐาน ต้องวิเคราะห์หาสาเหตุ เพื่อวางแผนปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น หรือปฏิบัติการแก้ไขปัญหาตามลักษณะปัญหาที่ค้นพบ โดยอาจใช้มาตรการดังนี้ การทบทวนนโยบาย การปรับปรุงระบบหรือวิธีการทำงาน หรือการประชุมแก้ไขกระบวนการทำงาน หรือหากประสบผลสำเร็จก็วางแผนปรับปรุงให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ไปเรื่อย ๆ วงจรควบคุมคุณภาพ จึงเป็นวงจรการพัฒนาที่จะต้องหมุนให้มีการพัฒนาดีขึ้นเรื่อย ๆ ไม่หยุดนิ่ง ดังภาพที่ 2.7

ภาพที่ 2.7 ระบบวงจรควบคุมคุณภาพ (Quality Control Circle: Q.C.C.)

จากการศึกษาข้อมูลสรุปได้ว่า วงจรควบคุมคุณภาพ มีภารกิจหลัก 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การวางแผน ขั้นที่ 2 การปฏิบัติตามแผน ขั้นที่ 3 การตรวจสอบผลการปฏิบัติ และ ขั้นที่ 4 การแก้ไขปัญหา ซึ่งต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีวินัย โดยอาศัยความร่วมมือในการคิดการปฏิบัติการปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนางานอย่างมีระบบหมุนเวียนไปอย่างต่อเนื่องไม่สิ้นสุด

(2) การดำเนินงานตามระบบวงจรควบคุมคุณภาพ

ก. ด้านการวางแผน (P)

ก) ความหมายของการวางแผน (plan)

มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึง ความหมายของการวางแผน ดังนี้ พยอม วงศ์สารศรี (2548, หน้า 65) กล่าวว่า การวางแผน หมายถึง ความพยายามที่เป็นระบบ เพื่อตัดสินใจเลือกแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุด สำหรับอนาคตเพื่อให้องค์การบรรลุผลที่ปรารถนา

สถาบันวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ (2547, หน้า 55) กล่าวว่า การวางแผน หรือการวางระบบ หมายถึง การกำหนดขั้นตอนการทำงานที่เป็นกระบวนการมาตรฐาน แต่ละขั้นตอนมีวิธีการปฏิบัติที่เป็นมาตรฐาน เมื่อดำเนินการไปแล้วจะต้องบันทึกไว้เป็นหลักฐาน และเป็นปัจจุบัน ข้อมูลจากการบันทึกนี้จะนำไปสู่การตรวจสอบ ประเมินตนเอง และให้ผู้อื่นตรวจสอบได้

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2546, หน้า 238) ได้กล่าวว่า การวางแผน คือ การวางรูปแบบภาวะที่ต้องการในอนาคตด้วยการกำหนดแนวทางปฏิบัติหรือกิจกรรมที่เห็นว่าดีที่สุดสำหรับความสำเร็จตามที่ต้องการเป็นการสร้างสมมติฐานสำหรับอนาคต โดยพิจารณาข้อเท็จจริงที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

อุทัย บุญประเสริฐ (2544, หน้า 24) กล่าวว่า การวางแผน คือ เครื่องมือที่มีความสำคัญยิ่งของการบริหารที่เป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ ถือได้ว่าเป็นงานตั้งแต่เริ่มแรก และเป็นงานต่อเนื่องโดยตลอดในกระบวนการบริหาร และการจัดการของหน่วยงาน หรือของระบบการบริหารองค์การทั้งระบบ

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2544, หน้า 21) สรุปความหมายของการวางแผนไว้ว่า เพื่อเป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ของงานให้ชัดเจน เป็นแนวทางในการประสานงานระหว่างหน่วยงานหรือบุคคล มิให้เกิดการทำงานซ้ำซ้อน ป้องกันปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน และเป็นมาตรฐานในการปฏิบัติงาน

ประชุม รอดประเสริฐ (2543, หน้า 48) กล่าวว่า การวางแผน หมายถึง การดำเนินงานในการรวบรวมแนวความคิดและข้อมูลต่าง ๆ เพื่อการจัดทำหรือร่างเป็นโครงการขึ้น

และใช้ร่างโครงการนี้เป็นกรอบในการปฏิบัติงานในลักษณะที่ว่าจะเป็นอะไร ทำไปทำไม ทำเมื่อใด ทำที่ไหน ใครเป็นผู้ทำ และทำอย่างไร การวางแผนโครงการเป็นขั้นตอนแรกของผู้บริหารโครงการ หรือผู้เกี่ยวข้องจะต้องจัดทำและสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้น จึงจะทำให้การดำเนินงานหรือการบริหารโครงการเป็นไปด้วยดีและบรรลุถึงเป้าหมายของโครงการ

เทอร์รี่ (Terry, 1988, p.157) ได้กล่าวว่า การวางแผน คือ การเลือก และเชื่อมโยงข้อมูลการตั้งและใช้สมมติฐานเกี่ยวกับอนาคตเพื่อคาดการณ์ และกำหนดกิจกรรมเสนอแนะ ซึ่งเชื่อว่าจะนำไปสู่ผลที่ต้องการ

กูลิกค์ (Gulick, 1983, p. 13) กล่าวถึง การวางแผน คือ การวางเค้าโครงเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องทำและวิธีการที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์

สรุปได้ว่า การวางแผน หมายถึง การวางแผนทางการปฏิบัติงานที่จะกระทำในอนาคตที่เป็นระบบ เพื่อให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

ข) ขั้นตอนและองค์ประกอบของการวางแผน

วิฑูรย์ ลิมะ โสคติ (2548, หน้า 29) กล่าวว่า แผนงานที่มีประสิทธิภาพและได้ผลจะต้องมาจากกระบวนการวางแผนงานที่มีเหตุผลเป็นลำดับขั้นตอน ผู้วางแผนต้องดำเนินการใน 7 ขั้นตอน ดังนี้

1) กำหนดวัตถุประสงค์ (ระบุปัญหา) เป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการวางแผน จึงต้องระมัดระวังไม่ให้วัตถุประสงค์ขัดแย้งกับนโยบายระดับสูงหรือแผนงานรวม ขององค์กร ควรพิจารณาว่าแผนงานใหม่จำเป็นหรือไม่ แผนงานที่มีอยู่แล้วสามารถใช้หรือแก้ไขได้หรือไม่

2) รวบรวมข้อมูลและข้อจำกัด เป็นการรวบรวมเอานโยบายแผนงานที่มีอยู่แล้วรวมทั้งสิ่งที่คาดการณ์ไว้ล่วงหน้าและข้อเท็จจริงของข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งจำเป็นต่อการวางแผน ในขณะที่ข้อจำกัดอาจได้แก่ นโยบายจำเพาะ กำหนดเวลา งบประมาณ หรือปัญหาแรงงาน

3) วิเคราะห์ข้อมูล ผู้วางแผนจะต้องจัดระเบียบและแยกข้อมูลออกเป็นส่วนๆ ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้องจะถูกตัดทิ้งไป การวิเคราะห์อาจทำให้ผู้วางแผนต้องรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมก็ได้

4) กำหนดแผนงานหลายแผน ผู้วางแผนจำเป็นต้องเลือกแผนงานที่แตกต่างเท่าที่เป็นไปได้ ซึ่งสามารถจะบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ บางครั้งปรากฏว่าแผนงานที่ดีที่สุดจะถูกมองข้ามไปเพราะเร่งร้อน จึงสมควรพิจารณากำหนดหลายขั้นตอนไว้ก่อน

5) เลือกแผนงานที่ดีที่สุดจากทางเลือกทั้งหมด ถือเป็นกระบวนการตัดสินใจที่ดีที่สุดของการวางแผน ถ้าขั้นตอนก่อนหน้าที่กระทำอย่างมีประสิทธิภาพ ขั้นตอนนี้จะ

เป็นขั้นตอนที่ง่ายที่สุดของกระบวนการทั้งหมด การเลือกแผนงานที่ดีที่สุดนั้น อาจใช้การวิเคราะห์ปัญหาโดยใช้รายการตรวจสอบต่อไปนี้

- (1) ทางเลือกแต่ละทางสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เพียงใด
- (2) ทางเลือกแต่ละทางมีผลกระทบต่อแผนงานและการปฏิบัติงานอื่นอย่างไร
- (3) มีความแตกต่างในเรื่องความยุ่งยากซับซ้อนระหว่างทางเลือกหรือไม่
- (4) ความยืดหยุ่นของแต่ละทางเลือก
- (5) ผู้ที่เกี่ยวข้องให้การยอมรับแต่ละทางเลือกอย่างไรบ้าง
- (6) แต่ละทางเลือกต้องใช้วัสดุอุปกรณ์และความช่วยเหลือมากน้อยเพียงใด

(7) เมื่อเปรียบเทียบระหว่างความเสี่ยงกับผลกำไรของแต่ละทางเลือกเป็นอย่างไร หรือในเรื่องผลกำไรกับการลงทุนเป็นอย่างไร

(8) กำหนดแผนงานย่อย สิ่งนี้อาจจำเป็นหรือไม่ก็ได้ ถ้าแผนงานใหม่มีความซับซ้อนก็ควรจะมีแผนงานสำหรับแต่ละงานหรือกิจกรรมสนับสนุน

ทำการติดตามผลขั้นตอนนี้เพื่อยืนยันว่าแผนงานมีการปฏิบัติอย่างไรได้ผลตรงตามเวลาหรือไม่ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการควบคุมที่แท้จริง (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2546, หน้า 238) ได้กล่าวถึงขั้นตอนของการวางแผนไว้ดังนี้

- 1) กำหนดเป้าหมาย หมายถึง การกำหนดความสำเร็จหรือสถานการณ์ที่ต้องการสำหรับอนาคต
- 2) ประเมินความสามารถที่แท้จริง โดยพิจารณาสถานการณ์ที่เป็นจริงในปัจจุบัน แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนด
- 3) พิจารณาปัจจัยและสภาพแวดล้อมที่จะสนับสนุน หรือเป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จของเป้าหมาย

4) จัดทำแผนเป็นการตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดสำหรับความสำเร็จของเป้าหมาย และกำหนดกิจกรรมขึ้นเป็นแผนงาน

ศุภศักดิ์ พงษ์อนันต์, อารยา เจริญกุล, และวิณา โฆษิตสุรงค์กุล (2545, หน้า 4-7) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบในการดำเนินการวางแผน ดังนี้

- 1) วัตถุประสงค์และเป้าหมาย วัตถุประสงค์ คือ ความต้องการของแผนงาน ซึ่งเป็นแนวทางกว้างๆ ในเชิงคุณภาพ กำหนดวัตถุประสงค์ต้องชัดเจน และคำนึงถึงสิ่ง

เหล่านี้ คือ ควรเริ่มจากการระบุปัญหา แล้วแปลงปัญหามาเป็นวัตถุประสงค์ของแผน รู้ถึงสาเหตุต่าง ๆ ที่ส่งผลให้เกิดปัญหา จากวัตถุประสงค์ต้องสามารถกำหนดได้ว่า จะดำเนินการอะไร เพื่อบรรลุตามจุดมุ่งหมาย ต้องสามารถรู้ได้ว่าต้องการผลลัพธ์อะไร ต้องสามารถกำหนดมาตรการเพื่อใช้วัดผลสำเร็จได้ โดยการเขียนวัตถุประสงค์ควรยึดหลัก SMART คือ S = Specific ระบุชัดเจนมีขอบเขตที่แน่ชัด M = Measurable สามารถวัดและประเมินผลได้ A = Attainable สามารถบรรลุได้ R = Realistic ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง T = Time มีกรอบของเวลากำหนดไว้ เป้าหมายคือ ความต้องการตามแผนงานซึ่งเป็นแนวทางที่เจาะจงเขียนในเชิงปริมาณและสามารถวัดผลได้ชัดเจน

2) วิธีดำเนินงาน คือ กิจกรรมหรืองานต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องมีการปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่ตั้งไว้ กิจกรรมทุกกิจกรรมที่ต้องทำควรแยกแยะให้ชัดเจนกำหนดผู้รับผิดชอบ และเวลาที่เริ่มต้นและสิ้นสุดของแต่ละกิจกรรม รวมทั้งพิจารณาถึงข้อได้เปรียบและข้อเสียเปรียบที่มีในการดำเนินตามแผนด้วย

3) ระยะเวลาในการดำเนินงาน คือ การระบุระยะเวลาเริ่มต้นของแผนงาน จนถึงเวลาสิ้นสุด ในกรณีที่แผนงานนั้นมีหลายภารกิจ ก็สามารถลงรายละเอียดระยะเวลาของแต่ละภารกิจที่ต้องปฏิบัติตามแผน ว่าแต่ละภารกิจนั้นต้องเริ่มต้นและสิ้นสุดเมื่อใด

4) งบประมาณและทรัพยากรที่ต้องใช้ คือ การระบุถึงค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ต้องใช้เพื่อดำเนินการตามแผนให้บรรลุผล โดยรวมถึงค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับคน วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ และปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานทั้งหมด

5) ผู้รับผิดชอบ คือ บุคคลหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบต่อความสำเร็จของแผนงานนั้น

6) การติดตามผล คือ การบริหารและวางแผนติดตามความก้าวหน้าแผน เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินงาน

7) ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ คือ การระบุและชี้ถึงข้อดีต่าง ๆ ที่จะได้รับจากการดำเนินการตามแผน ซึ่งผลประโยชน์ที่ได้รับอาจอยู่ในรูปตัวเงิน หรือไม่อยู่ในรูปตัวเงินก็ได้

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2544, หน้า 85) กล่าวว่า กระบวนการวางแผนงาน ในโรงเรียนจะเป็นกระบวนการที่มีความต่อเนื่องกัน ตั้งแต่ลำดับขั้นตอนกิจกรรมรวมทั้งบทบาทหน้าที่และความสัมพันธ์ของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งในรูปหน่วยงานรับผิดชอบการวางแผนงานในโรงเรียน คณะกรรมการวางแผนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการวางแผนในแต่ละขั้นตอนอย่าง

เหมาะสมชัดเจนและเป็นระบบในการวางแผนงานนั้นจะต้องมีขั้นตอนที่สัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง และมีระบบ ดังนี้

1) ขั้นการเตรียม ซึ่งประกอบด้วยการทำงานทำความเข้าใจกับผู้เกี่ยวข้องกับแผนการจัดเตรียมงบประมาณ เพื่อการดำเนินการและการแต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินการจัดทำแผน

2) ขั้นวางแผน ประกอบด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน ปัญหาขององค์การ การจัดลำดับสำคัญของปัญหา การทำงานและโครงการที่ผสมผสานกันอย่างเหมาะสม การนำเสนอแผนงานต่อผู้เกี่ยวข้องเพื่อขอความเห็นชอบ

3) ขั้นการปฏิบัติตามแผน เป็นการนำแผนไปสู่การปฏิบัติตามลักษณะกิจกรรมที่กำหนด โดยการประสานงานกับผู้รับผิดชอบดำเนินการ รวมทั้งการติดตามเพื่อแก้ไข ปัญหาและอุปสรรค

4) ขั้นการประเมินผล ปรับแผนและจัดทำแผนใหม่ เป็นการติดตามผลการปฏิบัติงานทั้งระหว่างการดำเนินการและเมื่อสิ้นสุดโครงการ และนำผลการดำเนินงานมาวิเคราะห์ เพื่อปรับปรุงข้อบกพร่องหรือจัดทำแผนการดำเนินการใหม่

ค. ขอบข่ายการวางแผน

กรมสามัญศึกษา (2544, หน้า 16) ได้กล่าวถึง การวางแผน คือ จุดเริ่มต้นที่สำคัญในการส่งเสริมให้ผู้เรียน และครูผู้สอนใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนร่วมมือกันจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยคณะกรรมการบริหารหลักสูตรพื้นฐานของโรงเรียน หรือมอบหมายให้คณะกรรมการสำรวจแหล่งเรียนรู้ดำเนินการ เพื่อนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนตามหลักสูตรของโรงเรียนและจัดทำสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ในระดับโรงเรียน โดยมีองค์ประกอบของการวางแผนไว้ 5 ขั้นตอน คือ

- 1) การศึกษาหลักสูตรและความต้องการของครูและนักเรียน
- 2) กำหนดยุทธศาสตร์และเป้าหมาย
- 3) วางแผนร่วมกันระหว่างผู้ใช้บริการและผู้ให้บริการ
- 4) กำหนดโครงการ งานกิจกรรม
- 5) จัดทำแผนปฏิบัติการ

กรมสามัญศึกษา (2543, หน้า 6) ได้กล่าวถึง แนวทางในการวางแผนการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบด้วย

- 1) กำหนดกรอบนโยบายการพัฒนา
- 2) กำหนดบุคลากรรับผิดชอบ

3) ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจแก่บุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับการวางแผน และการพัฒนา

4) การสำรวจข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนา

5) โรงเรียนได้ใช้ข้อมูลสารสนเทศ ในการวางแผนพัฒนา

6) จัดลำดับความจำเป็นและขั้นตอนในการพัฒนา

7) มีโครงการพัฒนาอย่างหลากหลาย

8) ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนโครงการ

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า การวางแผนการ มีแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

1) มีการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดกิจกรรมโดยละเอียดรอบคอบ ในการกำหนดนโยบาย โครงการกิจกรรม ขั้นตอน และแนวทางในการวางแผนการดำเนินกิจกรรม

2) มีการสำรวจสภาพ ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องดำเนินการ

3) มีการเก็บข้อมูลสารสนเทศ เพื่อเป็นข้อมูลในการดำเนินการ

4) มีการแต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อร่วมปฏิบัติกิจกรรม

5) มีการกำหนดแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน เหมาะสม

6) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการร่วมกันดำเนินการ

ข. ด้านการปฏิบัติตามแผน (D)

ก) ความหมายของการปฏิบัติตามแผน (do)

มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึง ดังนี้

สถาบันวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ (2547, หน้า 56) กล่าวว่า การปฏิบัติตามแผนหรือการทำตามระบบ คือ การปฏิบัติงานต่างๆ ตามกระบวนการ วิธีการ และบันทึกข้อมูลที่จำเป็น อันเกิดมาจากการปฏิบัติตามข้อตกลงที่กำหนดไว้ในบันทึกมาตรฐานของทุกคนในองค์กร หรือที่รับผิดชอบในระบบแต่ละระบบ อย่างต่อเนื่องและเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

ศุภศักดิ์ พงษ์อนันต์, อารยา เจริญกุล, และวีณา โหมยิตสุรังคกุล (2545, หน้า 7) กล่าวว่า การปฏิบัติงาน หรือ การปฏิบัติตามแผน เป็นการทำความเข้าใจแผนงานที่กำหนดขึ้น และมอบหมายให้ผู้รับผิดชอบนำแผนนั้นไปปฏิบัติให้บรรลุผล ซึ่งการปฏิบัติตามแผนจะสำเร็จได้ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ

ประชุม รอดประเสริฐ (2543, หน้า 9) กล่าวว่า การปฏิบัติตามแผน หมายถึง การจำแนกกิจกรรมออกเป็นส่วนย่อย ๆ แล้วมอบหมายให้เป็นความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยภายในองค์กร และกำหนดตัวบุคคลและวิธีการในการประสานงาน ทั้งภายในและภายนอกองค์กร

นิศย์ สัมมาพันธ์ (2542, หน้า 101) กล่าวว่า การปฏิบัติตามแผน หมายถึง การหาความรู้เกี่ยวกับวิธีการดำเนินการ การลงมือดำเนินการแก้ปัญหาตามวิธีการที่ได้กำหนดเอาไว้ในแผน รวมถึงการรวบรวมบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องและผลลัพธ์การดำเนินงาน

สรุปได้ว่า การปฏิบัติตามแผน หมายถึง การทำความเข้าใจ และมอบหมายงานให้ผู้รับผิดชอบไปปฏิบัติ บันทึกข้อมูล และดำเนินการแก้ปัญหาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้

ข) ขอบข่ายการปฏิบัติตามแผน

สถาบันวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ (2547, หน้า 56) ได้กล่าวถึง แนวทางในการปฏิบัติตามแผนว่าควรดำเนินการดังนี้

- 1) มีการประชุมชี้แจงแก่คณะครูในรายละเอียดถึงแผนการดำเนินงาน เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันในการจัดเตรียมกิจกรรมหรือโครงการ
- 2) มีการประสานการทำงานกับผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอความร่วมมือในการจัดโครงการ
- 3) มีการประสานงานทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ และทรัพยากรในการดำเนินการพัฒนาโครงการ
- 4) มีการพัฒนา ปรับปรุง โครงการให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาของนักเรียนมากที่สุด
- 5) มีการจัดเตรียมครู และบุคลากรดำเนินงานรับผิดชอบจัดเตรียมโครงการอย่างชัดเจน
- 6) มีการประชาสัมพันธ์แจ้งให้นักเรียน และคณะครูทราบถึงโครงการกรมสามัญศึกษา (2544, หน้า 16) ได้กล่าวถึง แนวการปฏิบัติตามแผน เพื่อประโยชน์ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่าต่อผู้เรียนมากที่สุด โรงเรียนควรดำเนินการ ตามขั้นตอนต่อไปนี้

- 1) การพัฒนาบุคลากร
- 2) การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ สื่อเทคโนโลยี
- 3) การจัดเก็บให้เป็นระบบ

- 4) ผลิตคู่มือการใช้แหล่งเรียนรู้
- 5) การจัดให้บริการ
- 6) การจัดกิจกรรมแนะนำการใช้และรณรงค์การใช้แหล่งเรียนรู้
- 7) นิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล

สรุปได้ว่า การปฏิบัติตามแผน มีแนวทางหรือขอบข่ายดังนี้ มีการวางกำหนดการดำเนินงาน มีการประชุมชี้แจงถึงแนวทางในการดำเนินงาน มีการประสานผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมดำเนินงาน มีการจัดเตรียมบุคลากร สถานที่ในการดำเนินงาน มีการจัดทำสื่อหรือคู่มือในการดำเนินงาน มีการสร้างเครือข่ายในการดำเนินงาน และมีการประชาสัมพันธ์ถึงกิจกรรมและ การดำเนินงาน

ก. ด้านการตรวจสอบ (C)

ก) ความหมายของการตรวจสอบ (check)

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการตรวจสอบ ดังนี้

ศุภศักดิ์ พงษ์อนันต์, อารยา เจริญกุล, และวิณา โภษิตสุรังคกุล (2545, หน้า 9) กล่าวว่า การตรวจสอบ หมายถึง การตรวจติดตาม และการวัดผลความก้าวหน้าของแผนงาน เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ โดยไม่ได้หมายถึงการจับผิด

ประชุม รอดประเสริฐ (2543, หน้า 49) กล่าวว่า การตรวจสอบ หมายถึง การติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานโครงการแต่ละกิจกรรม หาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ความสำเร็จของโครงการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การควบคุมยังรวมไปถึงการจัดทำรายงานความก้าวหน้าของการดำเนินโครงการเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทราบและเป็นการประชาสัมพันธ์หรือเผยแพร่โครงการไปในตัว

นิตย์ สัมมาพันธ์ (2542, หน้า 102) กล่าวว่า การตรวจสอบ หมายถึง การติดตามประเมินผล หรือการตรวจสอบการปฏิบัติงาน เพื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐาน ตรวจสอบผลลัพธ์ของการดำเนินงานเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน หรือตรวจสอบผลการแก้ไขปัญหาเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่วางไว้

สรุปได้ว่า การตรวจสอบ หมายถึง การติดตามการปฏิบัติงาน ปรับปรุงแก้ไข เพื่อพิจารณาความก้าวหน้าการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ พร้อมทั้งจัดทำรายงานผลความก้าวหน้าของการปฏิบัติงาน

ข) ขอบข่ายการตรวจสอบ

สถาบันวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ (2547, หน้า 59) ได้กล่าวถึง แนวทางในการตรวจสอบว่าควรดำเนินการดังนี้

- 1) กำหนดวัตถุประสงค์การตรวจสอบและการประเมินผลโครงการที่ชัดเจน สามารถปฏิบัติได้
- 2) แต่งตั้งคณะกรรมการครูที่มีความรู้ความสามารถในการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงาน
- 3) ส่งเสริมการใช้วิธีการตรวจสอบ และประเมินผลเกี่ยวกับสภาพปัญหา โครงการที่หลากหลายและครอบคลุม
- 4) จัดทำเครื่องมือในการตรวจสอบประเมินผลการดำเนินงานที่มี ประสิทธิภาพ
- 5) จัดทำแผนการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานอย่าง ต่อเนื่อง
- 6) รวบรวมปัญหาและบันทึกปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะการ ดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง
- 7) จัดทำสถิติ ข้อมูล และรายงานสรุปผลการดำเนินงานเป็นประจำหลัง การดำเนินงานเสร็จสิ้นในแต่ละปีการศึกษา
- 8) จัดทำรายงานผลการดำเนินงานเป็นเอกสาร เกี่ยวกับสภาพ ปัญหา ข้อเสนอแนะ เพื่อรายงานโรงเรียนทราบ

สรุปได้ว่าการตรวจสอบ มีแนวทางการดำเนินงานดังนี้ มีการกำหนด วัตถุประสงค์การตรวจสอบและประเมินผลกิจกรรม มีการติดตามผลการดำเนินงานในการพัฒนา ความรู้ ความเข้าใจ มีวิธีการใช้แนวทางการตรวจสอบที่หลากหลาย มีแผนการติดตามตรวจสอบ มี การรวบรวมปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง มีการจัดทำข้อมูลสถิติผล การดำเนินงาน และมีการจัดทำกรายงานผลการดำเนินงาน

ง. ด้านการปรับปรุงแก้ไขปัญหา (A)

ก) ความหมายของการปรับปรุงแก้ไขปัญหา (act)

มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการปรับปรุงแก้ไขปัญหา คือ

สถาบันวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ (2547, หน้า 56) กล่าวว่า การปรับปรุง แก้ไขปัญหา หมายถึง การนำผลการตรวจสอบมาแก้ไขและพัฒนา ระบบ ซึ่งอาจจะเป็นส่วน กระบวนการ วิธีการ หรือบันทึกส่วนใดส่วนหนึ่งให้ดีขึ้นจนเป็นระบบคุณภาพที่ผดุงไว้จนเป็น วัฒนธรรมของการทำงานเชิงคุณภาพขององค์กรต่อไป

นิตย สัมมาพันธ์ (2542, หน้า 103) ได้ให้ความหมายของการปรับปรุง แก้ไขปัญหา (act) หมายถึง การกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้ไม่บรรลุ

เป้าหมาย หรือดำเนินการปรับปรุงแก้ไขปัญหาปัจจุบัน และป้องกันปัญหาในอนาคต แล้วจัดทำมาตรฐาน การปฏิบัติงานไว้เพื่อป้องกันมิให้ปัญหาเดิมกับคืนสภาพ

สรุปได้ว่า การปรับปรุงแก้ไขปัญหา หมายถึง การกำหนดมาตรการแก้ไข ปัญหาและอุปสรรคที่ดำเนินการแล้วไม่เป็นไปตามแผน และดำเนินการปรับปรุงแก้ไขปัญหาใน ปัจจุบัน และป้องกันปัญหาในอนาคต แล้วจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงาน

ข) ขอบข่ายการปรับปรุงแก้ไขปัญหา

สถาบันวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ (2547, หน้า 56) ได้กล่าวถึงแนวทางการปรับปรุงแก้ไข ว่าควรดำเนินการดังนี้

- 1) มีการวิเคราะห์ผลการประเมินการดำเนินงาน
- 2) จัดให้มีการประชุมคณะทำงานเพื่อสรุปผลการดำเนินงาน
- 3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปรับปรุงแก้ไข และวางแนวทางใน

การดำเนินงาน

- 4) ส่งเสริมให้มีการศึกษา และวิจัยประสิทธิภาพของการดำเนินงาน
- 5) ส่งเสริมให้มีการนำผลการศึกษา และวิจัยมาเป็นข้อมูลพื้นฐานใน

การประกอบการตัดสินใจ

กรมสามัญศึกษา (2544, หน้า 58-59) ได้กล่าวว่า การปรับปรุงแก้ไข ปัญหา หมายถึง การจัดการหรือการปฏิบัติ เพื่อให้เกิดมาตรฐานในการเรียนรู้ของผู้เรียน โดย โรงเรียนกำหนดมาตรการเรียนรู้ของผู้เรียน และบทบาทหรือแนวปฏิบัติ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิด ประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของ โรงเรียน นำโรงเรียนไปสู่องค์กรแห่ง การเรียนรู้

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า การปรับปรุงแก้ไขปัญหา มีแนวทางในการ ดำเนินงานดังนี้

- 1) มีการวิเคราะห์ และประเมินการดำเนินงาน
- 2) มีการประชุมคณะทำงาน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อสรุปผลการ

ดำเนินงานหลังจากดำเนินการแล้ว

3) สรรหาผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับงานที่ดำเนินการ เพื่อให้เป็นที่ปรึกษาในการพัฒนาปรับปรุง

4) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปรับปรุงแก้ไข และวางแนวทางใน การดำเนินงานร่วมกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

- 5) ส่งเสริมให้มีการศึกษา และวิจัยประสิทธิภาพของการดำเนินงาน

6) ส่งเสริมให้มีการนำผลการศึกษา และวิจัยมาเป็นข้อมูลพื้นฐาน ประกอบ ในการตัดสินใจ

จากการศึกษาถึง แนวทางการดำเนินงานตามระบบวงจรควบคุมคุณภาพสรุป ได้ว่า ในการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่างๆ ควรมีการศึกษาถึงผลการดำเนินงานหรือผลของ การดำเนินกิจกรรม เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการตัดสินใจพัฒนางานต่อไป ซึ่งในการดำเนินงานดังกล่าวต้องมีรูปแบบหรือแนวทางในการติดตาม ตรวจสอบและพัฒนา และ แนวทางที่มีความเหมาะสมที่สุดในการติดตามพัฒนาคุณภาพของงานได้ดีที่สุดคือ แนวทางการ ดำเนินงานตามระบบวงจรควบคุมคุณภาพ ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การ ตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข

3.1.3 การประเมินด้านผลผลิต (product evaluation: P)

1) ความหมายของการประเมินด้านผลผลิต

สมชาย โพธิ์วิชยานนท์ (2543, หน้า 18) ได้กล่าวว่าการประเมินผลผลิต หมายถึง การประเมินผลผลิตของโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ตามโครงการ และการหาความสัมพันธ์ระหว่างผลผลิตกับวัตถุประสงค์ของโครงการ

ประชุม รอดประเสริฐ (2543, หน้า 93) ได้กล่าวว่าการประเมินผลผลิต หมายถึง การประเมินเพื่อการพิจารณาการตัดสินใจหรือการแสดงความคิดเห็นต่อความพึงพอใจใน ความสำเร็จของโครงการ ทั้งในขณะที่โครงการกำลังดำเนินงานอยู่และเมื่อโครงการได้เสร็จสิ้นลง โดยเปรียบเทียบความสำเร็จกับเกณฑ์ใน การวัดว่าผลที่เกิดขึ้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือตาม ที่คาดหวังไว้ และมีคุณค่าหรือประโยชน์ ผลกระทบต่อโครงการหรือไม่ เพื่อพิจารณาในประเด็นของ การขยาย เลิก ขยาย หรือปรับปรุงโครงการ การประเมินผลผลิตของโครงการเป็นการประเมินผลลัพธ์ที่ ได้ว่าเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของโครงการหรือไม่ เพื่อการรับรอง ล้มเลิก หรือการปรับขยาย โครงการ

สุวิมล ติรกานันท์ (2543, หน้า 45) ได้กล่าวว่าการประเมินผลผลิต หมายถึง การประเมินผลการดำเนินงานที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการยุติ การชะลอ หรือการขยายโครงการ

จากที่นักการศึกษากล่าวมาสรุปได้ว่าการประเมินด้านผลผลิต หมายถึง กระบวนการประเมิน เพื่อการพิจารณาการตัดสินใจหรือการแสดงความคิดเห็นต่อความพึงพอใจในความสำเร็จของโครงการ วัตถุประสงค์ของโครงการ และคุณค่าและประโยชน์ของโครงการ

2) แนวทางการประเมินด้านผลผลิต

สุวิมล ติรกานันท์ (2543, หน้า 45) ได้กล่าวถึงแนวทางการประเมินผลผลิต เป็นการประเมินสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากโครงการนั้น ๆ โดยพิจารณาถึง

- (1) ประเมินความสำเร็จของโครงการ เพื่อเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของโครงการกับเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้ตั้งแต่ต้น
 - (2) ประเมินความพึงพอใจของโครงการ เพื่อเป็นการแสดงความคิดเห็นต่อความสำเร็จของโครงการ โดยการนำผลผลิตมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมินที่กำหนด
 - (3) ประเมินการพิจารณาตัดสินใจ เพื่อพิจารณาในประเด็นของการยกเลิก ขยาย หรือปรับปรุงโครงการ
 - (4) ประเมินคุณค่าหรือประโยชน์ เพื่อให้ทราบถึงคุณค่าหรือความสำคัญของผลที่ได้จากการประเมิน ทั้งนี้เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจ หรือเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมต่อไป
 - (5) ประเมินผลกระทบเพื่อให้ทราบถึงผลที่ตามมาจากการดำเนินโครงการนั้นๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้งจากที่คาดหวังไว้และมีได้คาดหวังไว้ด้วย
 - (6) ประเมินผลลัพธ์ของโครงการ เพื่อให้ทราบว่าผลลัพธ์ที่ได้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของโครงการหรือไม่ และเพื่อการรับรอง ล้มเลิก หรือการปรับปรุงขยายโครงการ
 - (7) ประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ เพื่อเป็นการหาข้อมูลที่เป็นผลการดำเนินโครงการและเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจว่าจะยกเลิก หรือแก้ไขปรับปรุงโครงการให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
 - (8) ประเมินผลการดำเนินงานของโครงการเพื่อให้ทราบว่าผลการดำเนินงานของโครงการบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในโครงการหรือไม่
- เขาวดี ราชย์กุลวิบูลย์ศรี (2542, หน้า 305-315) ได้กล่าวถึงแนวทางการประเมินผลผลิต ว่าเป็นการประเมินสิ่งต่างๆที่เกิดขึ้นจากโครงการนั้น ๆ โดยพิจารณาถึง
- (1) ผลรวม (overall) เพื่อให้ทราบถึงผลที่เกิดขึ้นทั้งหมดจากกิจกรรมของโครงการ ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม
 - (2) ผลกระทบ (impact) เพื่อให้ทราบถึงผลที่ตามมาจากการดำเนินโครงการนั้นๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้งจากที่คาดหวังไว้และมีได้คาดหวังไว้ด้วย
 - (3) คุณค่าหรือประโยชน์ (utility) เพื่อให้ทราบถึงคุณค่าหรือความสำคัญของผลที่ได้จากการประเมิน ทั้งนี้เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจหรือเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมต่อไป

จากที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า แนวทางการประเมินผลผลิตของโครงการ ต้องสามารถตอบคำถามและพัฒนาสิ่งต่างๆ ได้ดังนี้

- (1) สามารถยกระดับคุณภาพของประชาชนให้สูงขึ้นได้
- (2) สามารถช่วยให้โอกาสกับประชาชนในการพัฒนาให้มีความรู้ มีความเข้าใจ และมีทักษะที่ดีในการดำเนินชีวิต
- (3) สามารถให้บริการข่าวสาร ความรู้ และประสบการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วและทันสมัยมากขึ้น
- (4) สามารถพัฒนาประชาชนในชุมชนให้มีความตระหนักถึงสภาพปัญหาที่กำลังเกิดขึ้นในชุมชน
- (5) สนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ สามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้อย่างทั่วถึง
- (6) สร้างความมั่นใจให้กับประชาชน นักเรียนและเยาวชนได้เป็นอย่างดี
- (7) สามารถทำให้ประชาชน นักเรียนและเยาวชนสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ

4. การจัดการศึกษาโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์

4.1 ความหมายของเด็กด้อยโอกาส

คำว่าเด็กด้อยโอกาสนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ดังนี้
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2554 , หน้า 25) กล่าวว่า เด็กด้อยโอกาส หมายถึง เด็กที่อยู่ในสภาวะยากลำบาก และไม่ได้รับการพัฒนา ตามเกณฑ์สภาวะความต้องการพื้นฐานและบริการสำหรับเด็ก อัน ได้แก่ เด็กที่ถูกทอดทิ้ง เด็กเร่ร่อน เด็กพิการ เป็นต้น

สุนันท์ เหมะรุทีนทร์ (2553, หน้า 6) กล่าวว่า เด็กด้อยโอกาส หมายถึง เด็กที่อยู่ในสภาวะยากลำบากเป็นปัญหาของสังคมและจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่น

จากที่นักการศึกษากล่าวมาสรุปได้ว่า เด็กด้อยโอกาสว่า หมายถึง เด็กที่อยู่ในสภาวะยากลำบาก และไม่ได้รับการพัฒนา ตามเกณฑ์สภาวะความต้องการพื้นฐาน จำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่น

4.2 ประเภทของเด็กด้อยโอกาส

กองการศึกษาสงเคราะห์ กระทรวงศึกษาธิการ (2558, หน้า 5-10) ได้แบ่งเด็กด้อยโอกาสออกเป็น 10 ประเภท ได้แก่

1) เด็กยากจน หมายถึง เด็กที่เป็นบุตรหลานของคนยากจนที่มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพ โดยพิจารณาจากครอบครัวที่มีรายได้เฉลี่ยไม่เกิน 20,000 บาทต่อปี ครอบครัวอยู่รวมกันหลายคน ขาดแคลนปัจจัยพื้นฐาน มีชีวิตอยู่อย่างลำบาก รวมถึงเด็กในชุมชนแออัดหรือบุตรของกรรมกรก่อสร้าง หรือเด็กจากครอบครัวที่อยู่ในถิ่นทุรกันดารห่างไกล ขาดโอกาสได้รับการศึกษาและบริการอื่นๆ

2) เด็กที่มีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด หมายถึง เด็กที่ติดสารระเหย หรือยาเสพติดให้โทษหรือเด็กกลุ่มเสี่ยงต่อการถูกชักนำให้ประพฤติน่าไม่เหมาะสม เกี่ยวข้องกับกลุ่มมิจฉาชีพหรือบุคคลที่แสวงหาผลประโยชน์จากการประกอบอาชีพผิดกฎหมาย

3) เด็กที่ถูกทอดทิ้ง หมายถึง เด็กที่มารดาคลอดทิ้งไว้ในโรงพยาบาล หรือสถานที่อื่น รวมไปถึงเด็กที่พ่อแม่ทิ้งให้มีชีวิตอยู่ตามลำพัง หรืออยู่กับบุคคลอื่น โดยไม่ได้รับการเลี้ยงดูจากพ่อแม่ ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากปัญหาการหย่าร้าง หรือครอบครัวแตกแยก มีสภาพชีวิตอยู่ท่ามกลางความสับสน ขาดความรัก ความอบอุ่น ตลอดจนถึงเด็กที่ขาดผู้อุปการะเลี้ยงดู

4) เด็กที่ถูกทำร้ายอย่างทารุณ หมายถึง เด็กที่ถูกล่วงละเมิดทางร่างกาย ทางเพศ หรือทางจิตใจ มีชีวิตอยู่อย่างไม่เป็นสุข หวาดกลัว เนื่องจากถูกทำร้ายทารุณ ถูกบีบบังคับกดดันจากพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ซึ่งมีสภาพจิตใจหรืออารมณ์ไม่เป็นปกติ หรือถูกล่วงละเมิดทางเพศจากบุคคลที่อยู่ใกล้ตัว

5) เด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ หรือโรคติดต่อร้ายแรงที่สังคมรังเกียจ หมายถึง เด็กที่ติดเชื้อเอดส์ หรือมีพ่อแม่เจ็บป่วยด้วยโรคเอดส์ เป็นเด็กที่มักจะถูกมองอย่างรังเกียจ ไม่สามารถเข้ารับการศึกษารับบริการอื่นๆ ร่วมกับเด็กปกติทั่วไปได้

6) เด็กในชนกลุ่มน้อย หมายถึง เด็กที่เป็นบุตรหลานของบุคคลที่มีวัฒนธรรมแตกต่างไปจากประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ มีปัญหาเกี่ยวกับการถือสัญชาติไทย จนเป็นสาเหตุให้ไม่มีโอกาสได้รับการศึกษาหรือบริการอื่นๆ

7) เด็กเร่ร่อน หมายถึง เด็กที่ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่งแน่นอน ดำรงชีวิตอยู่อย่างไร้ทิศทาง ขาดปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต เสี่ยงต่อการประสบอันตรายและเป็นปัญหาสังคม

8) เด็กถูกบังคับให้ขายแรงงานหรือแรงงานเด็ก หมายถึง เด็กที่ต้องทำงานหรือถูกบังคับให้ใช้แรงงานหรือหารายได้ด้วยการขายแรงงานก่อนถึงวัยอันสมควร ถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายจ้างไม่มีโอกาสได้รับการพัฒนาให้เติบโตตามหลักพัฒนาการอันเหมาะสมกับวัย

9) เด็กที่อยู่ในธุรกิจบริการทางเพศหรือโสเภณีเด็ก หมายถึง เด็กที่มีความสมัครใจ หรือถูกบังคับล่อลวงให้ขายบริการทางเพศ หรือถูกชักจูงให้ขายบริการทางเพศ

10) เด็กในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน หมายถึง เด็กที่กระทำผิดและ ถูกควบคุมอยู่ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนตามกฎหมาย ตลอดถึงเด็กที่ตั้งครรภ์นอก สมรสซึ่งมีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ เช่น การทำแท้ง การฆ่าตัวตาย การทอดทิ้งทารก

4.3 ความเป็นมาของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์

ในปี พ.ศ.2496 นายอภัย จันทวิมล อธิบดีกรมสามัญศึกษาในขณะนั้น เป็นผู้ริเริ่ม และได้ประกาศจัดตั้งโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์แห่งแรก คือ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์พนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี โดยมีความมุ่งหมายในครั้งแรก 4 ประการ คือ

1) เพื่อให้เด็กที่ขาดโอกาสทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา โดยเฉพาะผู้ที่มีบ้านอยู่ห่างจากโรงเรียนเกิน 2,000 เมตร ซึ่งได้รับยกเว้นในขณะนั้น ได้เข้าเรียน แบบอยู่ประจำให้ความรู้อย่างน้อยในระดับการศึกษาภาคบังคับ และได้รับการฝึกด้านวิชาชีพให้ สามารถกลับไปดำรงชีวิตในถิ่นกำเนิดของตนเอง ซึ่งจะเป็นการพัฒนาท้องถิ่นที่อยู่ห่างไกลของประเทศได้

2) เพื่อให้รู้จักหน้าที่ที่พึงปฏิบัติต่อตนเอง ครอบครัว และสังคมที่เน้นในเรื่องนี้ เพราะเด็กที่เข้ามาเรียนในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เป็นเด็กที่มาจากครอบครัวที่ยากจน อยู่ใน สิ่งแวดล้อมที่เป็นปัญหา จึงจำเป็นต้องสร้างความสำนึกในหน้าที่ที่พึงปฏิบัติต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม

3) เพื่อสร้างผู้นำที่จะนำความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตนตามระบบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ให้กลับไปสู่ท้องถิ่น และสามารถเป็นสื่อกลาง ระหว่างรัฐและชุมชนของตนเองได้

4) เพื่อให้รู้จักรักษาและซาบซึ้งในคุณค่าของขนบธรรมเนียมประเพณี และ วัฒนธรรม ของชาติ

จากผลการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาสงเคราะห์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2496 จนถึงปัจจุบัน รูปแบบการจัดการศึกษาได้พัฒนาปรับเปลี่ยนเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของ สังคมและนโยบายของรัฐบาลของแต่ละยุคสมัยมาโดยตลอด ทำให้เกิดความไม่ชัดเจนสำหรับผู้ นานโยบายไปปฏิบัติ รวมทั้งขาดความเข้มแข็งด้านหลักการ แนวคิด และปรัชญา ของการจัดการศึกษา สงเคราะห์ของประเทศไทยมาโดยตลอดด้วยเช่นกัน จนทำให้สังคมทั่วไปไม่เห็นความแตกต่าง ระหว่างการจัดการศึกษาของโรงเรียนทั่วไป มีรูปแบบการจัดการศึกษาที่ไม่แตกต่างกันกับการ จัดการศึกษาในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ จึงส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจของหน่วยงานระดับนโยบาย

ที่จะให้การสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษาหรือการกำหนดนโยบายการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสตลอดมา (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2552 , หน้า 2) ดังนั้นเพื่อให้การจัดการศึกษาสงเคราะห์ของประเทศไทย มีความชัดเจนในเชิงนโยบาย วัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา รวมทั้งเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของสังคมไทยปัจจุบัน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ นโยบายและรูปแบบของการจัดการศึกษาสงเคราะห์ ดังนี้

1) วิสัยทัศน์ เด็กด้อยโอกาสทุกคนต้องมีสิทธิและโอกาสในการรับบริการการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ เพื่อให้มีทักษะชีวิตและอาชีพ สามารถพึ่งตนเอง และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขมีศักดิ์ศรีและมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ

2) วัตถุประสงค์ เพื่อให้เด็กด้อยโอกาสได้รับบริการการศึกษาและวิชาชีพ ได้รับการพัฒนาศักยภาพให้รอดพ้นจากสภาพด้อยโอกาสสามารถพึ่งตนเองได้ มีโลกทัศน์และการดำรงชีวิตที่ดี เห็นคุณค่าของเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นที่หลากหลาย อยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข มีศักดิ์ศรี มีจิตสำนึก มีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ

3) นโยบาย

(1) บริการการศึกษาอย่างเสมอภาคและทั่วถึง ให้เด็กด้อยโอกาสทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเหมาะสมและหลากหลายรูปแบบ โดยคำนึงถึงหลักการสิทธิเด็ก สิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

(2) จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพเน้นการเรียนรู้เพื่อชีวิตที่เหมาะสมกับเด็กด้อยโอกาสโดยต้องบูรณาการทั้งด้านวิชาการ ด้านศีลธรรม จริยธรรม และด้านทักษะการดำรงชีวิตในสัดส่วนที่เหมาะสม และมีมาตรฐานคุณภาพเท่าเทียมกับการศึกษาในระบบปกติ

(3) ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการศึกษาและปัจจัยพื้นฐานอื่นๆที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของเด็กด้อยโอกาสแต่ละประเภท เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

(4) จัดระบบบริหารจัดการ ให้เอื้อต่อการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

(5) สร้างและพัฒนาเครือข่ายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสให้มีศักยภาพและความพร้อมในการการศึกษาและสามารถให้ความช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาสได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันการณ์

4.4 หลักการและแนวคิดในการจัดการศึกษาสงเคราะห์

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2555) ได้ระบุแนวคิดการพัฒนาสังคมในปัจจุบันให้ความสำคัญต่อการพัฒนาด้านการศึกษา โดยเฉพาะการพัฒนาเด็กและเยาวชน เห็นได้จากอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ.1989 ให้รัฐภาคียอมรับสิทธิของเด็ก ที่จะได้รับการศึกษาบนพื้นฐานของโอกาสที่เท่าเทียมกันและปฏิญญาว่าด้วยการศึกษาเพื่อปวงชน เพื่อให้การบริการการศึกษาเป็นไปอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 มาตราที่ 49 ได้ให้ความสำคัญกลุ่มเด็กด้อยโอกาสสอดคล้องพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 10 วรรคท้ายระบุว่าจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ

การจัดการศึกษาสงเคราะห์เป็นการจัดการศึกษาที่มีเป้าหมายหลักเพื่อช่วยเหลือปกป้องคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของเด็กด้อยโอกาส ให้มีโอกาสดำเนินการศึกษา และพัฒนาตนเองเท่าเทียมกับเด็กปกติทั่วไป มีโอกาสดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ ทั้งทางด้านสุขภาพอนามัย ด้านอาชีพ ด้านความรู้ทั่วไป ด้านกฎหมาย ด้านคุณธรรม ศีลธรรม และจริยธรรม เพื่อให้มีทักษะในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างปกติสุข มีคุณค่า มีศักดิ์ศรี สามารถที่จะให้ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศได้

4.5 วัตถุประสงค์การจัดการศึกษาสงเคราะห์

- 1) เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของชุมชน สังคม ประเทศชาติ โดยเน้น ปลูกฝังให้นักเรียนมีจิตสำนึกความเป็นไทย รู้จักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และศิลปวัฒนธรรมของชาติ
- 2) เพื่อช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาสที่อยู่ในสภาวะที่ยากลำบากให้ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง
- 3) เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนซึ่งเป็นผู้ด้อยโอกาส ให้มีพื้นฐานความรู้ความสามารถที่จำเป็นสามารถพึ่งตนเองได้ มีความรู้คุณธรรม มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย บ้านเมือง รู้จักช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน
- 4) เพื่อสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีคุณภาพ สามารถเป็นผู้นำชุมชน และเป็นสื่อกลางระหว่างรัฐกับชุมชนได้

วัตถุประสงค์เฉพาะของการศึกษาสงเคราะห์ มุ่งที่จะพัฒนาคนให้มีศักยภาพเน้น การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ให้สามารถพึ่งพาตนเอง ไม่เป็นภาระ สังคม มีคุณธรรม จริยธรรม และสามารถเป็นผู้นำชุมชนได้

4.6 รูปแบบการจัดการศึกษาสงเคราะห์

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2550 ,หน้า 3-9) ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับ รูปแบบการจัดการศึกษาสงเคราะห์ (Welfare Education Model) ว่าการศึกษาเป็นปัจจัยพื้นฐานของ การพัฒนาบุคคลในสังคมให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและต่อเนื่อง และเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรมในการ ดำรงชีวิตและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ได้อย่างสร้างสรรค์มีความสุข เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มี คุณภาพ เป็นทรัพยากรบุคคลที่เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้สามารถแข่งขัน ยืนหยัด ทดเทียมกับนานาชาติอารยประเทศในเวทีโลกได้ ดังนั้นเด็กด้อยโอกาสทุกคนจึงควรได้รับการพิทักษ์ ปกป้อง คุ้มครองเพื่อให้มีความมั่นคงในชีวิต รอดพ้นจากการตกเป็นเหยื่อ สามารถพึ่งตนเองได้และ เป็นประโยชน์ต่อสังคม ควรได้รับสิทธิและ โอกาสในการรับบริการการศึกษาที่มีคุณภาพ เช่นเดียวกับเด็กและเยาวชนทั่วไป

เด็กด้อยโอกาสเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสำคัญ เด็กเหล่านี้ตกอยู่ในสภาวะ ขาดลำบากเสี่ยงต่อการได้รับอันตรายหรือถูกชักจูงเข้าสู่วงจรปัญหาในสังคม หากไม่ได้รับการ พัฒนาหรือดูแล พิทักษ์ ปกป้อง คุ้มครองอย่างเหมาะสม เด็กด้อยโอกาสส่วนหนึ่งจะถูกผลักดันและ หล่อหลอมให้มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ถูกลวงละเมิดสิทธิทั้งทางร่างกาย จิตใจ และทางเพศ ถูก ใช้แรงงานอย่างไม่เป็นธรรมหรือตกเป็นเครื่องมือของผู้มีอิทธิพลและมิจฉายาไปสู่อปัญหา อาชญากรรม ปัญหาสุขภาพจิต ปัญหาความไม่สงบเรียบร้อยในสังคมและปัญหาอื่นๆ ซึ่งจะเป็น ภาระรัฐบาลต้องใช้งบประมาณจำนวนมากเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างไม่จบสิ้น

การศึกษาเป็นสิทธิอันอันพึงมีพึงได้สำหรับเด็กด้อยโอกาส เพื่อให้เด็กเหล่านี้ได้รับ การพัฒนาเต็มตามศักยภาพ และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเข้มแข็ง ทั้งนี้ในการจัด การศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสต้องจัดบริการเป็นพิเศษ เนื่องจากเด็กกลุ่มนี้มีชีวิตความเป็นอยู่ต่าง จากเด็กกลุ่มทั่วไป การจัดบริการการศึกษา เพื่อให้เกิดความเสมอภาคทั่วถึงและเป็นธรรม จึงต้องมี รูปแบบการให้บริการที่เหมาะสมและหลากหลายสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตของเด็ก

จากรูปแบบการจัดการศึกษาสงเคราะห์ (Welfare Education Model) แสดงให้เห็นถึง การจัดการศึกษาของ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ที่มีความแตกต่างจากโรงเรียนที่จัดการศึกษาขึ้น พื้นฐานปกติทั่วไป กระบวนการพัฒนาเริ่มจากการวิเคราะห์นโยบายการศึกษาเด็กด้อยโอกาสของ รัฐบาลและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้สถานศึกษาได้มีทิศทางการ

ดำเนินงาน พัฒนาคุณภาพองค์กร คุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาและการมีส่วนร่วมของเครือข่าย เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการรับนักเรียน กระบวนการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียน โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข รวมทั้งกระบวนการส่งต่อนักเรียนเพื่อใช้ทักษะการดำรงชีวิตในสังคมต่อไป ทุกขั้นตอนจะมีการวางแผนการปฏิบัติ การตรวจสอบนิเทศ ติดตามประเมิน รวมทั้งการพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

4.7 ประวัติของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ตั้งขึ้นมาเพื่อให้การสงเคราะห์ด้านการศึกษาให้กับเด็กผู้ด้อยโอกาส ซึ่งมีประวัติความเป็นมาของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ดังนี้ (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ , 2555, หน้า 28-40)

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ จัดตั้งขึ้นมาจากมหาเวทภัยภาคใต้ ที่แหลมตะลุมพุก อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อปลายปี พ.ศ. 2505 มีโรงเรียนหลายจังหวัดในภาคใต้ถูกพายุพัดพัง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงโปรดเกล้าฯให้สร้างอาคารหลังใหม่ และพระราชทานชื่อโรงเรียนเหล่านั้นว่า “โรงเรียนราชประชานุเคราะห์” ซึ่งได้สร้างรุ่นแรกเมื่อปี พ.ศ. 2506 จำนวน 12 โรงเรียน นับถึงบัดนี้ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯให้สร้างโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ระดับประถมศึกษา ให้อยู่ในความดูแลของคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (เดิม) โรงเรียนมัธยมศึกษาอยู่ในความดูแลของกรมสามัญศึกษา (เดิม)

โรงเรียนดังกล่าวได้เปิดให้มีการเรียนการสอนด้วยระบบทางไกลผ่านดาวเทียม จากสื่อการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมจากโรงเรียนวังไกลกังวล หัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ฯ ได้ให้การสนับสนุนอุปกรณ์รับสัญญาณการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม อาทิ เครื่องรับโทรทัศน์สี ขนาด 21 นิ้ว และเครื่องเล่นวีดีโอ และหูฟัง รวมทั้งสิ้นเป็นเงิน 476,533.60 บาท (สี่แสนเจ็ดหมื่นหกพันห้าร้อยสามสิบสามบาทหกสิบสตางค์)

ในปี พ.ศ. 2541 ได้มีการจัดตั้งโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ เพื่อสงเคราะห์เด็กที่ขาดโอกาสทางการศึกษา และเด็กกำพร้าด้วยโรคเอดส์และเด็กที่มีปัญหาอื่นๆ ให้ได้รับการศึกษา และมีคุณภาพชีวิตที่ดี ไม่เป็นปัญหาสำหรับสังคมในอนาคต และสงเคราะห์เด็กเยาวชนในครอบครัวที่มีฐานะยากไร้ทางเศรษฐกิจสังคม และเสริมสร้างความมั่นคงของชาติให้ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง โดยจัดตั้งโรงเรียนทั้งสองแห่งเป็นโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ รับนักเรียนสหศึกษาแบบประจำ และมีการจัดตั้งโรงเรียนขึ้นเพื่อสนองพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่สงเคราะห์เด็กที่ขาดโอกาสทางการศึกษา เด็กกำพร้า เด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ และเด็กที่ประสบปัญหาในเรื่องของยาเสพติดให้ได้รับการศึกษา และมีคุณภาพชีวิตที่ดี ไม่เป็นปัญหาสำหรับสังคมในอนาคต

ปี พ.ศ. 2547 ประเทศไทยประสบภัยพิบัติสึนามิ จึงมีการจัดตั้งโรงเรียนขึ้น เพื่อสนองพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รับเด็กที่มีประสบปัญหาจากผลกระทบภัยพิบัติดังกล่าวซึ่งอยู่ในภาคใต้เป็นโรงเรียนแบบสหศึกษา ปีการศึกษา 2549 ได้จัดตั้งโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39-43 เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในเขตพื้นที่ชายแดนภาคใต้ ในปีการศึกษา 2556 ได้จัดตั้งโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 45-57 เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่มีพระชนมายุครบ 84 พรรษา

5. โครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียน กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หลักการและเหตุผล

การปฏิรูปการศึกษาทศวรรษที่ 2 (2552-2561) กล่าวถึงการพัฒนาคนไทยยุคใหม่ให้มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ ตั้งแต่ปฐมวัยสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองและแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตมีความสามารถในการสื่อสาร สามารถคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา คิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจิตสาธารณะ มีระเบียบวินัย มีศีลธรรม คุณธรรม ค่านิยม มีจิตสำนึกและภูมิใจในความเป็นไทยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม มีทักษะความรู้พื้นฐานที่จำเป็น มีสมรรถนะความรู้ ความสามารถ สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพการจัดการศึกษาได้ดำเนินการเพื่อสนองนโยบายด้านการส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาขีดความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงาน มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพอิสระ สามารถคิดและได้ฝึกฝนการเป็นนักธุรกิจที่มีคุณธรรมพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างสร้างสรรค์ ก้าวทันโลกยุคใหม่

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องและมีรูปแบบที่ชัดเจน ในปัจจุบันนี้รัฐบาลได้กำหนดโครงสร้างการจัดการศึกษาไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 10 วรรคสอง ความว่า การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งสามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ แสดงว่ารัฐได้จัดให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อการขับเคลื่อนภารกิจดังกล่าวให้บรรลุตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่กำหนดไว้

จากวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ราชประชานุเคราะห์ ที่จัดการศึกษาในลักษณะโรงเรียนประจำ เป็นการจัดการศึกษาแบบให้เปล่าสำหรับเด็กด้อย

โอกาส 10 ประเภท ได้แก่ เด็กที่ถูกบังคับให้ขายแรงงาน เด็กเร่ร่อน เด็กที่อยู่ในธุรกิจทางเพศ เด็กกำพร้า เด็กที่ถูกทำร้ายทารุณ เด็กยากจนมากเป็นพิเศษ เด็กในชนกลุ่มน้อย เด็กที่มีปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เด็กที่ได้รับผลกระทบจากเอดส์หรือโรคติดต่อที่สังคมนำมา และเด็กที่อยู่ในความดูแลของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ซึ่งจะพบว่าเด็กกลุ่มดังกล่าวมีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องให้การช่วยเหลือเป็นกรณีพิเศษเพื่อพัฒนาคุณภาพในการดำรงชีวิตให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีชีวิตที่มั่นคง สามารถพึ่งตนเองได้ และอีกทั้งเป็น โรงเรียนที่เปิดหลักสูตรวิชาชีพ

ดังนั้น สาระการเรียนรู้พื้นฐานหรือรายวิชาของสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมจะต้องประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้หลายๆหน่วย ซึ่งหน่วยการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ประกอบด้วยงานหรือหัวข้อเรื่องตามสภาพจริงและจะต้องมีการบูรณาการความรู้ให้เป็นความสามารถเพื่อให้เกิดคุณงามความดีขึ้นในจิตใจ (กรมวิชาการ, 2546, หน้า 1) ซึ่งกรมวิชาการ (2544, หน้า 9) ได้กล่าวถึงความสำคัญของกลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยีว่ากลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยีเป็นสาระการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีสาระการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับงานอาชีพ และเทคโนโลยี มีทักษะการทำงาน ทักษะการจัดการ สามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีต่างๆมาใช้ในการทำงานอย่างถูกต้องเหมาะสมคุ้มค่าและมีคุณธรรมสร้างและพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือวิธีการใหม่สามารถทำงานเป็นหมู่คณะมีนิสัยรักการทำงาน เห็นคุณค่าและมีเจตคติที่ดีต่องานตลอดจนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่เป็นพื้นฐาน ได้แก่ ความขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัดและอดทนอันจะนำไปสู่การให้ผู้เรียน สามารถช่วยเหลือตนเองและพึ่งตนเองได้ตามพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ร่วมมือและแข่งขันในระดับสากลในบริบทของสังคมไทย การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนาและออกแบบให้เหมาะสมส่งเสริมทักษะให้ได้เรียนรู้ตามศักยภาพของผู้เรียน ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องได้รับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลายมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับมาตรฐานโรงเรียน โดยกิจกรรมทั้งหลายมุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาต่อตัวผู้เรียนอย่างสูงสุดและตระหนักถึงความสำคัญคือเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียน ให้นักเรียนรู้คุณค่าของการมีอาชีพสุจริต พึ่งตนเองได้ จึงได้จัดทำโครงการพัฒนาวิชาชีพเพื่อการมีงานทำสำหรับเด็กพิการและเด็กด้อยโอกาส

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรงานอาชีพที่สอดคล้องกับศักยภาพของนักเรียนด้อยโอกาส
2. เพื่อพัฒนาบุคลากรทุกระดับเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ
3. เพื่อสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชน

4. เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่ดีและตระหนักรู้เกี่ยวกับความถนัดและศักยภาพของตนเอง สามารถมองเห็นอนาคตเกี่ยวกับอาชีพของตนเองได้
5. เพื่อส่งนักเรียนฝึกอาชีพในสถานประกอบการ ให้นักเรียนได้สัมผัสและฝึกประสบการณ์จริงในวิชาชีพต่างๆอย่างหลากหลาย
6. เพื่อส่งเสริมทักษะการประกอบอาชีพให้แก่นักเรียน ให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีในการประกอบอาชีพสุจริต
7. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกประสบการณ์การทำงานธุรกิจขนาดเล็กและมีรายได้ระหว่างเรียน
8. เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพที่ครบวงจรในระดับชุมชนและระดับภูมิภาค
9. เพื่อสร้างเจตคติในการประกอบอาชีพสุจริตให้แก่นักเรียน

กลุ่มเป้าหมาย

1. เซึ่งปริมาณ
 - 1.1 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ จำนวน 17 โรงเรียน
 - 1.2 ผู้บริหารโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ จำนวน 34 คน
 - 1.3 ครูผู้สอนอาชีพ จำนวน 255 คน
 2. เซึ่งคุณภาพ
 - 2.1 โรงเรียนมีหลักสูตรวิชาชีพของตนเองที่เข้มแข็ง มีประสิทธิภาพ
 - 2.2 ครูผู้สอนวิชาชีพสามารถจัดการสอนวิชาชีพ ให้มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล
 - 2.3 นักเรียนได้รับการเตรียมความพร้อมในการประกอบอาชีพได้ และสามารถนำความรู้ ไปใช้ในการประกอบอาชีพเพื่อการมีงานทำในอนาคต
- ผลลัพธ์** นักเรียนได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตและทักษะการดำรงชีวิตเพื่อเตรียมการประกอบอาชีพ
- ผลผลิต** นักเรียนมีองค์ความรู้ด้านการศึกษาเพื่อประกอบอาชีพ

ดัชนีชี้วัดความสำเร็จ (KPIs)

1. โรงเรียนมีหลักสูตรวิชาชีพในสถานศึกษาของตนเอง
2. โรงเรียนมีการฝึกวิชาชีพในสถานศึกษาของตนเอง
3. นักเรียนได้รับการฝึกวิชาชีพในสถานศึกษาของตนเอง

พื้นที่ดำเนินงาน

โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์และโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ภาคเหนือ รวม 17 แห่ง

ระยะเวลาดำเนินโครงการ

ตุลาคม 2561 – กันยายน 2562

งบประมาณ

งบประมาณทั้งสิ้น 5,728,836 บาท (ห้าล้านเจ็ดแสนสองหมื่นแปดพันแปดร้อยสามสิบหกบาทถ้วน)

กิจกรรมการดำเนินงาน

- กิจกรรมที่ 1 พัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อการมีงานทำ
- กิจกรรมที่ 2 ประชุมครู 5 กลุ่มอาชีพเพื่อการมีงานทำ
- กิจกรรมที่ 3 ค่ายเยาวชนผู้นำทำอาชีพ
- กิจกรรมที่ 4 พัฒนาหลักสูตรการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ
- กิจกรรมที่ 5 พัฒนาเครือข่ายประสิทธิภาพการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ
- กิจกรรมที่ 6 พัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำในโรงเรียน
- กิจกรรมที่ 7 การวิจัยและพัฒนากิจการศึกษเพื่อการมีงานทำ
- กิจกรรมที่ 8 การนิเทศ กำกับ ติดตาม รายงานผลการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ
- กิจกรรมที่ 9 สัมมนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรเครือข่ายงานอาชีพและสถาน

ประกอบการ

- กิจกรรมที่ 10 มหกรรมผลผลิตด้านอาชีพ
- กิจกรรมที่ 11 ประकाศ ทย่องและเชคชูกะยรคค

การประเมินผล

โรงเรียนการศึกษาพิเศษและโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์สามารถพัฒนาวิชาชีพเพื่อการมีงานทำสำหรับเด็กพิการและเด็กด้อยโอกาสได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนเฉพาะความพิการและโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์มีวิสัยทัศน์สามารถนำนโยบายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกอบอาชีพไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
2. เด็กพิการและผู้ด้อยโอกาสมีองค์ความรู้ และมีทักษะในการประกอบอาชีพ
3. เด็กพิการและผู้ด้อยโอกาสสามารถสร้างรายได้ระหว่างเรียนและนำไปเป็นช่องทางเลือกในการประกอบอาชีพเมื่อจบการศึกษาเด็กพิการและผู้ด้อยโอกาสได้รับประสบการณ์

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

ราชัน มานะกิจ (2550) ทำการวิจัย เรื่อง การประเมินโครงการอาชีพที่สดใส ภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนริมวัง 2 ตำบลป่าหุ่ง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 2 โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model ผลการประเมินพบว่า ในภาพรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีด้านบริบท (Context) และด้านผลผลิต (Product) เป็นด้านที่มีผลการประเมินสูงที่สุด รองลงมาคือ ด้านกระบวนการ (Process) ส่วนผลการประเมินต่ำที่สุด คือ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) เมื่อพิจารณาในรายด้าน ด้านบริบท (Context) พบว่า ในภาพรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด โดยรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความต้องการของโรงเรียนและชุมชน รองลงมา คือ ความเหมาะสมของโครงการ ส่วนรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ความพร้อมของโรงเรียนและชุมชน ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) พบว่า ในภาพรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก โดยรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ บุคลากร รองลงมาคือ วัสดุ อุปกรณ์ และการบริหารจัดการ ตามลำดับ ส่วนรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ งบประมาณ ด้านกระบวนการ (Process) พบว่า ในภาพรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด โดยรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ กิจกรรมการปลูกผักปลอดสารพิษ รองลงมาคือ กิจกรรมการเลี้ยงกบ ส่วนรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ กิจกรรมการเลี้ยงหมูหลุมชีวภาพ และด้านกระบวนการ (Process) พบว่า ในภาพรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด โดยรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจในการดำเนินกิจกรรมตามโครงการให้กับนักเรียน มีการแต่งตั้งคณะทำงาน คณะกรรมการและครูที่ปรึกษากิจกรรม และมีปฏิทินกำหนดการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน โดยนักเรียนได้เรียนรู้จากวิทยากรภายนอก และปฏิบัติงานตามแผนงานที่วางไว้ของ

กลุ่ม รองลงมาคือ โรงเรียนดำเนินการจัดซื้อ จัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในกิจกรรมอย่างพอเพียง และได้รับการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ ในการดำเนินงานจากองค์กรต่าง ๆ และอันดับที่สาม คือ มีการเปิดสอนรายวิชาเพิ่มเติมเศรษฐกิจพอเพียง ที่เอื้อต่อการทำกิจกรรมตามโครงการให้กับนักเรียน มีการกำหนดช่วงเวลาให้นักเรียน ได้ทำกิจกรรม และเปิดโอกาสให้นักเรียนปฏิบัติจริง ตามลำดับ ส่วนรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ กำหนดให้จัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายอย่างเป็นระบบ และมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน ทุกขั้นตอนอย่างเป็นระบบ และด้านผลผลิต (Product) พบว่า ในภาพรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด โดยรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ โครงการนี้เกิดประโยชน์กับนักเรียน ในด้านทักษะชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นักเรียนทุกคนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นกระบวนการกลุ่มได้ และทำงานตามที่ได้รับผิดชอบอย่างสม่ำเสมอด้วยตนเอง นักเรียนทุกคนได้รู้จักวางแผนและปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ ทั้งยังสามารถนำความรู้ ทักษะ และคุณธรรม ที่ได้จากการเรียนในกลุ่มสาระอื่น ๆ มาประยุกต์ใช้และสามารถปฏิบัติได้จริงตามลำดับ รองลงมาคือ นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง และโรงเรียน นักเรียนทุกคน มีความรู้พื้นฐานในการประกอบอาชีพเลี้ยงหมูหลุมชีวภาพ เลี้ยงปลาตก เลี้ยงกบ และปลูกผักปลอดสารพิษ ซึ่งเป็นความรู้ที่ได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ โครงการนี้ทำให้นักเรียนทุกคนมีนิสัยรักการทำงาน มีความรับผิดชอบ ขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อดทน นักเรียนทุกคนได้มีการเรียนรู้และได้ฝึกประสบการณ์ในอาชีพ และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติได้จริง ตามลำดับ ส่วนรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ นักเรียนได้พัฒนาทักษะกระบวนการคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็นได้แนวทางในการประกอบอาชีพ

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2551) ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพความพร้อมของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ในการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพ และความพร้อมด้านอาชีพของเด็ก ด้วยโอกาสที่จบการศึกษาจากโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) โดยรวมโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์มีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในระดับปานกลาง โดยผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ครูผู้สอน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2550 ต่างมีความเห็นว่าโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์มีความพร้อมระดับมาก 2 องค์ประกอบคือ ด้านหลักสูตร และด้านการบริหารจัดการ และอยู่ในระดับปานกลาง 2 องค์ประกอบคือ ด้านบุคลากร และงบประมาณ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และอาคารสถานที่ 2) โดยรวมนักเรียนโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์มีความพร้อมในการประกอบอาชีพในระดับมาก โดยทั้งครูผู้สอนและนักเรียนที่จบการศึกษาต่างมีความเห็นสอดคล้องกันว่านักเรียนโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์มีความพร้อมระดับมากทั้ง 3 องค์ประกอบคือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านเจตคติ 3) โดยรวมนักเรียนและผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียน

ศึกษาสงเคราะห์มีความพึงพอใจด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในระดับมาก โดยกลุ่มบุคลากรที่เกี่ยวข้องคือ นักเรียนที่จบการศึกษาปีการศึกษา 2549 และผู้ปกครองนักเรียนที่จบการศึกษาปีการศึกษา 2549 ต่างมีความเห็นสอดคล้องกันว่ามีความพึงพอใจด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในระดับมากทั้ง 2 กลุ่ม 4) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (1) ผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่า ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพที่พบมากที่สุดคือ บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนการสอนด้านอาชีพไม่เพียงพอสำหรับข้อเสนอแนะที่เสนอมากที่สุด คือ ควรจัดให้มีการศึกษาดูงานและจัดให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติงานอาชีพจริงจากสถานประกอบการ (2) กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเห็นว่าปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาที่พบมากที่สุด คือ กรรมการสถานศึกษายังไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง สำหรับข้อเสนอแนะที่เสนอมากที่สุดคือ จัดประชุมกรรมการสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง (3) ครูผู้สอนเห็นว่าปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพที่พบมากที่สุด คือ จำนวนครูไม่เพียงพอในการดำเนินงานด้านอาชีพ สำหรับข้อเสนอแนะที่เสนอมากที่สุด คือ ควรจัดสรรอัตรากำลังครูสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพ (4) นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2550 เห็นว่าปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพที่พบมากที่สุดคือ วัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน สำหรับข้อเสนอแนะที่เสนอมากที่สุดคือ นักเรียนควรได้ที่โอกาสศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ สถานประกอบการ และการประกอบอาชีพในท้องถิ่น (5) นักเรียนที่จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2549 เห็นว่า ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพที่พบมากที่สุดคือ นักเรียนขาดประสบการณ์ในการแก้ปัญหาจากการทำงาน สำหรับข้อเสนอแนะที่เสนอมากที่สุดคือ ควรเสริมแรง ให้กำลังใจ และเอาใจใส่นักเรียนอย่างต่อเนื่อง (6) ผู้ปกครองของนักเรียนที่จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2549 เห็นว่าปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพที่พบมากที่สุดคือ นักเรียนไม่มีโอกาสฝึกและดูงานอาชีพในสถานประกอบการสำหรับข้อเสนอแนะที่เสนอมากที่สุดคือ ควรให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริงในด้านการบัญชีและการตลาด

นพรัตน์ อัจใจ (2552) ทำวิจัย เรื่อง การประเมินโครงการจัดการศึกษาอาชีพของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินโครงการจัดการศึกษาอาชีพของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ประชากรที่ใช้คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ข้าราชการครูและพนักงานราชการ ในปีการศึกษา 2550 จำนวน 54 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้ความถี่และร้อยละ ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ ด้านบริบทได้กำหนดวัตถุประสงค์

ของโครงการให้มีความเหมาะสม และมีเป้าหมายของโครงการที่ชัดเจน สำหรับด้านปัจจัยได้สร้างแหล่งเรียนรู้ปฏิบัติงานทักษะอาชีพภายในโรงเรียน กำหนดคุณสมบัติและจัดครูรับผิดชอบการจัดกิจกรรมตามโครงการตามความถนัด จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ในการดำเนินงานตามโครงการ ส่วนด้านกระบวนการได้จัดปฐมนิเทศนักเรียนในโครงการ จัดประชุมผู้รับผิดชอบโครงการ จัดกิจกรรมทักษะอาชีพเพื่อส่งเสริมการมีรายได้ระหว่างเรียน จัดกิจกรรมที่ฝึกการปฏิบัติทักษะอาชีพ และฝึกทักษะกระบวนการกลุ่มระหว่างปฏิบัติงานแก่นักเรียนในโครงการ สำหรับด้านผลผลิต ฝึกให้นักเรียนในโครงการมีทักษะชีวิตพึ่งพาตนเองได้ จัดกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนในโครงการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษา

ยาใจ พรหมวงศ์ (2553) ได้ประเมินโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ โรงเรียนบ้านเวียงฝาง จังหวัดเชียงใหม่ การวิจัยครั้งนี้พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติงานในด้านบริบทด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบ ปรากฏผลดังนี้ ได้กำหนดหลักการเหตุผลสอดคล้องกับนโยบายของโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ สร้างความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของโครงการโรงเรียนวิถีพุทธให้กับครูผู้สอน จัดบุคลากรดำเนินงานตามบทบาทและหน้าที่อย่างเพียงพอ สนับสนุนงบประมาณปฏิบัติตนเป็นกัลยาณมิตร จัดทำแผนปฏิทินปฏิบัติงาน โดยให้ครูมีส่วนร่วมวางแผน ฝึกฝนให้นักเรียนทำงานด้วยความอดทนและขยันหมั่นเพียร สร้างสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมสุขภาพจิตที่ดีให้กับนักเรียน ส่งเสริมบุคลากรครูและนักเรียนให้ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้อื่น ส่วนองค์ประกอบที่ตอบแบบสอบถามบางส่วนให้ข้อมูลว่า ไม่ได้ปฏิบัติคือ กำหนดเวลาที่จัดทำโครงการประสานงานกับบุคคลและองค์กรภายนอกอย่างต่อเนื่อง และส่งเสริมความสามัคคีให้แก่ นักเรียนและครูผู้สอน โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้ ควรจัดปฐมนิเทศ ให้ช่างสารสาระความรู้เกี่ยวกับพุทธศาสนาในสถานศึกษา และประชาสัมพันธ์การทำโครงการโรงเรียนวิถีพุทธอย่างต่อเนื่อง

นิตา ชอบกิจ (2553) ได้ศึกษาการประเมินโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน “จาระ” สานสายใยสู่ชุมชน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล การวิจัยครั้งนี้ พบว่าด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ ซึ่งประกอบด้วย บุคลากร งบประมาณ สถานที่ เอกสารต่างๆ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม โดยภาพรวมพบว่ามีความพร้อมและเพียงพอในระดับมาก ด้านกระบวนการดำเนินงานของโครงการประกอบด้วยการวางแผนในการจัดกิจกรรม โดยภาพรวมพบว่ามี การปฏิบัติและมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ในการแก้ไขปรับปรุงการจัดกิจกรรม มีข้อเสนอแนะที่ต้องดำเนินการคือ จัดให้มีการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องแก่บุคคลทุกกลุ่ม ด้านผลผลิตของโครงการ พบว่า จำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมคิดเป็นร้อยละ 97.40 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน “คาระ” ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 มีจำนวน 2 กลุ่ม นักเรียนแกนนำ และกลุ่มแม่บ้าน อสม. สำหรับกลุ่มนักเรียนในเครือข่ายมีความรู้ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ประชาชนในชุมชนอำเภอควนโดนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน “คาระ” มีจำนวนร้อยละ 40.36 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และมีการเผยแพร่การปรับประยุกต์ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน “คาระ” ตู้ออกกำลังกายอยู่ในระดับมาก

ดวงฤดี สมจิต (2555) ทำการวิจัย เรื่อง การประเมินโครงการศูนย์ฝึกทักษะวิชาชีพและการเรียนรู้ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนวัดเบญญพาด มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินโครงการศูนย์ฝึกทักษะวิชาชีพและการเรียนรู้ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวัดเบญญพาด 2) สืบค้นความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทางการศึกษาที่มีต่อการดำเนินงานของโครงการศูนย์ฝึกทักษะวิชาชีพและการเรียนรู้ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวัดเบญญพาด 3) ศึกษาผลลัพธ์จากการบริหารงาน โครงการศูนย์ฝึกทักษะวิชาชีพและการเรียนรู้ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวัดเบญญพาด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ คือ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนและนักเรียนโรงเรียนวัดเบญญพาด การวิจัยพบว่า 1) ผลการประเมินโครงการศูนย์ฝึกทักษะวิชาชีพและการเรียนรู้ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวัดเบญญพาด ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน โรงเรียนวัดเบญญพาด พบว่า ปีการศึกษา 2553 ภาพรวมมีผลการประเมิน อยู่ในระดับมาก เมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่า เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม รองลงมาคือ ด้านการประเมินผล ด้านการเตรียมและวางแผนการดำเนินงาน และด้านการดำเนินงานตามแผนตามลำดับ ส่วนในปีการศึกษา 2554 ภาพรวมมีผลการประเมิน อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่า เห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้ง 4 ด้าน เรียงลำดับ จากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม รองลงมาคือ ด้านการประเมินผล ด้านการดำเนินงานตามแผน และด้านการเตรียมและวางแผนการดำเนินงาน ตามลำดับ 2) ความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทางการศึกษาที่มีต่อการดำเนินงานของโครงการศูนย์ฝึกทักษะวิชาชีพและการเรียนรู้ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวัดเบญญพาด พบว่าปีการศึกษา 2553 พบว่า ภาพรวมมีผลการประเมิน อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อจำแนกเป็นรายข้อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ รายข้อที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด พบว่ามี 2 ข้อ คือ มีทักษะในการจัดการและทำงานให้สำเร็จ และรายข้อมีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนสนใจ ส่วนรายข้อที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก พบว่ามี 3 ข้อคือ รายข้อทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ รายข้อทำงานอย่างมีความสุข พัฒนางานและภูมิใจในผลงานของตนเอง และ รายข้อเพียรพยายาม ขยัน อดทน ละเอียด

รอบคอบในการทำงาน ตามลำดับ ส่วนในปีการศึกษา 2554 พบว่า ภาพรวม และในรายชื่อทุกข้อมีผลการประเมิน อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ รายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ รายชื่อมีทักษะในการจัดการและทำงานให้สำเร็จ รองลงมาคือ รายชื่อมีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนสนใจมีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนสนใจรายชื่อทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ รายชื่อทำงานอย่างมีความสุข พัฒนางาน และภูมิใจในผลงานของตนเอง และรายชื่อเพียรพยายาม ขยัน อดทน ละเอียดรอบคอบในการทำงาน ตามลำดับ 3) ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับผลลัพธ์จากการบริหารงานโครงการศูนย์ฝึกทักษะวิชาชีพและการเรียนรู้ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวัดเบญญพาด พบว่า ปีการศึกษา 2553 พบว่า ภาพรวมมีผลการประเมิน อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ รายชื่อที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด พบว่ามี 4 ข้อ คือ รายชื่อโรงเรียนเป็นศูนย์จัดการเรียนรู้ที่เป็นแบบอย่างได้ รองลงมาคือ รายชื่อสามารถบริการจัดการเรียนรู้แก่สถานศึกษา และองค์กรต่าง ๆ ได้ รายชื่อชุมชน ท้องถิ่นมีความพึงพอใจต่อการบริการของโรงเรียน และรายชื่อนักเรียนรู้จักอาชีพการทำบ่อหมักปุ๋ยพืชสด และรายชื่อครูไปเยี่ยมบ้านของนักเรียน ตามลำดับ ส่วนรายชื่อที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก คือ รายชื่อนักเรียนมีนิสัยรักการทำงาน สามารถฝึกทักษะวิชาชีพที่สนใจจนมีทักษะพื้นฐานไปสู่งานอาชีพได้ ส่วนในปีการศึกษา 2554 พบว่า ภาพรวมมีผลการประเมิน อยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้ดังนี้รายชื่อที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด พบว่ามี 3 ข้อ คือ รายชื่อนักเรียนรู้จักอาชีพการทำบ่อหมักปุ๋ยพืชสด รองลงมาคือ รายชื่อครูไปเยี่ยมบ้านของนักเรียน และรายชื่อนักเรียนรู้จักอาชีพการเพาะซากกล้วยไม้ ตามลำดับ

สุริย์ พันธุ์ศรี (2556) ทำการวิจัย เรื่อง การประเมินแบบมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงาน โรงเรียนสอศพิทยาคม มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการพัฒนาการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงานโรงเรียนสอศพิทยาคม จ.เชียงใหม่ และศึกษาผลการใช้เทคนิคการประเมินแบบมีส่วนร่วม โดยทำการประเมิน 3 ด้าน คือ ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต ผู้ให้ข้อมูลในการประเมินครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนสอศพิทยาคม รองผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 5 คน ครูผู้สอนจำนวน 46 คน ผู้ปกครองและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง 6 ในปีการศึกษา 2555 จำนวน 540 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสำรวจข้อมูล แบบบันทึกผลการเรียน แบบบันทึกการสนทนากลุ่มและแบบบันทึกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลร่วมกับผู้ร่วมประเมิน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐาน การวิเคราะห์เนื้อหาและบรรยายข้อมูลตามสภาพจริงแล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

การประเมินโครงการด้านปัจจัย พบว่า วัตถุประสงค์ของโครงการ ผู้บริหาร คณะกรรมการดำเนินโครงการ ครู ผู้ปกครอง นักเรียน อาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้และสื่อวัสดุ ครุภัณฑ์อุปกรณ์ อำนวยความสะดวก ผ่านเกณฑ์การประเมิน ส่วนงบประมาณไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ด้านกระบวนการพบว่า การบริหารและจัดการโครงการ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลผ่านเกณฑ์การประเมิน ส่วนการนิเทศติดตามไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน และด้านผลผลิต พบว่า คุณลักษณะของนักเรียนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ คุณภาพโครงการงานของนักเรียนและผลการเรียนในรายวิชาโครงการผ่านเกณฑ์การประเมิน

ผลการศึกษาการใช้เทคนิคการประเมินแบบมีส่วนร่วมพบว่า ผู้ที่มีบทบาทมากที่สุดในการประเมิน คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโครงการลำดับต้นๆ ได้แก่ รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานวิชาการและคณะกรรมการดำเนินโครงการ การสร้างกรอบการประเมิน พบว่า ผู้ร่วมประเมินทำงานในโครงการหลายหน้าที่จึงมีมุมมองที่แตกต่างกัน ทำให้ได้ประเด็นที่ต้องการประเมินครบถ้วนรอบด้าน การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลสามารถทำได้อย่างรวดเร็ว เพราะผู้ร่วมประเมินเป็นผู้ที่เข้าถึงแหล่งข้อมูลได้ดี สำหรับผลการประเมินเป็นที่ยอมรับเพราะผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้เกี่ยวข้องในโครงการเป็นผู้ร่วมประเมิน

รุ่งทิพย์ สิงห์สุติน (2559) ทำวิจัยเรื่อง การประเมินการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินความพร้อมด้านปัจจัยเบื้องต้น 2) ประเมินความเหมาะสมด้านกระบวนการดำเนินงาน และ 3) ประเมินประสิทธิผลของการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินกิจกรรมการจัดการศึกษา ดังนี้ 1) ศึกษานิเทศก์ จำนวน 13 คน 2) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 34 คน 3) ครูวิชาการและครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 68 คน 4) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 281 คน และ 5) ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 281 คน ในปีการศึกษา 2558 รวมทั้งสิ้น จำนวน 677 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบบันทึกข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหาผลการวิจัยปรากฏว่า 1) ความพร้อมด้านปัจจัยเบื้องต้นของการจัดการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย บุคลากร งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ และระยะเวลาที่ใช้ในการจัดการศึกษาทางไกล โดยภาพรวมมีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน ปัญหาอุปสรรคที่พบ ได้แก่ บุคลากรมีไม่เพียงพอในการติดตั้ง

และซ่อมแซมระบบ ขาดงบประมาณในการซ่อมบำรุง สัญญาณภาพขาดความคมชัด และการปรับปรุงซ่อมแซมอุปกรณ์ที่ชำรุดล่าช้า 2) ความเหมาะสมด้านกระบวนการดำเนินงานในการจัดการศึกษาทางไกลประกอบด้วย การวางแผน การจัดการเรียนรู้และการวัดผลประเมินผล โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน ปัญหาที่พบ ได้แก่ นักเรียนเรียนไม่ทัน บางวิชาสอนเร็วเกินไป และนักเรียนไม่สามารถซักถามโต้ตอบกับครูต้นทางในขณะจัดกิจกรรมได้ และ3) ประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาทางไกล พบว่า ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติดระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (O-NET) ของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศทุกวิชา ผ่านเกณฑ์การประเมิน ผลการประเมิน การอ่าน ทิศวิเคราะห์และเขียน และผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในภาพรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับดี-ดีเยี่ยม ผ่านเกณฑ์การประเมิน ส่วนความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Karen Vaughan. (2010). ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสามารถด้านการจัดการอาชีพที่ได้เกิดขึ้นในประเทศนิวซีแลนด์และในนโยบายระหว่างประเทศที่กล่าวถึงความสามารถของประชาชนเพื่อสร้างชีวิต (การทำงาน) ที่ประสบความสำเร็จในเชิงอุตสาหกรรม ความรู้ สัมคม บทความนี้แสดงวิธีการจัดการอาชีพ สามารถแก้ไขปัญหาที่สำคัญและยาวนาน การศึกษาอาชีพตามโรงเรียนในนิวซีแลนด์ การเข้าถึงที่ไม่เท่าเทียมกัน การทำให้เป็นชายขอบและขาดความเหมาะสม สำหรับวัตถุประสงค์ มันโต้แย้งสำหรับการเปลี่ยนแปลงโดยรวมจากข้อมูลอาชีพและการส่งมอบคำแนะนำเป็นการสร้างขีดความสามารถในระยะยาว บทความกล่าวถึงบทบาทที่เป็นไปได้สำหรับความสามารถในการจัดการอาชีพที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพความสามารถของหลักสูตรนิวซีแลนด์ นอกจากนี้ยังสรุปวิธีการอาจารย์ประจำวิชา ที่ปรึกษาอาชีพ และภาคอุตสาหกรรมสามารถทำงานร่วมกันได้ เพื่อจัดหาโอกาสในการเรียนรู้และรูปแบบการสอนที่จำเป็น

Sophie M Keele. (2019) ได้ศึกษาเกี่ยวกับหลักปฏิบัติที่ดีที่สุดในการศึกษาและพัฒนาอาชีพภายในโรงเรียนในออสเตรเลีย การวิเคราะห์บทความจำนวน 13 บทความเปิดเผยว่า การศึกษาและการพัฒนาอาชีพได้รับการยอมรับมากขึ้น มีกลไกการเปลี่ยนผ่านที่สำคัญสำหรับคนหนุ่มสาว แนวทางทั้งโรงเรียนที่พร้อมปรับให้เหมาะกับแต่ละบุคคล โรงเรียน ชุมชน และ

วัฒนธรรม ประเด็นหลัก นอกจากนี้ การให้คำปรึกษาแบบตัวต่อตัว โดยผู้เชี่ยวชาญที่มีทรัพยากรที่เหมาะสมและมีคุณสมบัติเหมาะสม การจัดหาโอกาสการเรียนรู้จากประสบการณ์ และการรวมกิจกรรมที่มุ่งสร้างแรงบันดาลใจให้นักเรียน การจัดเตรียมทักษะในการคิดล่วงหน้า การไตร่ตรอง ความยืดหยุ่น และการตัดสินใจก็มีความสำคัญเช่นกัน การออกแบบรูปแบบการนำเสนอหรือกรอบทฤษฎีที่สมบูรณ์แบบนั้นไม่สามารถป้องกันได้ แต่การระบุคุณลักษณะของการปฏิบัติที่เป็นแบบอย่างนั้นเป็นพื้นฐานสำหรับการปรับปรุงและการปรับตัวให้เข้ากับนักเรียนและบริบทที่มีความต้องการต่างกัน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ว่าการประเมินโครงการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษา สงเคราะห์ ภาคเหนือ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการประเมินโครงการรวมทั้งตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมิน แบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้ 1) การประเมินปัจจัยนำเข้า ประเมินโดยพิจารณาจากตัวชี้วัดในด้านวัตถุประสงค์ของโครงการ ความพร้อมของผู้บริหาร คณะกรรมการดำเนินโครงการ ครูผู้สอน ผู้ปกครอง นักเรียน ความพร้อมและความเพียงพอของอาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้และสื่อวัสดุ ครุภัณฑ์อุปกรณ์ 2) การประเมินกระบวนการของโครงการ ประเมินโดยพิจารณาจากตัวชี้วัดในด้านการวางแผนในการจัดกิจกรรม การดำเนินกิจกรรม และการแก้ไขปรับปรุงการจัดกิจกรรม 3) การประเมินประสิทธิผลของโครงการ ประเมินโดยพิจารณาจากตัวชี้วัดในด้านการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ และเป้าหมายของโครงการ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การประเมินโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. กรอบแนวทางการประเมิน
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

เป้าหมายของการประเมิน คือ มุ่งประเมินโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ จำนวน 17 โรงเรียน ดำเนินการระหว่างปี พ.ศ. 2560-2562 เพื่อมุ่งส่งเสริมนักเรียนในการมีงานทำ ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ราชประชานุเคราะห์ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ ปีการศึกษา 2562 จำนวน 17 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 41 คน ครูผู้สอน 999 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 255 คน และนักเรียน จำนวน 12,331 คน รวมทั้งสิ้น 13,626 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล

การประเมินโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ ในครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครูและคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ราชประชานุเคราะห์ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ ปีการศึกษา 2562 รวมทั้งนักเรียนที่เรียนอยู่ในช่วงปีการศึกษา 2560 -2562 โดยกลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั้ง 17 โรงเรียน โดยดำเนินการเก็บข้อมูลในช่วงปลายปีการศึกษา 2562

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มีการเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และนักเรียน โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ ปีการศึกษา 2562 จำนวน 17 โรงเรียน โดยแบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 34 คน ครูผู้สอน 85 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 85 คน และนักเรียน จำนวน 510 คน รวมทั้งสิ้น 714 คน

2. กรอบแนวทางการประเมิน

การประเมินโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการประเมินเชิงระบบ (System Approach) ประกอบด้วย การประเมินอยู่ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความพร้อมปัจจัยนำเข้า ความเหมาะสมด้านกระบวนการ และด้านประสิทธิผลของโครงการ กำหนดแหล่งข้อมูลสำหรับการเก็บรวบรวม ออกแบบและเลือกเครื่องมือให้สอดคล้องกับลักษณะข้อมูลและแหล่งข้อมูลรวมถึงการกำหนดเกณฑ์การประเมิน รายละเอียดดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 กรอบแนวทางการประเมินโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียน
กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ สำนักงานบริหารงาน
การศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วัตถุประสงค์	ตัวชี้วัด	ผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล	เกณฑ์การประเมิน
เพื่อประเมินความพร้อมด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ภาคเหนือ	ความพร้อมของบุคลากรของงบประมาณ	ผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษาและนักเรียน	แบบสอบถาม	หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}), ค่า S.D.	- ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.5 ขึ้นไป
ความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์	ความพร้อมในการบริหารจัดการ	ผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษาและนักเรียน	แบบสอบถาม	หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}), ค่า S.D.	- ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.5 ขึ้นไป

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	ตัวชี้วัด	ผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล	เกณฑ์การประเมิน
เพื่อประเมินความเหมาะสมด้านกระบวนการของโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษา สงเคราะห์ภาคเหนือ	การวางแผนในการจัดกิจกรรม	ผู้บริหาร สถานศึกษา ครู และ นักเรียน	แบบสอบถาม	หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}), ค่า S.D.	- ค่าเฉลี่ย ตั้งแต่ 3.5 ขึ้นไป
	การปฏิบัติตามแผนกิจกรรม	ผู้บริหาร สถานศึกษา ครู และ นักเรียน	แบบสอบถาม	หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}), ค่า S.D.	- ค่าเฉลี่ย ตั้งแต่ 3.5 ขึ้นไป
	การประเมินตรวจสอบผลการจัดกิจกรรม	ผู้บริหาร สถานศึกษา ครู และ นักเรียน	แบบสอบถาม	หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}), ค่า S.D.	- ค่าเฉลี่ย ตั้งแต่ 3.5 ขึ้นไป
	การแก้ไขปรับปรุงการจัดกิจกรรม	ผู้บริหาร สถานศึกษา ครู และ นักเรียน	แบบสอบถาม	หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}), ค่า S.D.	- ค่าเฉลี่ย ตั้งแต่ 3.5 ขึ้นไป

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	ตัวชี้วัด	ผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล	เกณฑ์การประเมิน
เพื่อประเมินประสิทธิผลของโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ภาคเหนือ	1. โรงเรียนมีหลักสูตรการจัดการศึกษาเพื่อการทำงาน	ผู้บริหาร สถานศึกษา ครู และ นักเรียน	- แบบสอบถาม - แบบสอบถาม - แบบบันทึก	- หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}), ค่า S.D. - หาค่าร้อยละ - วิเคราะห์	- ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.5 ขึ้นไป - ค่าร้อยละ 70 ขึ้นไป
	2. โรงเรียนมีความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษา	นักเรียน	- แบบบันทึก	- วิเคราะห์	ขึ้นไป
	3. โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพที่ครบวงจร	นักเรียน	- แบบบันทึก	- วิเคราะห์	ขึ้นไป
เพื่อประเมินประสิทธิผลของโครงการส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ภาคเหนือ	ครูผู้สอนอาชีพมีความรู้และสามารถจัดการสอนอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ	ผู้บริหาร สถานศึกษา ครู และ นักเรียน	- แบบสอบถาม	- หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}), ค่า S.D.	- ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.5 ขึ้นไป
	1. ผู้เรียนมีความพร้อมในการประกอบอาชีพ และสามารถนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพได้	ผู้บริหาร สถานศึกษา ครู และ นักเรียน	- แบบสอบถาม - แบบสอบถาม - แบบสอบถาม	- หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}), ค่า S.D. - หาค่าร้อยละ - วิเคราะห์เนื้อหา	- ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.5 ขึ้นไป - ค่าร้อยละ 70 ขึ้นไป
	2. ผู้เรียนมีรายได้ระหว่างเรียนจากการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ	นักเรียน	- แบบบันทึก	- วิเคราะห์	ขึ้นไป

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเอง จำนวน 3 ฉบับ ได้แก่

ฉบับที่ 1 การประเมินโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ สำหรับผู้บริหาร และครู

ฉบับที่ 2 การประเมินโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ สำหรับคณะกรรมการสถานศึกษา

ฉบับที่ 3 การประเมินโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ สำหรับนักเรียน

4. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยมีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

4.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ รูปแบบ/วิธีการประเมินโครงการ

4.2 กำหนดรูปแบบการประเมินโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียน กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ โดยใช้รูปแบบการประเมินเชิงระบบ (System Approach) ซึ่งประกอบด้วย 3 ด้าน คือ 1) ความพร้อมด้านปัจจัยนำเข้า 2) ความเหมาะสมด้านกระบวนการ และ 3) ด้านประสิทธิผล

4.3 ดำเนินการสร้างเครื่องมือ วิเคราะห์ข้อรายการคำถามในแบบสอบถามที่สอดคล้องกับรูปแบบการประเมินเชิงระบบ (System Approach)

4.4 นำแบบสอบถามทั้ง 3 ฉบับ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และนำมาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้เลือกข้อคำถามที่มีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67-1.00 และได้ปรับปรุงประเด็นคำถามของแบบทดสอบตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

4.5 นำแบบสอบถามฉบับที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และนักเรียน กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา สงเคราะห์ ภาคเหนือในโรงเรียนจำนวน 100 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha Coefficient) ซึ่งแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แต่ละฉบับมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ ดังนี้ 1) แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร และครูผู้สอนได้ค่าความเชื่อมั่น 0.96 2) แบบสอบถามสำหรับคณะกรรมการสถานศึกษา ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.98 3) แบบสอบถามสำหรับนักเรียน ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.92 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามนี้มีความน่าเชื่อถือสามารถนำไปเก็บข้อมูลได้

4.6 นำเครื่องมือจากการทดลองใช้มาปรับปรุงแก้ไข และจัดพิมพ์เป็นเครื่องมือวิจัยฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูล

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในปีการศึกษา 2562 โดยมีแนวทางดำเนินการดังนี้

5.1 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช จำนวน 1 ฉบับ เสนอหนังสือต่อผู้อำนวยการโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ เพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และนักเรียน

5.2 นำส่งพร้อมติดตามแบบสอบถาม จำนวน 714 ฉบับ โดยจำแนกดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 34 คน ครู 85 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 85 คน และนักเรียน จำนวน 510 คน

5.3 ดำเนินการเก็บข้อมูลตามแบบสอบถามและแบบบันทึกข้อมูล ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตัวเอง

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows เพื่อหาค่าสถิติดังนี้ แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และนักเรียน

6.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละนำเสนอในรูปของตารางประกอบการบรรยาย

6.2 การประเมิน ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านประสิทธิผล วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้นนำค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นที่ได้จากการคำนวณไปเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนน ดังนี้

5	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับมาก
3	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับน้อย
1	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลความหมายของข้อมูลที่เป็นระดับความคิดเห็นจากมาตรฐานค่าในด้านความพร้อมและความเหมาะสม มีดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด , 2553)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึง	มีความพร้อม/มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง	มีความพร้อม/มีความเหมาะสมในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง	มีความพร้อม/มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง	มีความพร้อม/มีความเหมาะสมในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง	มีความพร้อม/มีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

7.1 การวิเคราะห์ความตรงตามเนื้อหา (วรรณดี แสงประทีปทอง, 2557, หน้า 5-41)

ความตรงตามเนื้อหา หมายถึง ความสอดคล้องของเนื้อหาสาระของเครื่องมือในการวิจัยในครั้งนี้ เครื่องมือคือแบบสอบถาม การประเมินโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ โดยได้กำหนดคะแนนผลการพิจารณาดังนี้

ให้ +1	ถ้าแน่ใจว่า คำถามนั้นสอดคล้องกับเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด
ให้ 0	ถ้าไม่แน่ใจว่า คำถามนั้นสอดคล้องกับเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด
ให้ -1	ถ้าแน่ใจว่า คำถามนั้นไม่สอดคล้องกับเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด

จากผลการพิจารณานำไปคำนวณค่าดัชนีของความสอดคล้อง (Index of Item Objective

Congruence : IOC)

$$\text{IOC} = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง คำนีความสอดคล้อง

$\sum R$ หมายถึง คะแนนความคิดเห็นรวมของผู้เชี่ยวชาญ

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

7.2 ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

(Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's alpha Coefficient) (Crobach.1987:

อ้างถึงในไพศาล วรคำ.2558:288) โดยใช้สูตร

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{S^2} \right\}$$

เมื่อ α แทน สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

k แทน จำนวนข้อคำถาม

s_i^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนในข้อคำถามข้อที่ i

S^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม

7.3 สถิติที่ใช้ในการตอบคำถามการวิจัย

7.3.1 ค่าร้อยละ

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P คือ ร้อยละ

f คือ จำนวนที่ต้องการหา

N คือ จำนวนทั้งหมด

7.3.2 ค่าเฉลี่ย

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} คือ ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ คือ ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N คือ จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

7.3.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. คือ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X คือ คะแนนในแต่ละข้อ

$\sum X$ คือ ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N คือ จำนวนข้อมูลทั้งหมด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การประเมินโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินความพร้อมด้านปัจจัยนำเข้า ประเมินความเหมาะสมด้านกระบวนการ และประเมินประสิทธิผลของโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ โดยนำเสนอผลการประเมินแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการประเมินความพร้อมด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ

ตอนที่ 3 ผลการประเมินความเหมาะสมด้านกระบวนการของโครงการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ

ตอนที่ 4 ผลการประเมินประสิทธิผลของโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปใน 2 ส่วน คือ ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ และข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ ประจำปีการศึกษา 2562 รายละเอียดในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์
ภาคเหนือ ประจำปีการศึกษา 2562

ชื่อสถานศึกษา	จำนวน ผู้บริหาร (คน)	จำนวน ครู (คน)	จำนวน นักเรียน (คน)	รวม (คน)	ขนาด สถานศึกษา
1. โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารีในพระอุปถัมภ์ฯ	5	67	844	916	กลาง
2. โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงดาว	3	45	581	629	กลาง
3. โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่	5	63	821	889	กลาง
4. โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์แม่จัน	2	56	864	922	กลาง
5. โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์แม่ฮ่องสอน	3	48	356	407	กลาง
6. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 21	1	58	657	716	กลาง
7. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22	2	36	459	497	กลาง
8. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 23	1	69	850	920	กลาง
9. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 24	5	99	1,049	1,153	ใหญ่
10. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 25	3	48	475	526	กลาง
11. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 26	3	60	781	844	กลาง
12. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30	1	66	932	999	กลาง
13. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31	2	63	832	897	กลาง
14. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 34	1	37	302	340	เล็ก
15. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 55	1	72	904	977	กลาง
16. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 56	2	53	812	867	กลาง
17. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 57	1	59	812	872	กลาง
รวม	41	999	12,331	13,371	

จากตารางที่ 4.1 ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ จำนวน 17 โรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 1 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 15 โรงเรียน และ โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 1 โรงเรียน มีผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 41 คน ครูผู้สอน จำนวน 999 คน และนักเรียน จำนวน 12,331 คน รวมจำนวนทั้งหมด 13,371 คน

1.2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษา และนักเรียน รายละเอียดในตารางที่ 4.2, 4.3, 4.4 และ 4.5

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลพื้นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา

n = 34

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	21	61.76
1.2 หญิง	13	38.24
2. วุฒิการศึกษา		
2.1 ปริญญาโท	32	94.12
2.2 ปริญญาเอก	2	5.88
3. อายุ		
3.1 30-39 ปี	11	32.35
3.2 40-49 ปี	22	64.71
3.3 50 ปีขึ้นไป	1	2.94

จากตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งหมดจำนวน 34 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 61.76 และเป็นเพศหญิง จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 38.24

วุฒิการศึกษาส่วนใหญ่ระดับปริญญาโท จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 94.12 และปริญญาเอก จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 5.88

ช่วงอายุส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 40-49 ปี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 64.71 รองลงมาคือช่วงอายุ 30-39 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 32.35 และน้อยที่สุด ช่วงอายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.94

ตารางที่ 4.3 ข้อมูลพื้นฐานของครูผู้สอน

n = 85		
ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	25	29.41
1.2 หญิง	60	70.59
2. วุฒิการศึกษา		
2.1 ปริญญาตรี	67	78.82
2.2 ปริญญาโท	18	21.18
3. อายุ		
3.1 20-29 ปี	19	22.35
3.2 30-39 ปี	35	41.18
3.3 40-49 ปี	21	24.71
3.4 50 ปีขึ้นไป	10	11.76

จากตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอนทั้งหมด จำนวน 85 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 70.59 และเป็นเพศชาย จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 29.41

วุฒิการศึกษาส่วนใหญ่ระดับปริญญาตรี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 78.82 และปริญญาโท จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 21.18

ช่วงอายุส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 30-39 ปี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 41.18 รองลงมาคือช่วงอายุ 40-49 ปี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 24.71 ตามด้วยช่วงอายุ 20-29 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 22.35 และน้อยที่สุด ช่วงอายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 11.76

ตารางที่ 4.4 ข้อมูลพื้นฐานของคณะกรรมการสถานศึกษา

n = 85

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	42	49.41
1.2 หญิง	43	50.59
2. วุฒิการศึกษา		
2.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	31	36.47
2.2 ปริญญาตรี	39	45.88
2.3 ปริญญาโท	15	17.65
3. อายุ		
3.1 20-29 ปี	15	17.65
3.2 30-39 ปี	16	18.82
3.3 40-49 ปี	28	32.94
3.4 50 ปีขึ้นไป	26	30.59
4. อาชีพ		
4.1 ข้าราชการ	28	32.94
4.2 รัฐวิสาหกิจ	5	5.88
4.3 เกษตรกรรม	23	27.06
4.4 รับจ้าง	4	4.71
4.5 อื่นๆ	25	29.41

จากตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของคณะกรรมการสถานศึกษาทั้งหมดจำนวน 85 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 50.59 และเป็นเพศชายจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 49.41

วุฒิกการศึกษาส่วนใหญ่ระดับปริญญาตรี จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 45.88 รองลงมาคือระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 36.47 และน้อยที่สุดระดับปริญญาโทจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 17.65

ช่วงอายุส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 40-49 ปี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 32.94 รองลงมาคือช่วงอายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 30.59 ตามด้วยช่วงอายุ 30-39 ปี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 18.82 และน้อยที่สุด ช่วงอายุ 20-29 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 17.65

อาชีพส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 32.94 รองลงมาคืออาชีพอื่นๆ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 29.41 ตามด้วยอาชีพเกษตรกรกรรม จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 27.06 ตามด้วยอาชีพรัฐวิสาหกิจ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 5.88 และน้อยที่สุดคืออาชีพรับจ้าง จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 4.71

ตารางที่ 4.5 ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน

n = 510		
ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	194	38.04
1.2 หญิง	316	61.96
2. กำลังศึกษา		
2.1 ชั้น ม.3	255	50.00
2.2 ชั้น ม.6	255	50.00
3. ผู้ปกครอง		
3.1 บิดา	231	45.29
3.2 มารดา	268	52.55
3.3 อื่นๆ	11	2.16
4. สถานะครอบครัว		
4.1 อยู่ด้วยกัน	335	65.69
4.2 แยกกันอยู่	145	28.43
4.3 บิดาเสียชีวิต	26	5.10
4.4 มารดาเสียชีวิต	4	0.78

จากตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนทั้งหมด จำนวน 510 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 316 คน คิดเป็นร้อยละ 61.96 และเป็นเพศชาย จำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 38.04

นักเรียนผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น จำนวน 510 คน แบ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 255 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 255 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00

ผู้ปกครองนักเรียนทั้งหมด 510 คน ส่วนใหญ่เป็นมารดา จำนวน 268 คน คิดเป็นร้อยละ 52.55 รองลงมาคือบิดา จำนวน 231 คน คิดเป็นร้อยละ 45.29 และน้อยที่สุดคืออื่นๆ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.16

สถานะครอบครัวของผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 510 คน อยู่ด้วยกัน จำนวน 335 คน คิดเป็นร้อยละ 65.69 รองลงมาคือแยกกันอยู่ จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 28.43 ตามด้วยบิดาเสียชีวิต จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 5.10 และน้อยที่สุดคือมารดาเสียชีวิต จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 0.78

ตอนที่ 2 ผลการประเมินความพร้อมด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ

การประเมินโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ ของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษา ด้านปัจจัยนำเข้า ศึกษา ดังนี้ 1) ความพร้อมของบุคลากร 2) ความเพียงพอของงบประมาณ 3) ความพร้อมของวัสดุ อุปกรณ์ และ 4) ความพร้อมในการบริหารจัดการ ผลการประเมินรายละเอียด ดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การประเมินโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการ
 มีงานทำของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ
 ของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษา ด้านปัจจัยนำเข้า

รายการ	ผู้บริหาร สถานศึกษา (n=34)			ครูผู้สอน (n=85)			คณะกรรมการ สถานศึกษา (n=85)			รวม (n=204)		
	\bar{X}	SD.	แปล ผล	\bar{X}	SD.	แปล ผล	\bar{X}	SD.	แปล ผล	\bar{X}	SD.	แปล ผล
	ปัจจัยนำเข้า											
1. ความพร้อมของบุคลากร												
1.1 ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ เห็น ความสำคัญและให้การ สนับสนุนการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ด้านอาชีพ	4.71	0.58	มาก ที่สุด	4.29	0.83	มาก	4.67	0.47	มาก ที่สุด	4.52	0.68	มาก ที่สุด
1.2 จำนวนครูผู้สอนเพียงพอใน การเปิดสอนตามโครงการ	4.44	0.61	มาก	4.27	0.75	มาก	4.36	0.57	มาก	4.34	0.66	มาก
1.3 ครูผู้สอนมีความรู้ ความ สามารถในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ด้านอาชีพ	4.24	0.70	มาก	4.29	0.61	มาก	4.60	0.54	มาก ที่สุด	4.41	0.62	มาก
1.4 ครูผู้สอนเสียสละและอุทิศ เวลาในการดำเนินงาน	4.21	0.77	มาก	4.45	0.59	มาก	4.64	0.53	มาก ที่สุด	4.49	0.62	มาก
1.5 ครูผู้สอนมีเจตคติที่ดีต่อการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพ	4.41	0.70	มาก	4.54	0.55	มาก ที่สุด	4.65	0.48	มาก ที่สุด	4.56	0.58	มาก ที่สุด
1.6 ครูผู้สอนมีความสามารถในการ ใช้เครื่องมือ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ เพื่อการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ด้านอาชีพ	3.97	0.76	มาก	4.32	0.56	มาก	4.51	0.63	มาก ที่สุด	4.34	0.65	มาก
1.7 ครูผู้สอนมีความสามารถในการ บูรณาการใช้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นในการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ด้านอาชีพ	4.29	0.58	มาก	4.21	0.60	มาก	4.47	0.61	มาก	4.33	0.61	มาก
1.8 ครูผู้สอนมีความรู้และทักษะ การทำวิจัยเพื่อพัฒนาการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพ	4.09	0.62	มาก	4.12	0.70	มาก	4.45	0.50	มาก	4.25	0.63	มาก

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

รายการ	ผู้บริหาร สถานศึกษา (n=34)			ครูผู้สอน (n=85)			คณะกรรมการ สถานศึกษา (n=85)			รวม (n=204)		
	\bar{X}	SD.	แปล ผล	\bar{X}	SD.	แปล ผล	\bar{X}	SD.	แปล ผล	\bar{X}	SD.	แปล ผล
	1.9 ผู้บริหาร ครูและผู้ปกครอง มีส่วนร่วมตัดสินใจวางแผน และพัฒนาการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ด้านอาชีพ	4.38	0.70	มาก	4.01	0.76	มาก	4.40	0.54	มาก	4.24	0.69
1.10 บุคลากรในโรงเรียนมีภูมิ ปัญญาท้องถิ่นด้านวิชาชีพที่ จำเป็นต่อการจัดกิจกรรม ตามโครงการ	4.09	0.57	มาก	4.05	0.65	มาก	4.54	0.55	มากที่สุด	4.26	0.64	มาก
รวม	4.28	0.51	มาก	4.26	0.43	มาก	4.53	0.41	มากที่สุด	4.37	0.46	มาก
2. ความเพียงพอของงบประมาณ												
2.1 โรงเรียนมีการวางแผนการ ใช้งบประมาณ เพื่อจัด กิจกรรมการจัดการศึกษาเพื่อ การมีงานทำ	4.62	0.49	มากที่สุด	4.27	0.75	มาก	4.48	0.63	มาก	4.42	0.67	มาก
2.2 โรงเรียนบริหารจัดการ งบประมาณโดยมีส่วนร่วม จากผู้เกี่ยวข้อง มีความ โปร่งใส และตรวจสอบได้	4.65	0.49	มากที่สุด	4.26	0.86	มาก	4.46	0.67	มาก	4.41	0.74	มาก
2.3 โรงเรียนมีความคล่องตัวใน การนำงบประมาณที่ได้มาใช้ ในโครงการ ด้านหมวดรายจ่าย	4.21	0.59	มาก	4.18	0.79	มาก	4.42	0.54	มาก	4.28	0.67	มาก
2.4 โรงเรียนมีความคล่องตัวใน การนำงบประมาณที่ได้มา ใช้ในโครงการ	4.12	0.54	มาก	4.11	0.83	มาก	4.40	0.54	มาก	4.23	0.69	มาก
2.5 โรงเรียนได้รับจัดสรร งบประมาณอย่างเพียงพอใน การจัดการศึกษาเพื่อการมี งานทำ	4.41	0.61	มาก	4.11	0.72	มาก	4.39	0.62	มาก	4.27	0.68	มาก
รวม	4.40	0.41	มาก	4.18	0.71	มาก	4.43	0.52	มาก	4.32	0.60	มาก

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

รายการ	ผู้บริหารสถานศึกษา (n=34)			ครูผู้สอน (n=85)			คณะกรรมการ สถานศึกษา (n=85)			รวม (n=204)		
	\bar{X}	SD.	แปล ผล	\bar{X}	SD.	แปล ผล	\bar{X}	SD.	แปล ผล	\bar{X}	SD.	แปล ผล
	3. ความพร้อมของวัสดุ อุปกรณ์											
3.1 โรงเรียนมีเครื่องมือ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ สำหรับการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้าน อาชีพอย่างเพียงพอ	4.09	0.67	มาก	4.05	0.82	มาก	4.46	0.55	มาก	4.23	0.71	มาก
3.2 โรงเรียนมีการดูแล จัดเก็บ เครื่องมือ สื่อวัสดุ อุปกรณ์ พร้อมสำหรับใช้ในกิจกรรม การเรียนรู้ด้านอาชีพ	4.18	0.58	มาก	3.99	0.79	มาก	4.44	0.54	มาก	4.21	0.69	มาก
3.3 โรงเรียนมีการซ่อมแซม และ บริการการใช้เครื่องมือ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในกิจกรรม การเรียนรู้ด้านอาชีพอย่าง สม่ำเสมอ	4.29	0.63	มาก	4.01	0.81	มาก	4.36	0.57	มาก	4.21	0.71	มาก
รวม	4.19	0.57	มาก	4.02	0.81	มาก	4.42	0.52	มาก	4.21	0.67	มาก
4. ความพร้อมในการบริหารจัดการ												
4.1 โรงเรียนมีการวางแผน นิเทศ กำกับ ติดตาม	4.47	0.51	มาก	4.20	0.67	มาก	4.60	0.58	มากที่สุด	4.41	0.63	มาก
4.2 โรงเรียนมีการส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ด้านอาชีพ	4.65	0.49	มากที่สุด	4.26	0.62	มาก	4.64	0.48	มากที่สุด	4.48	0.57	มากที่สุด
4.3 เครือข่ายทางการศึกษามี ส่วนร่วมในการวางแผน พัฒนาการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ด้านอาชีพ	4.47	0.51	มาก	4.18	0.62	มาก	4.58	0.50	มากที่สุด	4.39	0.58	มาก
4.4 เครือข่ายทางการศึกษามีการ สนับสนุนและพัฒนาการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพ	4.38	0.60	มาก	4.20	0.69	มาก	4.56	0.50	มากที่สุด	4.38	0.62	มาก
รวม	4.49	0.44	มาก	4.21	0.58	มาก	4.59	0.42	มากที่สุด	4.42	0.53	มาก
รวมด้านปัจจัยนำเข้า	4.34	0.52	มาก	4.17	0.62	มาก	4.49	0.47	มาก	4.33	0.57	มาก

จากตารางที่ 4.6 ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษา มีความคิดเห็นด้านปัจจัยนำเข้าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษา มีความคิดเห็นต่อการประเมินด้านความพร้อมของบุคลากร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$) ด้านความเพียงพอของงบประมาณ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$) ด้านความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) และด้านความพร้อมในการบริหารจัดการ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$)

การประเมินโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของ โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ ของนักเรียน ด้านปัจจัยนำเข้า ศึกษา ดังนี้ 1) ความพร้อมของบุคลากร และ 2) ความพร้อมของวัสดุ อุปกรณ์ ผลการประเมินรายละเอียด ดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การประเมินโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของ โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ ของนักเรียนด้านปัจจัยนำเข้า

รายการประเมิน	นักเรียน (n=510)		
	\bar{X}	SD.	แปลผล
ปัจจัยนำเข้า			
1. ความพร้อมของบุคลากร			
1.1 จำนวนครูผู้สอนเพียงพอในการเปิดสอนตามโครงการ	4.05	0.76	มาก
1.2 ครูผู้สอนเสียสละและอุทิศเวลาในการดำเนินงาน	3.92	0.85	มาก
1.3 ครูผู้สอนมีความสามารถในการใช้เครื่องมือ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ เพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพ	3.89	0.81	มาก
1.4 ครูผู้สอนมีความสามารถในการบูรณาการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพ	3.92	0.80	มาก
รวม	3.94	0.59	มาก

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

รายการประเมิน	นักเรียน (n=510)		
	\bar{X}	SD.	แปลผล
2. ความพร้อมของวัสดุ อุปกรณ์			
2.1 โรงเรียนมีเครื่องมือ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพอย่างเพียงพอ	3.82	0.80	มาก
2.2 โรงเรียนมีระบบการจัดเก็บเครื่องมือ สื่อวัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพอย่างเป็นระบบ	3.80	0.81	มาก
2.3 โรงเรียนมีการซ่อมแซม และบริการการใช้เครื่องมือ สื่อวัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพอย่างสม่ำเสมอ	3.80	0.86	มาก
รวม	3.81	0.67	มาก
รวมด้านปัจจัยนำเข้า	3.87	0.62	มาก

จากตารางที่ 4.7 นักเรียน มีความคิดเห็นด้านปัจจัยนำเข้าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า นักเรียน มีความคิดเห็นต่อการประเมินด้านความพร้อมของบุคลากร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$) และด้านความพร้อมและความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$)

ตอนที่ 3 ผลการประเมินความเหมาะสมด้านกระบวนการของโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ

การประเมินโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนด้านกระบวนการ ศึกษา ดังนี้ 1) การวางแผนในการจัดกิจกรรม 2) การปฏิบัติตามแผนกิจกรรม 3) การตรวจสอบผลการจัดกิจกรรม และ 4) การแก้ไขปรับปรุงการจัดกิจกรรม ผลการประเมินรายละเอียด ดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การประเมินโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ด้านกระบวนการ

รายการ	ผู้บริหารสถานศึกษา (n=34)			ครูผู้สอน (n=85)			รวม (n=119)		
	\bar{X}	SD.	แปล ผล	\bar{X}	SD.	แปล ผล	\bar{X}	SD.	แปล ผล
ด้านกระบวนการ									
1. การวางแผนในการจัดกิจกรรม									
1.1 ศึกษา วิเคราะห์สภาพ ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ	4.21	0.64	มาก	4.11	0.69	มาก	4.13	0.68	มาก
1.2 โรงเรียนดำเนินการวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ	4.44	0.71	มาก	4.12	0.68	มาก	4.21	0.70	มาก
1.3 โรงเรียนมีการวางแผนการนิเทศการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ	4.26	0.67	มาก	4.16	0.71	มาก	4.19	0.69	มาก
1.4 โรงเรียนกำหนดผู้รับผิดชอบในการพัฒนาหลักสูตรการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ	4.53	0.62	มากที่สุด	4.33	0.54	มาก	4.39	0.57	มาก
1.5 โรงเรียนกำหนดโครงสร้างหลักสูตรการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ สอดคล้องกับสภาพนักเรียน	4.47	0.62	มาก	4.34	0.59	มาก	4.38	0.60	มาก
1.6 มีการสร้างเครือข่ายการนิเทศการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ	4.18	0.52	มาก	4.26	0.66	มาก	4.24	0.62	มาก
รวม	4.35	0.50	มาก	4.22	0.57	มาก	4.35	0.50	มาก
2. การปฏิบัติตามแผนกิจกรรม									
2.1 กิจกรรมพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อการมีงานทำมีความเหมาะสม	4.18	0.52	มาก	4.24	0.68	มาก	4.22	0.64	มาก
2.2 กิจกรรมประชุมครู 5 กลุ่มอาชีพในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำมีความเหมาะสม	4.18	0.67	มาก	4.05	0.75	มาก	4.08	0.73	มาก

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

รายการ	ผู้บริหารสถานศึกษา (n=34)			ครูผู้สอน (n=85)			รวม (n=119)		
	\bar{X}	SD.	แปล ผล	\bar{X}	SD.	แปล ผล	\bar{X}	SD.	แปล ผล
2.3 กิจกรรมพัฒนาหลักสูตรการจัด การศึกษาเพื่อการมีงานทำมีความ เหมาะสม	4.38	0.60	มาก	4.18	0.66	มาก	4.24	0.65	มาก
2.4 กิจกรรมค่ายเยาวชนผู้นำอาชีพ มีความเหมาะสม	4.00	0.74	มาก	3.95	0.79	มาก	3.97	0.77	มาก
2.5 กิจกรรมพัฒนาเครือข่าย ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาเพื่อ การมีงานทำมีความเหมาะสม	4.06	0.65	มาก	4.09	0.73	มาก	4.08	0.71	มาก
2.6 กิจกรรมพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อ การมีงานทำในโรงเรียนมีความ เหมาะสม	4.18	0.58	มาก	4.14	0.62	มาก	4.15	0.71	มาก
2.7 กิจกรรมการวิจัยและพัฒนาการจัด การศึกษาเพื่อการมีงานทำมีความ เหมาะสม	3.94	0.65	มาก	3.92	0.71	มาก	3.92	0.69	มาก
2.8 กิจกรรมการนิเทศ กำกับ ติดตาม รายงานผลการจัดการศึกษา เพื่อการมีงานทำมีความเหมาะสม	4.12	0.59	มาก	4.09	0.67	มาก	4.10	0.64	มาก
2.9 กิจกรรมการสัมมนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรเครือข่ายงานอาชีพ และสถานประกอบการมีความ เหมาะสม	4.09	0.51	มาก	3.96	0.68	มาก	4.03	0.63	มาก
2.10 กิจกรรมมหกรรมผลผลิตด้าน อาชีพมีความเหมาะสม	4.03	0.52	มาก	4.00	0.82	มาก	3.96	0.74	มาก
2.11 กิจกรรมการประกาศยกย่อง และเชิดชูเกียรติมีความ เหมาะสม	4.06	0.65	มาก	3.92	0.76	มาก	3.97	0.75	มาก
รวม	4.11	0.45	มาก	4.05	0.60	มาก	4.11	0.45	มาก

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

รายการ	ผู้บริหารสถานศึกษา (n=34)			ครูผู้สอน (n=85)			รวม (n=119)		
	\bar{X}	SD.	แปล ผล	\bar{X}	SD.	แปล ผล	\bar{X}	SD.	แปล ผล
3. การตรวจสอบผลการจัดกิจกรรม									
3.1 โรงเรียนประเมินผลการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ด้านอาชีพตามสภาพจริง	4.06	0.65	มาก	4.25	0.72	มาก	4.20	0.71	มาก
3.2 โรงเรียนกำกับ ติดตามกิจกรรมการ เรียนรู้ด้านอาชีพโดยใช้กระบวนการ นิเทศภายใน	4.15	0.66	มาก	4.33	0.68	มาก	4.30	0.68	มาก
3.3 โรงเรียนสรุปรายงานผลกิจกรรม/ โครงการอาชีพแต่ละกิจกรรม	4.35	0.54	มาก	4.36	0.65	มาก	4.35	0.63	มาก
3.4 โรงเรียนมีคณะกรรมการที่มีความรู้ และทักษะในการดำเนินการวิจัย	4.00	0.70	มาก	4.19	0.75	มาก	4.15	0.75	มาก
3.5 โรงเรียนสามารถดำเนินการวิจัยตาม แผนงานที่กำหนด	4.00	0.70	มาก	4.11	0.79	มาก	4.10	0.75	มาก
3.6 โรงเรียนสามารถดำเนินการถูกต้อง ตามขั้นตอนและกระบวนการวิจัย	3.91	0.67	มาก	4.19	0.76	มาก	4.10	0.74	มาก
รวม	4.08	0.51	มาก	4.24	0.66	มาก	4.08	0.51	มาก
4. การแก้ไขปรับปรุงการจัดกิจกรรม									
4.1 โรงเรียนนำผลการวิจัยไปใช้ในการ พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านอาชีพ	3.97	0.63	มาก	4.08	0.73	มาก	4.04	0.68	มาก
4.2 โรงเรียนมีกระบวนการแลกเปลี่ยน เรียนรู้เพื่อวิจัยและพัฒนา กระบวนการจัดการเรียนรู้ด้านอาชีพ ร่วมกับเครือข่ายทางการศึกษา	4.06	0.60	มาก	4.08	0.76	มาก	4.10	0.72	มาก
4.3 โรงเรียนเผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ ผลการวิจัยให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ	4.00	0.55	มาก	4.16	0.80	มาก	4.10	0.74	มาก
รวม	4.24	0.56	มาก	4.11	0.73	มาก	4.01	0.54	มาก
รวมด้านที่ 2 ด้านกระบวนการ	4.18	0.50	มาก	4.15	0.64	มาก	4.13	0.49	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นในภาพรวม ด้านกระบวนการ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อการประเมินด้านการวางแผนในการจัดกิจกรรม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$) ด้านการปฏิบัติตามแผนกิจกรรม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) ด้านการตรวจสอบผลการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$) และการแก้ไขปรับปรุงการจัดกิจกรรม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$)

การประเมินโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ ของนักเรียน ด้านกระบวนการ มีผลการประเมินรายละเอียด ดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การประเมินโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ ของนักเรียน ด้านกระบวนการ

รายการประเมิน	นักเรียน (n=510)		
	\bar{X}	SD.	แปลผล
ด้านกระบวนการ			
1. กิจกรรมค่ายเยาวชนผู้นำทำอาชีพมีความเหมาะสม	3.86	0.75	มาก
2. ครูผู้สอนมีความสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพอย่างหลากหลาย	3.96	0.74	มาก
3. ครูผู้สอนอาชีพสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพได้อย่างเหมาะสม	3.89	0.74	มาก
4. ครูผู้สอนอาชีพมีการจัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์ เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพอย่างครบถ้วน	3.85	0.77	มาก
5. ครูผู้สอนอาชีพจัดการเรียนการสอนที่นักเรียนสามารถนำไปประกอบอาชีพได้จริง	3.99	0.76	มาก
6. ครูสอนอาชีพมีความรู้และสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.94	0.75	มาก
7. ครูผู้สอนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง	3.94	0.81	มาก
8. กิจกรรมที่จัดให้กับนักเรียนมีความเหมาะสม	3.88	0.76	มาก
9. กิจกรรมมหกรรมผลผลิตด้านอาชีพมีความเหมาะสม	3.84	0.74	มาก
รวมด้านกระบวนการ	3.90	0.52	มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่า นักเรียน มีความคิดเห็นในภาพรวมด้านกระบวนการ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า นักเรียน มีความคิดเห็นสูงที่สุดต่อการประเมินครูผู้สอนอาชีพจัดการเรียนการสอนที่นักเรียนสามารถนำไปประกอบอาชีพได้จริง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$) และมีความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ กิจกรรมหมกรรรมผลผลิต ด้านอาชีพมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$)

ตอนที่ 4 ผลการประเมินประสิทธิผลของโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ

การประเมิน โครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ ของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ด้านประสิทธิผล โรงเรียนมีหลักสูตรการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำที่มีประสิทธิภาพ ผลการประเมินรายละเอียด ดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การประเมิน โครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ ของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ด้านประสิทธิผล โรงเรียนมีหลักสูตรการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำที่มีประสิทธิภาพ

รายการประเมิน	ผู้บริหารสถานศึกษา (n=34)			ครูผู้สอน (n=85)			รวม (n=119)		
	\bar{X}	SD.	แปล ผล	\bar{X}	SD.	แปล ผล	\bar{X}	SD.	แปล ผล
ด้านประสิทธิผลของโรงเรียน									
1. โรงเรียนมีหลักสูตรการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำที่มีประสิทธิภาพ									
1.1 โรงเรียนมีหลักสูตรด้านอาชีพที่มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับศักยภาพของนักเรียนและบริบทของโรงเรียน	4.35	0.69	มาก	4.28	0.61	มาก	4.25	0.68	มาก
1.2 โรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพอย่างหลากหลายและครอบคลุมทั้ง 5 กลุ่มอาชีพ	4.29	0.63	มาก	4.19	0.65	มาก	4.19	0.61	มาก
1.3 โรงเรียนมีเครื่องมือ สื่อ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ เพื่อจัดกิจกรรมเรียนรู้ด้านอาชีพ	4.32	0.64	มาก	4.15	0.72	มาก	4.18	0.69	มาก
1.4 โรงเรียนมีศูนย์การเรียนรู้ที่จะนำไปพัฒนาอาชีพให้กับนักเรียนได้อย่างยั่งยืน	4.32	0.68	มาก	4.27	0.64	มาก	4.24	0.65	มาก
1.5 โรงเรียนเป็นศูนย์การเรียนรู้งานอาชีพของชุมชน	4.24	0.78	มาก	3.91	0.83	มาก	4.00	0.82	มาก

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

รายการประเมิน	ผู้บริหารสถานศึกษา (n=34)			ครูผู้สอน (n=85)			รวม (n=119)		
	\bar{X}	SD.	แปล ผล	\bar{X}	SD.	แปล ผล	\bar{X}	SD.	แปล ผล
	1.6 โรงเรียนมีเครือข่ายการจัดการศึกษาด้านการประกอบอาชีพ	4.21	0.77	มาก	4.07	0.74	มาก	4.06	0.79
1.7 โรงเรียนจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำเกิดประโยชน์และคุ้มค่า	4.38	0.74	มาก	4.20	0.65	มาก	4.26	0.71	มาก
1.8 โรงเรียนนำผลการนิเทศ กำกับ ติดตามเป็นแนวทางในการพัฒนาอาชีพ	4.29	0.63	มาก	4.19	0.66	มาก	4.18	0.64	มาก
1.9 โรงเรียนมีผลงานวิจัยที่เกิดจากการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ	3.91	0.62	มาก	4.06	0.79	มาก	3.93	0.76	มาก
1.10 โรงเรียนนำผลการวิจัยไปพัฒนา ปรับปรุงการดำเนินงานอาชีพ	4.09	0.57	มาก	4.02	0.82	มาก	4.01	0.74	มาก
รวม	4.24	0.56	มาก	4.13	0.60	มาก	4.13	0.60	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน มีความคิดเห็นในภาพรวมด้านประสิทธิผล โรงเรียนมีหลักสูตรการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำที่มีประสิทธิภาพ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นต่อการประเมินสูงสุด คือ โรงเรียนจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำเกิดประโยชน์และคุ้มค่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$) ความคิดเห็นต่อการประเมินน้อยที่สุด คือ โรงเรียนมีผลงานวิจัยที่เกิดจากการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$)

จากการสอบถามผู้บริหารเกี่ยวกับโรงเรียนมีหลักสูตรวิชาชีพของตนเอง พบว่า โรงเรียนมีหลักสูตรวิชาชีพของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 70.59 ได้แก่หลักสูตร การปลูกผัก นวดแผนไทย คอมพิวเตอร์ธุรกิจ คหกรรม อุตสาหกรรม การโรงแรม และโรงเรียนที่ไม่มีหลักสูตรวิชาชีพของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 29.41 จากการสอบถามครูเกี่ยวกับโรงเรียนมีหลักสูตรวิชาชีพของตนเอง พบว่า โรงเรียนมีหลักสูตรวิชาชีพของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 75.29 ได้แก่หลักสูตร การมีงานทำ การดำเนินชีวิตโดยใช้หลักการเศรษฐกิจพอเพียง เลี้ยงปลา เบเกอร์รี่ ตัดผม ตัดเย็บ ช่างไฟฟ้า บัญชี คอมพิวเตอร์ธุรกิจ การโรงแรม เกษตร คหกรรม อุตสาหกรรม ปักผ้า ปลูกกล้วย เสริมสวย การทำผลิตภัณฑ์จากผ้า หลักสูตรนักเรียนน้อยมีคุณธรรมนำสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ อิเล็กทรอนิกส์ อาชีพโรงสีข้าว แชมพูจากน้ำมันรำข้าว สบู่จากน้ำมันรำข้าว โลชั่นจากน้ำมันรำข้าว นักเรียนน้อยและโรงเรียนที่ไม่มีหลักสูตรวิชาชีพของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 24.71

จากการสอบถามผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน เกี่ยวกับโรงเรียนได้มีการสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชน พบว่า มีหน่วยงานที่เป็นภาคีเครือข่าย จำนวน 55 หน่วยงาน แบ่งเป็นกลุ่มได้ดังนี้ กลุ่มโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านเมืองแปง โรงเรียนบ้านแม่เนาเต็ง โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 34 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 56 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ วิทยาลัยสารพัดช่างเชียงใหม่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ วิทยาลัยสารพัดช่างเพชรบูรณ์ วิทยาลัยการอาชีพนวมินทรราชินีแม่ฮ่องสอน วิทยาลัยเทคนิคนครลำปาง วิทยาลัยสารพัดช่างลำปาง วิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง วิทยาลัยนครลำปาง วิทยาลัยการอาชีพจอมทอง วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่ วิทยาลัยเทคนิคสารภี วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ วิทยาลัยการอาชีพดอกคำใต้วิทยาลัยการอาชีพป่าซาง วิทยาลัยการอาชีพบ้านโฮ้ง กลุ่มมหาวิทยาลัย ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยพะเยา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี กลุ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลนาบัว องค์การบริหารส่วนตำบลช่างเคิ่ง เทศบาลตำบลปิงโค้ง เทศบาลตำบลแม่แจ่ม พัฒนาชุมชน กลุ่มภาครัฐ ได้แก่ โรงพยาบาล ที่ว่าการอำเภอแม่แจ่ม กลุ่มภาคเอกชน ร้านค้า OTOP ของจังหวัด ร้านค้าสวัสดิการชุมชน สถานประกอบการในอำเภอ ชุมชนในหมู่บ้านไถยสภาพาม ปราชญ์ชาวบ้าน โครงการหลวงแม่ลาน้อย ธนาคารเพื่อการเกษตรแม่แจ่ม ธนาคารกรุงไทย สาขาจอมทอง โรงแรมเชียงใหม่แกรนด์วิว โรงแรมแพมวิว โรงแรมแม่แจ่ม การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สาขาอ้อยแม่แจ่ม สหกรณ์การเกษตรแม่แจ่ม จำกัด ร้านแม่วิศวช่าง ร้านวัฒนาโลหะกิจ ร้านตะวันคอมพิวเตอร์ ห้างหุ้นส่วนจำกัดอินสมติการก่อสร้าง ร้านแอดไวซ์จอมทอง เกษตรจังหวัด เชียงใหม่เคมีภัณฑ์ SME พะเยา โรงสีข้าวกาญจนาและโครงการหลวงแม่ลาน้อย

โดยภาคีเครือข่ายที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน สนับสนุนงบประมาณ พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพ เป็นวิทยากร และใช้เป็นสถานที่ฝึกอาชีพของนักเรียน

โรงเรียนมีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานตามโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมี งานทำผ่านสื่อ Website Webpage Line และวารสาร

จากการสอบถามผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน เกี่ยวกับการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพ พบว่า โรงเรียนมีศูนย์การเรียนรู้ที่จะนำไปพัฒนาอาชีพให้กับนักเรียนได้อย่างยั่งยืน มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) และ โรงเรียนเป็นศูนย์การเรียนรู้งานอาชีพของชุมชน มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$)

การประเมินโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนกลุ่มเครือข่าย ส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ ของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ด้าน ประสิทธิภาพ ครูผู้สอนอาชีพมีความรู้และสามารถจัดการเรียนการสอนอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ ผลการประเมินรายละเอียด ดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การประเมินโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการ มีงานทำของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ ของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ด้านประสิทธิภาพ ครูผู้สอนอาชีพ มีความรู้และสามารถจัดการเรียนการสอนอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ

รายการประเมิน	ผู้บริหาร สถานศึกษา (n=34)			ครูผู้สอน (n=85)			รวม (n=119)		
	\bar{X}	SD.	แปล ผล	\bar{X}	SD.	แปล ผล	\bar{X}	SD.	แปล ผล
ด้านประสิทธิผลของครู									
2. ครูผู้สอนอาชีพมีความรู้และสามารถจัดการเรียนการสอนอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ									
2.1 ครูผู้สอนมีวุฒิการศึกษาตรงตามงานอาชีพ และมี จำนวนเพียงพอในการเรียนการสอนอาชีพ	4.44	0.61	มาก	4.27	0.75	มาก	4.32	0.71	มาก
2.2 ครูผู้สอนมีความรู้ ความสามารถในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนอาชีพ	4.24	0.70	มาก	4.29	0.61	มาก	4.28	0.64	มาก
2.3 ครูผู้สอนมีความสามารถในการใช้เครื่องมือ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ เพื่อการจัดการเรียนการสอนอาชีพได้ อย่างมีประสิทธิภาพ	3.97	0.76	มาก	4.32	0.56	มาก	4.22	0.63	มาก
2.4 ครูผู้สอนสามารถบูรณาการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นใน การจัดการเรียนการสอนงานอาชีพ	4.29	0.58	มาก	4.21	0.60	มาก	4.24	0.59	มาก
2.5 ครูผู้สอนมีความรู้ สามารถทำวิจัยเพื่อพัฒนาการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพได้	4.09	0.62	มาก	4.12	0.70	มาก	4.11	0.67	มาก
รวม	4.21	0.55	มาก	4.24	0.44	มาก	4.23	0.48	มาก

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นในภาพรวม ด้านประสิทธิผล ครูผู้สอนอาชีพมีความรู้และสามารถจัดการเรียนการสอนอาชีพอย่างมี ประสิทธิภาพ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อการประเมินสูงสุด คือครูผู้สอนมีวุฒิการศึกษา

ตรงตาม งานอาชีพ และมีจำนวนเพียงพอในการเรียนการสอนอาชีพ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$) ความคิดเห็นต่อการประเมินน้อยที่สุด คือครูผู้สอนมีความรู้ สามารถทำวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพได้ มีความเหมาะสมอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) การประเมินโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของ โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาระดับภาคเหนือ ของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ด้านประสิทธิผล นักเรียนมีความพร้อมในการประกอบอาชีพและสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ ผลการประเมินรายละเอียด ดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การประเมินโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของ โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาระดับภาคเหนือ ของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ด้านประสิทธิผล นักเรียนมีความพร้อมในการประกอบอาชีพและสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้

รายการประเมิน	ผู้บริหารสถานศึกษา (n=34)			ครูผู้สอน (n=85)			รวม (n=119)		
	\bar{X}	SD.	แปล ผล	\bar{X}	SD.	แปล ผล	\bar{X}	SD.	แปล ผล
ด้านประสิทธิผลของนักเรียน									
3. นักเรียนมีความพร้อมในการประกอบอาชีพและสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้									
3.1 นักเรียนมีความเข้าใจในเป้าหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพของ โรงเรียน	3.79	0.54	มาก	4.22	0.66	มาก	3.99	0.66	มาก
3.2 นักเรียน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่เรียนรู้และ พัฒนาอาชีพให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ	3.91	0.71	มาก	4.16	0.61	มาก	4.03	0.69	มาก
3.3 นักเรียนมีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในงาน อาชีพ สามารถนำไปปฏิบัติงานอาชีพได้	4.15	0.66	มาก	4.34	0.57	มาก	4.28	0.62	มาก
3.4 นักเรียนมีทักษะในการทำงาน เพื่อยู่ร่วมกับสังคม ได้อย่างมีความสุข	4.12	0.59	มาก	4.35	0.55	มาก	4.27	0.59	มาก
3.5 นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีความมั่นใจและ ภาคภูมิใจในวิชาชีพที่เรียน	4.15	0.70	มาก	4.29	0.59	มาก	4.23	0.68	มาก
3.6 นักเรียนมีพฤติกรรมทางสังคมดีขึ้น ทั้งในด้านการ ทำงาน การอยู่ร่วมกัน และการอุทิศตนเพื่อสังคม	4.21	0.64	มาก	4.36	0.61	มาก	4.30	0.65	มาก
3.7 นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมจากการฝึก ประสบการณ์งานอาชีพ	4.29	0.63	มาก	4.33	0.63	มาก	4.31	0.63	มาก
3.8 นักเรียนมีคุณลักษณะที่ดีและตระหนักรู้เกี่ยวกับ ความถนัดและศักยภาพของตนเอง	4.21	0.64	มาก	4.27	0.59	มาก	4.23	0.62	มาก

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

รายการประเมิน	ผู้บริหารสถานศึกษา			ครูผู้สอน			รวม		
	(n=34)			(n=85)			(n=119)		
	\bar{X}	SD.	แปล ผล	\bar{X}	SD.	แปล ผล	\bar{X}	SD.	แปล ผล
3.9 นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงาน	4.26	0.51	มาก	4.25	0.62	มาก	4.24	0.56	มาก
3.10 นักเรียนได้ฝึกอาชีพในสถานประกอบการและได้ ฝึกประสบการณ์จริง	4.32	0.59	มาก	4.38	0.64	มาก	4.35	0.63	มาก
3.11 นักเรียนมีความขยันหมั่นเพียร และมีความละเอียด รอบคอบ	4.41	0.61	มาก	4.28	0.57	มาก	4.34	0.60	มาก
รวม	4.17	0.50	มาก	4.29	0.51	มาก	4.17	0.50	มาก

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน มีความคิดเห็นในภาพรวมด้านประสิทธิผล นักเรียนมีความพร้อมในการประกอบอาชีพและสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อการประเมินสูงสุด คือนักเรียนได้ฝึกอาชีพในสถานประกอบการและได้ฝึกประสบการณ์จริง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$) ความคิดเห็นต่อการประเมินน้อยที่สุด คือนักเรียนมีความเข้าใจในเป้าหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพของโรงเรียน มีความเหมาะสมอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$)

จากการสอบถามผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับโรงเรียนมีการส่งเสริมให้นักเรียนฝึกอาชีพจากการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำพบว่า โรงเรียนมีอาชีพที่ส่งเสริมให้นักเรียนฝึกอาชีพจากการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำจำนวน 1-10 อาชีพ คิดเป็นร้อยละ 44.12 จำนวน 21-30 อาชีพ คิดเป็นร้อยละ 20.59 จำนวน 41-50 อาชีพ คิดเป็นร้อยละ 14.71 จำนวน 51-60 อาชีพ คิดเป็นร้อยละ 11.76 และโรงเรียนไม่มีอาชีพจากการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ร้อยละ 8.82 โดยอาชีพที่นักเรียนได้ฝึก ได้แก่ การปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ สหกรณ์ร้านค้าโรงเรียน การนวดแผนไทย ปลูกพืชไฮโดรโปนิก การปลูกพืชไม้เลื้อย ร้านกาแฟเบเกอรี่ ธนาคารโรงเรียน การเลี้ยงหมู การเพาะเห็ด อาชีพเกษตรผสมผสาน อาชีพงานประดิษฐ์ งานผ้า ขายกล้วยเดี่ยว ทำอาหาร แปรรูปอาหาร ช่างเชื่อม ตัดเย็บเสื้อผ้า เลี้ยงปลา เลี้ยงไก่ นักรุกกอล์ฟ อาชีพงานประดิษฐ์ของชำร่วย งานถักโครเชต์ งานกัศกรจะก งานเย็บกระเป๋าผ้า ช่างติดตั้งไฟฟ้าภายในบ้าน ช่างซ่อมเครื่องยนต์เล็ก ยุวชนเกษตร คนตรีสากล นานาขนม น้ำดื่ม ถ่ายภาพ เฟอร์นิเจอร์ไม้ ประกอบธุรกิจขนาดเล็ก การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ วัฒนธรรมชนเผ่า การผลิตกล้าไม้ จากการสอบถามครูผู้สอนเกี่ยวกับโรงเรียนมีการส่งเสริมให้นักเรียนฝึกอาชีพจากการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำพบว่า โรงเรียนมี

อาชีพที่ส่งเสริมให้นักเรียนฝึกอาชีพจากการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำจำนวน 1-10 อาชีพ คิดเป็นร้อยละ 44.71 จำนวน 11-20 อาชีพ คิดเป็นร้อยละ 11.76 จำนวน 21-30 อาชีพ คิดเป็นร้อยละ 15.29 จำนวน 41-50 อาชีพ คิดเป็นร้อยละ 2.35 จำนวน 51-60 อาชีพ คิดเป็นร้อยละ 4.71 และโรงเรียนไม่มีอาชีพจากการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ร้อยละ 21.18 โดยอาชีพที่นักเรียนได้ฝึก ได้แก่ การปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ สหกรณ์ร้านค้าโรงเรียน การนวดแผนไทย ปลูกพืชไฮโดรโปนิก ปลูกพืชไม้เลื้อย ร้านกาแฟ เบเกอรี่ ธนาคารโรงเรียน การเลี้ยงหมู การเพาะเห็ด อาชีพเกษตรผสมผสาน อาชีพงานประดิษฐ์ งานผ้า ขยักยัดเย็บ ทำอาหาร แปรรูปอาหาร ช่างเชื่อม การโรงแรม เลี้ยงปลา เลี้ยงไก่ นักธุรกิจน้อย อาชีพงานประดิษฐ์ของชำร่วย งานถักโครเชต์ งานถักกระจก งานเย็บกระเป๋าผ้า ช่างติดตั้งไฟฟ้าภายในบ้าน ช่างซ่อมเครื่องยนต์เล็ก ยุวชนเกษตร คนตรีสากล ทำขนม ช่างไฟฟ้า โรงน้ำดื่ม ถ่ายภาพ เฟอร์นิเจอร์ไม้ เสริมสวย ประกอบธุรกิจขนาดเล็ก การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ วัฒนธรรมชนเผ่า การผลิตกล้าไม้ เครื่องเงิน สานตะกร้า นาฏศิลป์ วงโยธวาทิต ปลูกดอกอัญชัน การเลี้ยงไส้เดือน การทำลูกบิด โรงสีข้าว การปลูกไม้ดอก การทำไม้กวาด การเพาะเห็ด การเลี้ยงปูนา การทำพรมเช็ดเท้า ทำผ้าพันคอ ผ้าปักชาวเขา แกะสลัก การทำกระดาษสา

จากการสอบถามผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับโรงเรียนมีการส่งเสริมให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียนจากการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ พบว่า โรงเรียนมีการส่งเสริมให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียนจากการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ คิดเป็นร้อยละ 61.76 โดยมีจำนวนเงินเฉลี่ย 500 บาท/คน/ภาคเรียน และโรงเรียนที่ไม่มีการส่งเสริมให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียนจากการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ คิดเป็นร้อยละ 38.24 จากการสอบถามครูผู้สอนเกี่ยวกับโรงเรียนมีการส่งเสริมให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียนจากการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ พบว่า โรงเรียนมีการส่งเสริมให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียนจากการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ คิดเป็นร้อยละ 72.94 โดยมีจำนวนเงินเฉลี่ย 800 บาท/คน/ภาคเรียน และโรงเรียนที่ไม่มีการส่งเสริมให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียนจากการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ คิดเป็นร้อยละ 27.06

การประเมินโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ ของนักเรียน ด้านประสิทธิผล นักเรียนมีความพร้อมในการประกอบอาชีพและสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ ผลการประเมินรายละเอียด ดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การประเมินโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการ
 มีงานทำของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์
 ภาคเหนือ ของนักเรียน ด้านประสิทธิผล นักเรียนมีความพร้อมในการประกอบ
 อาชีพและสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้

รายการประเมิน	นักเรียน (n=510)		
	\bar{X}	SD.	แปลผล
ด้านประสิทธิผลของนักเรียน			
3. นักเรียนมีความพร้อมในการประกอบอาชีพและสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้			
3.1 นักเรียนมีทักษะในการทำงาน เพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข	3.96	0.80	มาก
3.2 นักเรียนมีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในงานอาชีพ สามารถนำไป ปฏิบัติงานอาชีพได้	3.99	0.74	มาก
3.3 นักเรียน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่เรียนรู้และพัฒนาอาชีพให้ก้าวหน้าอยู่ เสมอ	3.80	0.84	มาก
3.4 นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีความมั่นใจและภาคภูมิใจในวิชาที่เรียน	3.94	0.83	มาก
3.5 นักเรียนมีพฤติกรรมทางสังคมดีขึ้น ทั้งในด้านการทำงาน การอยู่ร่วมกันและ การอุทิศตนเพื่อสังคม	3.87	0.76	มาก
3.6 นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมจากการฝึกประสบการณ์งานอาชีพ	3.92	0.78	มาก
3.7 นักเรียนมีความเชื่อมั่นในคุณประโยชน์ทางการศึกษาเพื่อการมีงานทำ	3.92	0.78	มาก
3.8 นักเรียนมีความเข้าใจในเป้าหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพของ โรงเรียน	3.88	0.80	มาก
3.9 นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงาน	3.89	0.79	มาก
3.10 นักเรียนได้ฝึกอาชีพในสถานประกอบการและได้ฝึกประสบการณ์จริง	3.90	0.79	มาก
3.11 นักเรียนมีความขยันหมั่นเพียรและละเอียดรอบคอบ	3.89	0.78	มาก
รวม	3.91	0.79	มาก

จากตารางที่ 4.13 พบว่า นักเรียน มีความคิดเห็นในภาพรวมด้านประสิทธิผล มีความ
 เหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า นักเรียน มีความคิดเห็น
 ต่อการประเมินโครงการด้านประสิทธิผลทุกประเด็น มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีหัวข้อ
 ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนมีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในงานอาชีพ สามารถนำไป
 ปฏิบัติงานอาชีพได้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$) และมีหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

คือ นักเรียน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่เรียนรู้และพัฒนาอาชีพให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ ความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$)

จากการสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับการฝึกอาชีพจากการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของสถานศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 510 คน พบว่า นักเรียนมีการฝึกอาชีพ จำนวน 285 คน คิดเป็นร้อยละ 55.88 และนักเรียนที่ไม่ได้ฝึกอาชีพ จำนวน 225 คน คิดเป็น ร้อยละ 44.12 โดยอาชีพที่นักเรียนได้ฝึก ได้แก่ ขายอาหาร การดูแลโต๊ะ การกั๊กกระจก การเลี้ยงแพะ การเลี้ยงม้า การเลี้ยงควาย การเลี้ยงหมู การเลี้ยงไก่ไข่ การเลี้ยงไก่พื้นเมือง การเลี้ยงกบ การเลี้ยงปลา การเลี้ยงเป็ด ปลูกผักสวนครัว การทำอาหาร ขายกาแฟ การนวดเพื่อสุขภาพ เบเกอรี่ เพาะเห็ด ธนาคารโรงเรียน แคนเซอร์ การปักผ้า การตัดผม นักกีฬา เกษตร การทำน้ำยาล้างจาน การทำบัญชี อุตสาหกรรม การโรงแรม ช่างซ่อมเครื่องยนต์เล็ก จิตรกรรม ปติมากรรม คหกรรม ช่างไฟฟ้า ช่างเชื่อม ช่างซ่อมรถ เสริมสวย ตัดเย็บ กระดาษสา ช่างโลหะ ปักผ้ามั่ง ขยายพันธุ์พืช การทำขนม คนตรีไทย ประดิษฐ์สร้างสรรค์ สหกรณ์ร้านค้า โรงเรียน ขนบไทยพื้นบ้าน การทำข้าวซอย ทำข้าวแรมพื้น ทอดกล้วยขาย อาหารจานเดียว น้ำสมุนไพร พรหมเช็ดเท้า ปลูกผักกางมุ้ง สวนผลไม้ ปลูกผักไฮโดรโปนิกส์ ราชประชาหุ่นผูกใจ การนวดฝ่าเท้า ปูบปัดรับตังค์ ทำปาตองโก้ ช่างทำอิฐบล็อกตัวหนอน การแปรรูปอาหาร โรงน้ำพริกราช25 การปลูกกล้วย ดินปลูก ปลูกมะเขือเทศ น้ำย้อมสีธรรมชาติ โรงน้ำดื่ม ทำน้ำยาล้างจาน น้ำหมัก การเงินบัญชี อาชีพค้าขาย ธุรกิจคอมพิวเตอร์ อังกฤษเพื่อการศึกษาต่อ โรงน้ำแข็ง ปลูกกาแฟ วัฒนธรรมชนเผ่า การอนุรักษ์ภาษาไทย อาหารและโภชนาการ ทำกรอบรูป การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ และยุวชนเกษตร

จากการสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับการมีรายได้ระหว่างเรียนจากการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 510 คน พบว่า นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียนจากการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 21.18 จำนวนเงินรายได้ระหว่างเรียนเฉลี่ย 800 บาท/คน/ภาคเรียน และนักเรียนที่ไม่มีรายได้ระหว่างเรียนจากการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ จำนวน 402 คน คิดเป็นร้อยละ 78.82

การประเมินโครงการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการประเมินเชิงระบบ (System Approach) ประกอบด้วย การประเมินอยู่ 3 ด้าน ได้แก่ ความพร้อมด้านปัจจัยนำเข้า ความเหมาะสมด้านกระบวนการ และด้านประสิทธิผลของโครงการ สามารถสรุปผลดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 ผลการประเมินโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียน
 กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ
 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วัตถุประสงค์	ตัวชี้วัด	ค่า \bar{X} , SD.	แปลผล	เกณฑ์การประเมิน	ผลการประเมิน
เพื่อประเมินความพร้อมด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ	ความพร้อมของบุคลากร	4.37 , 0.46	มาก	ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.5 ขึ้นไป	ผ่านเกณฑ์การประเมิน
เพื่อประเมินความพึงพอใจของครูในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ภาคเหนือ	ความพึงพอใจของงบประมาณ	4.32 , 0.60	มาก	ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.5 ขึ้นไป	ผ่านเกณฑ์การประเมิน
	ความพร้อมของวัสดุ อุปกรณ์	4.21 , 0.67	มาก	ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.5 ขึ้นไป	ผ่านเกณฑ์การประเมิน
	ความพร้อมใน การบริหารจัดการ	4.42 , 0.53	มาก	ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.5 ขึ้นไป	ผ่านเกณฑ์การประเมิน
	รวมด้านปัจจัยนำเข้า	4.33 , 0.57	มาก	ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.5 ขึ้นไป	ผ่านเกณฑ์การประเมิน
เพื่อประเมินความเหมาะสมด้านกระบวนการของโครงการ	การวางแผนใน การจัดกิจกรรม	4.35 , 0.50	มาก	ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.5 ขึ้นไป	ผ่านเกณฑ์การประเมิน
เพื่อประเมินความเหมาะสมด้านกระบวนการของโครงการ	การปฏิบัติตามแผนกิจกรรม	4.11 , 0.45	มาก	ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.5 ขึ้นไป	ผ่านเกณฑ์การประเมิน
เพื่อประเมินความเหมาะสมด้านกระบวนการของโครงการ	การประเมิน การตรวจสอบผลการจัดกิจกรรม	4.08 , 0.51	มาก	ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.5 ขึ้นไป	ผ่านเกณฑ์การประเมิน
เพื่อประเมินความเหมาะสมด้านกระบวนการของโครงการ	การแก้ไข ปรับปรุงการจัดกิจกรรม	4.01 , 0.54	มาก	ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.5 ขึ้นไป	ผ่านเกณฑ์การประเมิน
	รวมด้านกระบวนการ	4.13 , 0.49	มาก	ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.5 ขึ้นไป	ผ่านเกณฑ์การประเมิน

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	ตัวชี้วัด	ค่า \bar{X} , SD.	แปลผล	เกณฑ์การประเมิน	ผลการประเมิน
เพื่อประเมินประสิทธิผลของโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพ การศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ	1. โรงเรียนมีหลักสูตรการจัดการศึกษาเพื่อการทำงานทำ	4.13 , 0.60	มาก	- ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.5 ขึ้นไป - ค่าร้อยละ 70 ขึ้นไป	ผ่านเกณฑ์ การประเมิน
	2. โรงเรียนมีความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษา			- การสรุปเนื้อหา - บรรยายตามสภาพจริง	
	3. โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพที่ครบวงจร				
	ครูผู้สอนอาชีพมีความรู้ และสามารถจัดการสอนอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.23 , 0.48	มาก	ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.5 ขึ้นไป	ผ่านเกณฑ์ การประเมิน
	1. ผู้เรียนมีความพร้อมในการประกอบอาชีพ และสามารถนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพได้	4.17 , 0.50	มาก	- หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}), ค่า S.D. - หาค่าร้อยละ - วิเคราะห์เนื้อหา	ผ่านเกณฑ์ การประเมิน
	2. ผู้เรียนมีรายได้ระหว่างเรียนจากการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ				
รวมด้านประสิทธิผลของโครงการ		4.20 , 0.65	มาก	ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.5 ขึ้นไป	ผ่านเกณฑ์ การประเมิน

จากตารางที่ 4.14 ผลการประเมินตามกรอบการประเมิน โครงการการจัดการศึกษาเพื่อ การมีงานทำของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ ตั้งกีดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สรุปได้ว่า ด้านปัจจัยนำเข้า มีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาตาม ตัวชี้วัด พบว่า ความพร้อมของบุคลากร มีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$) ผ่านเกณฑ์การ ประเมิน ความเพียงพอของงบประมาณ มีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$) ผ่านเกณฑ์การ ประเมิน ความพร้อมของวัสดุ อุปกรณ์ มีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) ผ่านเกณฑ์การ ประเมิน และความพร้อมในการบริหารจัดการ มีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) ผ่านเกณฑ์ การประเมิน

ผลการประเมินด้านกระบวนการของโครงการ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาตามตัวชี้วัด พบว่า การวางแผนในการจัดกิจกรรมมี ความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน การปฏิบัติตามแผนกิจกรรม มี ความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน การประเมิน ตรวจสอบผลการจัด กิจกรรม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน และการแก้ไข ปรับปรุงการจัดกิจกรรม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน

ผลการประเมินด้านประสิทธิผลของโครงการ มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาตามตัวชี้วัด พบว่า โรงเรียนมีหลักสูตรการจัด การศึกษาเพื่อการมีงานทำที่มีประสิทธิภาพ ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) ผ่านเกณฑ์ การประเมิน ครูผู้สอนอาชีพมีความรู้และสามารถจัดการเรียนการสอนอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน และนักเรียนมีความพร้อมใน การประกอบอาชีพและสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การประเมินโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของ โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ สังกัดสำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัย ได้สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อประเมินความพร้อมด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ

1.1.2 เพื่อประเมินความเหมาะสมด้านกระบวนการของ โครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ

1.1.3 เพื่อประเมินประสิทธิผลของโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยประเมินโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร

เป้าหมายของการประเมิน คือ มุ่งประเมิน โครงการการจัดการศึกษาเพื่อ การมีงานทำของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ จำนวน 17 โรงเรียน ดำเนินการระหว่างปี พ.ศ. 2560 – 2562 เพื่อมุ่งส่งเสริมนักเรียนในการมีงานทำ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษาและนักเรียนโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ราชประชานุเคราะห์ กลุ่ม เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาสงเคราะห์ภาคเหนือ ปีการศึกษา 2562 จำนวน 17 โรงเรียน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 41 คน ครูผู้สอน 999 คน คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 255 คน และนักเรียน จำนวน 12,331 คน รวมทั้งสิ้น 13,626 คน

2) กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและคณะกรรมการ การศึกษา ขั้นพื้นฐานที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ราชประชานุเคราะห์ กลุ่ม เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ ปีการศึกษา 2562 รวมทั้ง นักเรียนที่เรียนอยู่ในช่วงปีการศึกษา 2560 – 2562 โดยกลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลเป็นนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั้ง 17 โรงเรียน โดยดำเนินการเก็บข้อมูล ในช่วงปลายปีการศึกษา 2562

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มีการเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้บริหาร สถานศึกษา ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และนักเรียน โรงเรียนในกลุ่ม เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ ปีการศึกษา 2562 จำนวน 17 โรงเรียน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 34 คน ครูผู้สอน 85 คน คณะกรรมการ สถานศึกษา จำนวน 85 คน และนักเรียน จำนวน 510 คน รวมทั้งสิ้น 714 คน

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเอง จำนวน 3 ฉบับ ได้แก่

ฉบับที่ 1 การประเมินโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ สำหรับผู้บริหาร และครู

ฉบับที่ 2 การประเมินโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ สำหรับคณะกรรมการสถานศึกษา

ฉบับที่ 3 การประเมินโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ สำหรับนักเรียน

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 17 โรงเรียน จำนวน 714 คน จากนั้นผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้คืนมาจำนวน 714 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสอบถามการประเมินโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าร้อยละ
- 2) การประเมิน ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านประสิทธิผล วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา จากนั้นนำค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นที่ได้จากการคำนวณไปเทียบกับเกณฑ์ในการประเมิน

1.3 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่อง การประเมินโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.3.1 ความพร้อมด้านปัจจัยนำเข้าของการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำกลุ่มเครื่องข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สรุปได้ว่ามีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณารายการในแต่ละด้านปรากฏผลดังนี้

1) ความพร้อมของบุคลากร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา พบว่าความพร้อมของบุคลากรภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีความพร้อมสูงสุด คือ ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ เห็นความสำคัญและให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพ มีความพร้อมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$) ข้อที่มีความพร้อมน้อยที่สุด คือ ครูผู้สอนมีความรู้ และทักษะการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพ มีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) นักเรียน มีความคิดเห็นต่อการประเมินด้านความพร้อมของบุคลากร มีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีความพร้อมสูงสุด คือ จำนวนครูผู้สอนเพียงพอในการเปิดสอนตามโครงการ มีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$) ข้อที่มีความพร้อมน้อยที่สุด คือ ครูผู้สอนมีความสามารถในการใช้เครื่องมือ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ เพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพ มีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$)

2) ความเพียงพอของงบประมาณ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา พบว่าความเพียงพอของงบประมาณภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีความพร้อมสูงสุด คือ โรงเรียนมีการวางแผนการใช้งบประมาณ เพื่อจัดกิจกรรมการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำและโรงเรียนบริหารจัดการงบประมาณโดยมีส่วนร่วมจากผู้เกี่ยวข้อง มีความโปร่งใส และตรวจสอบได้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.42$) ข้อที่มีความพร้อมน้อยที่สุด คือ โรงเรียนมีความคล่องตัวในการนำงบประมาณที่ได้มาใช้ในโครงการ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$)

3) ความพร้อมของวัสดุ อุปกรณ์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา พบว่าความพร้อมของวัสดุ อุปกรณ์ภาพรวมมีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีความพร้อมสูงสุด คือ โรงเรียนมีเครื่องมือ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพอย่างเพียงพอ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) ข้อที่มีความพร้อม

น้อยที่สุด คือ โรงเรียนมีการดูแล จัดเก็บเครื่องมือ สื่อวัสดุ อุปกรณ์พร้อมสำหรับใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพ รวมทั้งมีการซ่อมแซม และบริการการใช้เครื่องมือ สื่อวัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพอย่างสม่ำเสมอ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) นักเรียน มีความคิดเห็นต่อการประเมินด้านความพร้อมของวัสดุ อุปกรณ์ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีความพร้อมสูงสุด คือ โรงเรียนมีเครื่องมือ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ สำหรับการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ด้านอาชีพอย่างเพียงพอ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$) ข้อที่มีความพร้อมน้อยที่สุด คือ โรงเรียนมีระบบการจัดเก็บเครื่องมือ สื่อวัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพอย่างเป็นระบบ รวมทั้งมีการซ่อมแซม และบริการการใช้เครื่องมือ สื่อวัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพอย่างสม่ำเสมอ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$)

4) ความพร้อมในการบริหารจัดการ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา พบว่าความพร้อมในการบริหารจัดการภาพรวมมีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีความพร้อมสูงสุด คือ โรงเรียนมีการส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$) ข้อที่มีความพร้อมน้อยที่สุด คือ เครือข่ายทางการศึกษามีการสนับสนุนและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$)

1.3.2 ความเหมาะสมด้านกระบวนการ ของการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สรุปได้ว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณารายการในแต่ละด้านปรากฏผลดังนี้

1) การวางแผนในการจัดกิจกรรม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และ ครู พบว่า การวางแผนในการจัดกิจกรรม ภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีความเหมาะสมสูงสุด คือ โรงเรียนกำหนดผู้รับผิดชอบในการพัฒนาหลักสูตรการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.39$) ข้อที่มีความเหมาะสมน้อยที่สุด คือ

ศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหา และความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$)

2) การปฏิบัติตามแผนกิจกรรม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และ ครู พบว่าการปฏิบัติตามแผนกิจกรรม ภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีความเหมาะสมสูงสุด คือ กิจกรรมพัฒนาหลักสูตรการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) ข้อที่มีความพร้อมน้อยที่สุด คือ กิจกรรมการวิจัยและพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$)

3) การตรวจสอบผลการจัดกิจกรรม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และ ครู พบว่าการตรวจสอบผลการจัดกิจกรรม ภาพรวมความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีความเหมาะสมสูงสุด คือ โรงเรียนสรุปรายงานผลกิจกรรม/โครงการอาชีพแต่ละกิจกรรม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$) ข้อที่มีความเหมาะสมน้อยที่สุด คือ โรงเรียนสามารถดำเนินการวิจัยตามแผนงานที่กำหนด ถูกต้องตามขั้นตอนและกระบวนการวิจัย มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$)

4) การแก้ไขปรับปรุงการจัดกิจกรรม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และ ครู พบว่าการแก้ไขปรับปรุงการจัดกิจกรรม ภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีความเหมาะสมสูงสุด คือ โรงเรียนมีกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อวิจัยและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ด้านอาชีพร่วมกับเครือข่ายทางการศึกษา โรงเรียนเผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ผลการวิจัยให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$) ข้อที่มีความพร้อมน้อยที่สุด คือ โรงเรียนนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$)

5) การประเมินความเหมาะสมด้านกระบวนการของนักเรียน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของนักเรียน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีความเหมาะสมสูงสุด คือ ครูผู้สอนอาชีพจัดการเรียนการสอนที่นักเรียนสามารถนำไปประกอบอาชีพได้จริง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$) ข้อที่มีความเหมาะสมน้อยที่สุด คือ กิจกรรมมหกรรมผลิตด้านอาชีพมีความเหมาะสม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$)

1.3.3 ด้านประสิทธิผล ของการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณารายการในแต่ละด้านปรากฏผลดังนี้

1) โรงเรียนมีหลักสูตรการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำที่มีประสิทธิภาพ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู พบว่า โรงเรียนมีหลักสูตรการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำที่มีประสิทธิภาพ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีความพร้อมสูงสุด คือ โรงเรียนจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำเกิดประโยชน์และคุ้มค่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$) ข้อที่มีความพร้อมน้อยที่สุด คือ โรงเรียนมีผลงานวิจัยที่เกิดจากการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$) จากการสอบถามข้อมูลโรงเรียนมีหลักสูตรวิชาชีพของตนเอง โดยได้สอบถามข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา สรุปได้ว่า โรงเรียนมีหลักสูตรวิชาชีพของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 70.59 ได้แก่หลักสูตร การปลูกผัก ควบคุมแผนไทย คอมพิวเตอร์ธุรกิจ คหกรรม อุตสาหกรรม การโรงแรม และโรงเรียนที่ไม่มีหลักสูตรวิชาชีพของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 29.41 จากการสอบถามครูเกี่ยวกับโรงเรียนมีหลักสูตรวิชาชีพของตนเอง พบว่า โรงเรียนมีหลักสูตรวิชาชีพของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 75.29 ได้แก่หลักสูตรการมีงานทำ การดำเนินชีวิตโดยใช้หลักการเศรษฐกิจพอเพียง เลี้ยงปลา เบเกอรี่ ตัดผม ตัดเย็บ ช่างไฟฟ้า บัญชี คอมพิวเตอร์ธุรกิจ การโรงแรม เกษตร คหกรรม อุตสาหกรรม ปักผ้า ปลูกกล้วย เสริมสวย การทำผลิตภัณฑ์จากผ้า หลักสูตรนักรถจักรยานยนต์มีคุณธรรมนำสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ อิเล็กทรอนิกส์ อาชีพโรงสีข้าว แคมพูจากน้ำมันรำข้าว สบู่จากน้ำมันรำข้าว โลชั่นจากน้ำมันรำข้าว นักรถจักรยานยนต์และโรงเรียนที่ไม่มีหลักสูตรวิชาชีพของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 24.71 การสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชน พบว่า โรงเรียนมีหน่วยงานที่เป็นภาคีเครือข่าย จำนวน 55 หน่วยงาน โดยภาคีเครือข่าย เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน สนับสนุนงบประมาณ พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพ เป็นวิทยากร และใช้เป็นสถานที่ฝึกอาชีพของนักเรียน โรงเรียนมีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานตามโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำผ่านสื่อ Website Webpage Line และวารสาร โรงเรียนทั้ง 17 โรงเรียนในกลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพ ภาคเหนือ ได้พัฒนาโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพ จัดเป็นศูนย์การเรียนรู้ในการพัฒนาอาชีพให้กับนักเรียนและของชุมชน มีผลการประเมินศูนย์การเรียนรู้ที่จะนำไปพัฒนาอาชีพให้กับนักเรียนได้อย่างยั่งยืน มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน รวมทั้งโรงเรียนเป็นศูนย์การเรียนรู้งานอาชีพของชุมชน มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน

2) ครูผู้สอนอาชีพมีความรู้และสามารถจัดการเรียนการสอนอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และ ครู พบว่า ครูผู้สอนอาชีพมีความรู้และสามารถจัดการเรียนการสอนอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นต่อการประเมินสูงสุด คือครูผู้สอนมีวุฒิการศึกษาตรงตามงานอาชีพ และมีจำนวนเพียงพอในการเรียนการสอนอาชีพ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$) ความคิดเห็นต่อการประเมินน้อยที่สุด คือครูผู้สอนมีความรู้ สามารถทำวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพได้มีความเหมาะสมอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$)

3) นักเรียนมีความพร้อมในการประกอบอาชีพและสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู พบว่า นักเรียนมีความพร้อมในการประกอบอาชีพและสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาข้อมูลสรุปได้ว่า ข้อที่มีความพร้อมสูงสุด คือ นักเรียนได้ฝึกอาชีพในสถานประกอบการและได้ฝึกประสบการณ์จริง รวมทั้งนักเรียนมีความขยันหมั่นเพียร และมีความละเอียดรอบคอบ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.35$) ข้อที่มีความพร้อมน้อยที่สุด คือ นักเรียนมีความเข้าใจในเป้าหมายของการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพของโรงเรียน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$) นักเรียน มีความคิดเห็นในภาพรวมด้านประสิทธิผล มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$) ผ่าน เกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า นักเรียน มีความคิดเห็นต่อการประเมิน โครงการด้านประสิทธิผลทุกประเด็น มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง ที่สุด คือ นักเรียนมีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในงานอาชีพ สามารถนำไปปฏิบัติงานอาชีพได้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน และมีหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อย ที่สุด คือ นักเรียน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่เรียนรู้และพัฒนาอาชีพให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ ความ เหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน

โรงเรียนมีการส่งเสริมให้นักเรียนฝึกอาชีพจากการจัดการศึกษาเพื่อการมีงาน ทำสรุปได้ว่า โรงเรียนมีอาชีพที่ส่งเสริมให้นักเรียนฝึกอาชีพจากการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ จำนวน 1-10 อาชีพ คิดเป็นร้อยละ 44.12 จำนวน 21-30 อาชีพ คิดเป็นร้อยละ 20.59 จำนวน 41-50 อาชีพ คิดเป็นร้อยละ 14.71 จำนวน 51-60 อาชีพ คิดเป็นร้อยละ 11.76 และโรงเรียนไม่มีอาชีพ

จากการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ร้อยละ 8.82 อาชีพที่โรงเรียนมีการส่งเสริมให้นักเรียนฝึกอาชีพ จากการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ได้แก่ กลุ่มอาชีพเกษตรกรรม อุตสาหกรรม คหกรรม การประดิษฐ์ การประกอบธุรกิจขนาดเล็ก การโรงแรม งานนวดแผนไทย และการเลี้ยงสัตว์ จากการสอบถามข้อมูลครูเกี่ยวกับโรงเรียนที่มีการส่งเสริมให้นักเรียน ฝึกอาชีพจากการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำสรุปได้ว่า โรงเรียนมีอาชีพที่ส่งเสริมให้นักเรียนฝึกอาชีพจากการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำจำนวน 1-10 อาชีพ คิดเป็นร้อยละ 44.71 จำนวน 11-20 อาชีพ คิดเป็น ร้อยละ 11.76 จำนวน 21-30 อาชีพ คิดเป็นร้อยละ 15.29 จำนวน 41-50 อาชีพ คิดเป็นร้อยละ 2.35 จำนวน 51-60 อาชีพ คิดเป็นร้อยละ 4.71 และโรงเรียนไม่มีอาชีพจากการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ร้อยละ 21.18 อาชีพที่โรงเรียนมีการส่งเสริมให้นักเรียนฝึกอาชีพจากการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ได้แก่ กลุ่มอาชีพเกษตรกรรม อุตสาหกรรม คหกรรม การประดิษฐ์ สหกรณ์ร้านค้า โรงเรียน ธนาคาร โรงเรียน การประกอบธุรกิจขนาดเล็ก การโรงแรม และการเลี้ยงสัตว์ เมื่อสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับการฝึกอาชีพจากการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของสถานศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 510 คน พบว่า นักเรียนมีการฝึกอาชีพ จำนวน 285 คน คิดเป็นร้อยละ 55.88 และนักเรียนที่ไม่ได้ฝึกอาชีพ จำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 44.12

โรงเรียนมีการส่งเสริมให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียนจากการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ สรุปได้ว่า จากการสอบถามบริหารผู้สถานศึกษาให้ข้อมูลว่าโรงเรียนมีการส่งเสริมให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียนจากการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ คิดเป็นร้อยละ 61.76 โดยมีจำนวนเงินเฉลี่ย 500 บาท/คน/ภาคเรียน และโรงเรียนที่ไม่มีการส่งเสริมให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียนจากการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ คิดเป็นร้อยละ 38.24 จากการสอบถามครูเกี่ยวกับโรงเรียนมีการส่งเสริมให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียนจากการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ พบว่า โรงเรียนมีการส่งเสริมให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียนจากการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ คิดเป็นร้อยละ 72.94 โดยมีจำนวนเงินเฉลี่ย 800 บาท/คน/ภาคเรียน และโรงเรียนที่ไม่มีการส่งเสริมให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียนจากการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ คิดเป็นร้อยละ 27.06 จากการสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับการมีรายได้ระหว่างเรียนจากการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 510 คน พบว่า

นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียนจากการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 21.18 จำนวนเงินรายได้ระหว่างเรียนเฉลี่ย 800 บาท/คน/ภาคเรียน และนักเรียนที่ไม่มีรายได้ระหว่างเรียนจากการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ จำนวน 402 คน คิดเป็นร้อยละ 78.82 จากการสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับการมีรายได้ระหว่างเรียนจากการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 510 คน พบว่า นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียนจากการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 21.18 จำนวนเงินรายได้ระหว่างเรียนเฉลี่ย 800 บาท/คน/ภาคเรียน และนักเรียนที่ไม่มีรายได้ระหว่างเรียนจากการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำจำนวน 402 คน คิดเป็นร้อยละ 78.82

2. อภิปรายผล

จากผลการศึกษาข้อมูล เกี่ยวกับการประเมินโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 ความพร้อมด้านปัจจัยนำเข้าของการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษาและนักเรียน เกี่ยวกับความพร้อมด้านปัจจัย ซึ่งประกอบด้วย บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการบริหารจัดการ โดยภาพรวมมีความพร้อมอยู่ในระดับมากผ่านเกณฑ์การประเมิน ที่เป็นเช่นนี้เพราะผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์ เห็นความสำคัญและให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพ ความเหมาะสมและความเพียงพอของงบประมาณ โรงเรียนบริหารจัดการงบประมาณโดยมีส่วนร่วมจากผู้เกี่ยวข้อง มีความโปร่งใส และตรวจสอบได้ รวมทั้งโรงเรียนมีการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อจัดกิจกรรมการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ สอดคล้องกับการประเมินโครงการการจัดการศึกษาสำหรับโรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่กั้นดงและเสี่ยงภัย สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก (ดิเรก มั่นเมือง , 2545) ที่ได้กล่าวว่าด้านงบประมาณ ได้รับการอำนวยความสะดวกในการเบิกจ่ายงบประมาณ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านความพร้อมและความเพียงพอของวัสดุ อุปกรณ์ โรงเรียนมีการซ่อมแซม และบริการการใช้เครื่องมือ สื่อวัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพอย่างสม่ำเสมอ โรงเรียนมี

เครื่องมือ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพอย่างเพียงพอ ความพร้อมในการบริหารจัดการ โรงเรียนมีการส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพ และโรงเรียนมีการส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพ สอดคล้องกับการประเมินโครงการการจัดการศึกษาอาชีพของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ (นพรัตน์ อาจใจ, 2552) การสร้างแหล่งเรียนรู้ปฏิบัติงานทักษะอาชีพภายในโรงเรียน และสร้างแหล่งเรียนรู้ปฏิบัติงานทักษะอาชีพภายในโรงเรียนให้มีความมั่นคง ปลอดภัย ได้กำหนดคุณสมบัติของครูที่รับผิดชอบการจัดกิจกรรมตามโครงการ ได้จัดครูที่รับผิดชอบการจัดกิจกรรมโครงการตามความถนัด และได้จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ในการดำเนินงานตามโครงการ

2.2 ความเหมาะสมด้านกระบวนการของโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ พบว่าตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย การวางแผนการจัดกิจกรรม การปฏิบัติตามแผนกิจกรรม การตรวจสอบผลการจัดกิจกรรม และการแก้ไขปรับปรุงการจัดกิจกรรม โดยภาพรวมมีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน ที่เป็นเช่นนี้เพราะโรงเรียนมีการกำหนดผู้รับผิดชอบในการพัฒนาหลักสูตรการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ จัดกิจกรรมพัฒนาหลักสูตรการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำมีความเหมาะสม ครูผู้สอนมีความสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพอย่างหลากหลาย โรงเรียนสรุปรายงานผลกิจกรรม/โครงการอาชีพแต่ละกิจกรรม มีการเผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ผลการวิจัยให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ สอดคล้องกับการประเมินโครงการส่งเสริมอาชีพอิสระ เพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (อนงค์ พิษสิงห์, 2541) การดำเนินโครงการของคณะกรรมการที่รับผิดชอบโครงการมีปฏิบัติอยู่เป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นการประเมินโครงการและรายงานผลต่อจังหวัด มีการประชาสัมพันธ์เปิดรับสมัครนักเรียนเข้าร่วมโครงการและนิเทศติดตามการทำงานของนักเรียน มีการปฏิบัติบางส่วน ครูที่ปรึกษาเป็นเจ้าของกิจการส่วนนักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติ

2.3 ด้านประสิทธิผลของโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ พบว่าตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย โรงเรียนมีหลักสูตรการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำที่มีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนอาชีพมีความรู้และสามารถจัดการเรียนการสอนอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ และนักเรียนมีความพร้อมในการประกอบอาชีพและสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ โดยภาพรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน

ที่เป็นเช่นนี้เพราะ โรงเรียนมีหลักสูตรด้านอาชีพที่มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับศักยภาพของนักเรียนและบริบทของโรงเรียน อีกทั้งโรงเรียนมีหลักสูตรวิชาชีพของตนเอง และได้มีสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชนในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โดยภาคีเครือข่ายได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน สนับสนุนงบประมาณ พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพ เป็นวิทยากร และเป็นสถานที่ฝึกอาชีพให้กับนักเรียน โรงเรียนมีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ด้านอาชีพและชุมชน สอดคล้องกับการจัดทำหลักสูตรและการสอนวิชาอาชีพในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ (สายัน โยริยะ ,2544) ครูควรพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพโดยสร้างความเข้าใจรูปแบบการจัดหลักสูตรให้ชัดเจน ควรมีการประชุมเชิงปฏิบัติการ แก่ไ้าระเบียบบการนำนักเรียนออกไปฝึกงานนอกโรงเรียน สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในการสอน ใช้การประเมินตามสภาพจริง จัดให้มีสื่อการสอนวิชาช่างและคหกรรมให้มากขึ้น ใช้วิทยากรท้องถิ่นในการสอน ฝึกนักเรียนให้จำหน่ายผลผลิตในชุมชนและจัดคาบเรียนวิชาอาชีพในตอนบ่าย ตลอดจนจัดตั้งสหกรณ์การเกษตรในโรงเรียน ด้านครูผู้สอนอาชีพมีความรู้และสามารถจัดการเรียนการสอนอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนมีวุฒิการศึกษาตรงตามงานอาชีพ และมีจำนวนเพียงพอในการเรียนการสอนอาชีพ และมีความสามารถในการใช้เครื่องมือ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ เพื่อการจัดการเรียนการสอนอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการประเมินผลโครงการจัดการศึกษาอาชีพของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ (นพรัตน์ อัจใจ , 2552) การกำหนดคุณสมบัติของครูที่รับผิดชอบการจัดกิจกรรมตามโครงการ ได้จัดครูที่รับผิดชอบการจัดกิจกรรมโครงการตามความถนัด และได้จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ในการดำเนินงานตามโครงการ ด้านนักเรียนมีความพร้อมในการประกอบอาชีพและสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ โดยภาพรวมมีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน ที่เป็นเช่นนี้เพราะนักเรียนได้ฝึกอาชีพในสถานประกอบการและได้ฝึกประสบการณ์จริง นักเรียนมีความขยันหมั่นเพียร และมีความละเอียดรอบคอบ รวมทั้งโรงเรียนมีการส่งเสริมให้นักเรียนฝึกอาชีพจากการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ และส่งเสริมให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียน โดยนักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียน คิดเป็นร้อยละ 61.76 โดยมีจำนวนเงินเฉลี่ย 500 บาท/คน/ภาคเรียน สอดคล้องกับการประเมินผลโครงการจัดการศึกษาอาชีพของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ (นพรัตน์ อัจใจ , 2552) นักเรียนได้เข้าร่วมโครงการจัดการศึกษาอาชีพ ได้ฝึกให้นักเรียนในโครงการมีทักษะชีวิตพึ่งพาตนเองได้ การจัดกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนในโครงการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ได้จัดกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนในโครงการมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษา ได้ฝึกทักษะและความรู้เกี่ยวกับงานอาชีพแก่นักเรียนเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาต่อ ได้ฝึกให้นักเรียนในโครงการมีความขยัน หมั่นเพียร มีความอดทน

และสอดคล้องกับการประเมินโครงการส่งเสริมอาชีพอิสระ เพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (สมใจ อุดมศรี , 2536) นักเรียนแต่ละคนมีรายได้ซึ่งเมื่อประมาณเป็นเงินแล้ว ไม่ต่ำกว่า 50 บาทต่อปี นักเรียนมีความรู้ เจตคติ และทักษะในการแก้ไขปัญหา มีทักษะในการนำเสนอโครงการ

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย เรื่อง การประเมินโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ดังต่อไปนี้

3.1.1 โรงเรียนควรมีหลักสูตรการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำที่สอดคล้องกับศักยภาพของนักเรียนและตามบริบทของแต่ละท้องถิ่น

3.1.2 โรงเรียนควรให้เครือข่ายทางการศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพ

3.1.3 ครูควรมีการพัฒนาตนเองทั้งด้านความรู้และทักษะในอาชีพเพื่อนำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพ

3.1.4 ควรส่งเสริมพัฒนานักเรียนทางด้านความรู้ ทักษะทางอาชีพ คุณลักษณะ และเจตคติที่ดีในการประกอบอาชีพสุจริต

3.1.5 ควรส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนได้ฝึกประสบการณ์การทำงานธุรกิจขนาดเล็กและมีรายได้ระหว่างเรียน

3.1.6 ควรพัฒนาโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพของชุมชน

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการพัฒนาฐานข้อมูลการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของแต่ละอาชีพ

3.2.2 ควรมีการประเมินโครงการที่เน้นการตัดสินใจ และประเมินตามสภาพจริงเป็นรายโรงเรียน

3.2.3 ควรประเมินโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำตามแนวทางการจัดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

3.2.4 ควรมีการวิจัยและพัฒนามาตรฐานด้านปัจจัยนำเข้า เพื่อการส่งเสริมอาชีพ

3.2.5 ควรมีการวิจัยและพัฒนามาตรฐานด้านการบริหารจัดการ เพื่อการส่งเสริม

อาชีพ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2545). *สาระสำคัญหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กรมสามัญศึกษา. (2544). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2544 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รัชต์. (2544). *การบริหารงานวิชาการและการนิเทศภายในสถานศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 1)*. ปัตตานี : ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา สำนักงานวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2544). *การออกแบบและพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์และบทเรียนเครือข่าย*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยสารคาม.
- ดิเรก มั่นเมือง. (2545). *การประเมินโครงการจัดการศึกษาสำหรับโรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่ก้นดง และเสี่ยงภัย สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดตาก*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร.
- ทิสนา แจมมณี. (2545). *ศาสตร์การสอน*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นพรัตน์ อัจใจ. (2552). *การประเมินโครงการจัดการศึกษาอาชีพของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- นิตย์ สัมมาพันธ์. (2542). *ความหมายของการวัดความสำเร็จของธุรกิจ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- นิตา ซอบกิจ. (2553). *การประเมินโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน “ดาระ” สานสายใยสู่ชุมชน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- พยอม วงศ์สารศรี. (2548). *การบริหารทรัพยากรมนุษย์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คุรุสภา.
- พิชิต ฤทธิ์จัญญ. (2555). *เทคนิคการประเมินโครงการ*. กรุงเทพฯ: เข้าส์ ออฟ เคอร์มิสท์.
- พิสนุ ฟองศรี. (2551). *เทคนิควิธีประเมินโครงการ*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: ด่านสุทธาการพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประทุม รอดประเสริฐ. (2543). *การประเมินโครงการ*. กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.
- ไพศาล วรคำ. (2559). *การวิจัยทางการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.

- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2546). *การประเมินและการจัดการ โครงการประเมิน*.
 บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ยาใจ พรหมวงศ์. (2553). *การประเมินโครงการ โรงเรียนวิถีพุทธ โรงเรียนบ้านเวียงฝาง
 จังหวัดเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).*
 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี. (2542). *การประเมินโครงการ: แนวคิดและแนวปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 2).*
 กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชัน มานะกิจ. (2550). *การประเมินโครงการอาชีพที่สดใส ภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 โรงเรียนนิรมัง 2 ตำบลป่าหุ่ง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย สำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 2.*
- รุ่งทิพย์ สิงห์สุดิน. (2559). *การประเมินโครงการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียน
 ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2.
 (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).*
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- วรรณดี แสงประทีปทอง และคณะ. (2557). *การประเมินโครงการรณรงค์ให้กรุงเทพมหานครเป็น
 นครแห่งการอ่านในปี พ.ศ.2556. นนทบุรี : สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.*
- วิไล แสงเหมือนขวัญ. (2549). *แนวคิดการประเมินโครงการในกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผล
 การจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 .เอกสารประกอบการ
 อบรมและการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาก่อนการแต่งตั้งให้มีหรือเลื่อน
 เป็นวิทยฐานะเชี่ยวชาญ (หน้า 43). สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1.*
- วิฑูรย์ สิมะโชคดี . (2545). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในผู้จัดการรายวัน. กรุงเทพฯ:
 เนตรนิมิตการพิมพ์.*
- ศิริชัย กาญจนวาสิ . (2547). *ทฤษฎีการประเมิน. กรุงเทพฯ:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- ศุภศักดิ์ พงษ์อนันต์, อารยา เจริญกุล และวิณา โหมยิตตสุรังคกุล . (2545). *PDCA :
 วงจรสู่ความสำเร็จ. กรุงเทพฯ:พาณิชพระนคร.*
- เสาวนิตย์ ชัยมุสิก. (2545). *การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ระดับสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: บুদ্ধ พอยท์.*
- สมคิด พรหมจ้อย. (2543). *เทคนิคการประเมินโครงการ. (พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี:โรงพิมพ์
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.*

- สมคิด พรหมจ้อย. (2563). *เทคนิคการประเมินโครงการ*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). นนทบุรี: จตุพร ดีไซน์.
- สมชาย โพธิ์วิชยานนท์. (2543). *การประเมินโครงการฝึกอาชีพในโรงเรียนฝึกอาชีพสังกัด กรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมใจ อุดมศรี. (2536). *การประเมินผลโครงการส่งเสริมอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน ของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2542). *ความรู้พื้นฐานสำหรับการประเมินโครงการทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สายัณ โยริยะ. (2544). *การจัดหลักสูตรและการสอนวิชาชีพในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่*. การค้นคว้าแบบอิสระ. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุนันท์ เหมะธลินทร์. (2553). *การวิจัยปฏิบัติการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาความรู้สึกรักคุณค่าในตนเองของเด็กด้อยโอกาสในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุภมาส อังสุโชติ. (2555). *รูปแบบการประเมินนโยบาย แผนงาน และ โครงการ*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุมน อมรวิวัฒน์ และคนอื่นๆ. (2544). *การเรียนรู้ตลอดชีวิต: บทความ*.
- สุพัตร์ พิบูลย์. (2555). *ประมวลสาระชุดวิชาวิธีวิทยาการประเมินทางการศึกษา*. หน้าที่ 1 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุรีย์ พันธุ์ศรี. (2556). *การประเมินแบบมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงาน โรงเรียนหอศพิทยาคม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- สุวิมล ติรกันันท์. (2543). *การประเมินโครงการ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). *การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง 2552-2561*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555 – 2559*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.

- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2551). *การศึกษาสภาพความพร้อมของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพและความพร้อมด้านอาชีพของเด็กด้อยโอกาสที่จบจากศึกษาจากโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์* สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน . กรุงเทพฯ: สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2559). *การประเมิน โครงการพัฒนาวิชาชีพเพื่อการมีงานทำสำหรับเด็กพิการและเด็กด้อยโอกาส*. กรุงเทพฯ: สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ.
- อุทัย บุญประเสริฐ . (2544). *หลักการและแนวคิดในการวางแผนจัดทำโครงการ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อนงค์ พีชสิงห์ (2541). *การประเมิน โครงการส่งเสริมอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์* สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
- Karen Vaughan. (2010). *The potential of career management competencies for renewed focus and direction in career education*. New Zealand Annual Review of Education.
- Sophie M Keele. (2019). *Identifying best practice in career education and development in Australian secondary schools*. Brighton Grammar School , Australia

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

ที่ อว ๐๖๐๖.๑๖ (บ)/๕๒๓

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอร้องเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นางสาววาสนา บุญมาก

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด
๒. แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางทิพย์รัตน์ คำทิพย์ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา วิชาเอก การประเมินการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การประเมินโครงการการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ราชประชานุเคราะห์ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำแบบสอบถามเพื่อประเมินโครงการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัยทางสาขาวิชา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านงานวิจัย และการนิเทศ ติดตามการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.พิชานน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรนักศึกษา ๐๘-๗๗๗๕-๐๔๔๘

ที่ อว ๐๖๐๖.๑๖ (บ)/๕๖๓

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นางธิดา แก้วบุญปิ่น

สิ่งที่ส่งมาด้วย	๑. โครงการวิทยานิพนธ์	จำนวน ๑ ชุด
	๒. แบบสอบถาม	จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางทิพย์รัตน์ คำทิพย์ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา วิชาเอก การประเมินการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การประเมินโครงการการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ราชประชานุเคราะห์ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำแบบสอบถามเพื่อประเมินโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัยทางสาขาวิชา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านงานวิจัย และการนิเทศ ติดตามการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕
โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗
เบอร์โทรนักศึกษา ๐๘-๗๑๗๕-๐๔๔๘

ที่ อว ๐๖๐๒.๑๖ (ว)/๕๒๓

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นายธิปไตย รุ่งเลิศ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด
๒. แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางทิพย์รัตน์ คำทิพย์ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา วิชาเอก การประเมินการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การประเมินโครงการการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ราชประชานุเคราะห์ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำแบบสอบถามเพื่อประเมินโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัยทางสาขาวิชา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านงานวิจัย และการนิเทศ ติดตามการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษานำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรนักศึกษา ๐๘-๗๑๗๕-๐๔๔๘

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์

ที่ อว ๐๖๐๒.๑๖ (U)/๗๖๔

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน

ด้วยนางทิพย์รัตน์ คำทิพย์ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการวัดและ
ประเมินผลการศึกษา วิชาเอกการประเมินการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กำลังทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง การประเมินโครงการการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์
ราชประชานุเคราะห์ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ สำนักบริหารงานการศึกษา
พิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยจากผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน ๒ คน
ครูผู้สอนงานอาชีพ จำนวน ๕ คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน ๕ คน และนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๑๕ คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๑๕ คน รวมทั้งสิ้น ๔๒ คน เกี่ยวกับการ
ประเมินโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูล
เพื่อการวิจัย ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและ
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐๘๗-๑๗๕๐๔๔๘

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

แบบสอบถามฉบับที่ 1

ประเมินโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์
ราชประชานุเคราะห์ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำชี้แจง แบบสอบถาม

1. แบบสอบถามจัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงโครงการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. โปรดเติมเครื่องหมาย ✓ และกรอกข้อความให้สมบูรณ์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ ชาย หญิง
2. สถานะ ผู้บริหาร ครู อื่นๆ
3. วุฒิการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก
4. อายุ 20-29 ปี 30-39 ปี 40-49 ปี 50 ปีขึ้นไป

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อโครงการ

ระดับ 5 = เห็นด้วยในระดับมากที่สุด 4 = เห็นด้วยในระดับมาก 3 = เห็นด้วยในระดับปานกลาง
2 = เห็นด้วยในระดับน้อย 1 = เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. ปัจจัยนำเข้า					
1.1 ความพร้อมของบุคลากร					
1.1.1 ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ เห็นความสำคัญและให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านอาชีพ					
1.1.2 จำนวนครูผู้สอนเพียงพอในการเปิดสอนตามโครงการ					
1.1.3 ครูผู้สอนมีความรู้ ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพ					
1.1.4 ครูผู้สอนเสียสละและอุทิศเวลาในการดำเนินงาน					

รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1.1.5 ครูผู้สอนมีเจตคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพ					
1.1.6 ครูผู้สอนมีความสามารถในการใช้เครื่องมือ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ เพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพ					
1.1.7 ครูผู้สอนมีความสามารถในการบูรณาการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพ					
1.1.8 ครูผู้สอนมีความรู้และทักษะการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพ					
1.1.9 ผู้บริหาร ครูและผู้ปกครอง มีส่วนร่วมตัดสินใจ วางแผน และพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพ					
1.1.10 บุคลากรในโรงเรียนมีภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านวิชาชีพที่จำเป็นต่อการจัด กิจกรรมตามโครงการ					
1.2 ความเพียงพอของงบประมาณ					
1.2.1 โรงเรียนมีการวางแผนการใช้งบประมาณ เพื่อจัดกิจกรรมการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ					
1.2.2 โรงเรียนบริหารจัดการงบประมาณโดยมีส่วนร่วมจากผู้เกี่ยวข้อง มีความโปร่งใส และตรวจสอบได้					
1.2.3 โรงเรียนมีความคล่องตัวในการนำงบประมาณที่ได้มาใช้ในโครงการ ด้านหมวดรายจ่าย					
1.2.4 โรงเรียนมีความคล่องตัวในการนำงบประมาณที่ได้มาใช้ในโครงการ ด้านระยะเวลา					
1.2.5 โรงเรียนได้รับจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ					

รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1.3 ความพร้อมและความเพียงพอของวัสดุ อุปกรณ์					
1.3.1 โรงเรียนมีเครื่องมือ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพอย่างเพียงพอ					
1.3.2 โรงเรียนมีการดูแล จัดเก็บเครื่องมือ สื่อวัสดุ อุปกรณ์ พร้อมสำหรับใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพ					
1.3.3 โรงเรียนมีการซ่อมแซม และบริการการใช้เครื่องมือ สื่อวัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพอย่างสม่ำเสมอ					
1.4 ความพร้อมในการบริหารจัดการ					
1.4.1 โรงเรียนมีการวางแผน นิเทศ กำกับ ติดตาม					
1.4.2 โรงเรียนมีการส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพ					
1.4.3 เครือข่ายทางการศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพ					
1.4.4 เครือข่ายทางการศึกษามีการสนับสนุนและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพ					
2. ด้านกระบวนการ					
2.1 การวางแผนในการจัดกิจกรรม					
2.1.1 ศึกษา วิเคราะห์สภาพ ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ					
2.1.2 โรงเรียนดำเนินการวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ					
2.1.3 โรงเรียนมีการร่างแผนการนิเทศการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ					
2.1.4 โรงเรียนกำหนดผู้รับผิดชอบในการพัฒนาหลักสูตรการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ					

รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
2.1.5 โรงเรียนกำหนดโครงสร้างหลักสูตรการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ สอดคล้องกับสภาพนักเรียน					
2.1.6 มีการสร้างเครือข่ายการนิเทศการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ					
2.2 การปฏิบัติตามแผนกิจกรรม					
2.2.1 กิจกรรมพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อการมีงานทำ มีความเหมาะสม					
2.2.2 กิจกรรมประชุมครู 5 กลุ่มอาชีพ ในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำมีความเหมาะสม					
2.2.3 กิจกรรมพัฒนาหลักสูตรการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำมีความเหมาะสม					
2.2.4 กิจกรรมค่ายเยาวชนผู้นำอาชีพมีความเหมาะสม					
2.2.5 กิจกรรมพัฒนาเครือข่ายประสิทธิภาพการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ มีความเหมาะสม					
2.2.6 กิจกรรมพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำใน โรงเรียนมีความเหมาะสม					
2.2.7 กิจกรรมการวิจัยและพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำมีความเหมาะสม					
2.2.8 กิจกรรมการนิเทศ กำกับ ติดตาม รายงานผลการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ มีความเหมาะสม					
2.2.9 กิจกรรมการสัมมนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรเครือข่ายงานอาชีพและสถานประกอบการมีความเหมาะสม					
2.2.10 กิจกรรมมหกรรมผลผลิตด้านอาชีพมีความเหมาะสม					
2.2.11 กิจกรรมการประกาศ ยกย่องและเชิดชูเกียรติมีความเหมาะสม					
2.3 การตรวจสอบผลการจัดกิจกรรม					
2.3.1 โรงเรียนประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพตามสภาพจริง					

รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
2.3.2 โรงเรียนกำกับ ติดตามกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพ โดยใช้กระบวนการ นิเทศภายใน					
2.3.3 โรงเรียนสรุปรายงานผลกิจกรรม/โครงการอาชีพแต่ละกิจกรรม					
2.3.4 โรงเรียนมีคณะกรรมการที่มีความรู้และทักษะในการดำเนินการวิจัย					
2.3.5 โรงเรียนสามารถดำเนินการวิจัยตามแผนงานที่กำหนด					
2.3.6 โรงเรียนสามารถดำเนินการถูกต้องตามขั้นตอนและกระบวนการวิจัย					
2.4 การแก้ไขปรับปรุงการจัดกิจกรรม					
2.4.1 โรงเรียนนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพ					
2.4.2 โรงเรียนมีกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อวิจัยและพัฒนากระบวนการ จัดการเรียนรู้ด้านอาชีพร่วมกับเครือข่ายทางการศึกษา					
2.4.3 โรงเรียนเผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ผลการวิจัยให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ					
3. ด้านผลผลิต					
3.1 โรงเรียนมีหลักสูตรการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำที่มีประสิทธิภาพ					
3.1.1 โรงเรียนมีหลักสูตรด้านอาชีพที่มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับ ศักยภาพของนักเรียนและบริบทของโรงเรียน					
3.1.2 โรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพอย่างหลากหลายและ ครอบคลุมทั้ง 5 กลุ่มอาชีพ					
3.1.3 โรงเรียนมีเครื่องมือ สื่อ ทรัพยากร อุปกรณ์ เพื่อจัดกิจกรรมเรียนรู้ด้านอาชีพ					
3.1.4 โรงเรียนมีศูนย์การเรียนรู้ที่จะนำไปพัฒนาอาชีพให้กับนักเรียนได้อย่าง ยั่งยืน					
3.1.5 โรงเรียนเป็นศูนย์การเรียนรู้ด้านอาชีพของชุมชน					

รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
3.1.6 โรงเรียนมีเครือข่ายการจัดการศึกษาด้านการประกอบอาชีพ					
3.1.7 โรงเรียนจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำเกิดประโยชน์และคุ้มค่า					
3.1.8 โรงเรียนนำผลการนิเทศ กำกับ ติดตามเป็นแนวทางในการพัฒนาอาชีพ					
3.1.9 โรงเรียนมีผลงานวิจัยที่เกิดจากการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ					
3.1.10 โรงเรียนนำผลการวิจัยไปพัฒนา ปรับปรุงการดำเนินงานอาชีพ					
3.2 นักเรียนมีความพร้อมในการประกอบอาชีพและสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้					
3.2.1 นักเรียนมีความเข้าใจในเป้าหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพของโรงเรียน					
3.2.2 นักเรียน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่เรียนรู้และพัฒนาอาชีพให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ					
3.2.3 นักเรียนมีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในงานอาชีพ สามารถนำไปปฏิบัติงานอาชีพได้					
3.2.4 นักเรียนมีทักษะในการทำงาน เพื่ออยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข					
3.2.5 นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีความมั่นใจและภาคภูมิใจในวิชาชีพที่เรียน					
3.2.6 นักเรียนมีพฤติกรรมทางสังคมดีขึ้น ทั้งในด้านการทำงาน การอยู่ร่วมกัน และการอุทิศตนเพื่อสังคม					
3.2.7 นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมจากการฝึกประสบการณ์งานอาชีพ					
3.2.8 นักเรียนมีคุณลักษณะที่ดีและตระหนักรู้เกี่ยวกับความถนัดและศักยภาพของตนเอง					
3.2.9 นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงาน					
3.2.10 นักเรียนได้ฝึกอาชีพในสถานประกอบการและได้ฝึกประสบการณ์จริง					
3.2.11 นักเรียนมีความขยันหมั่นเพียร และมีความละเอียดรอบคอบ					

3.2.12 โรงเรียนมีการส่งเสริมให้นักเรียนฝึกอาชีพจากการจัดการศึกษาเพื่อการทำงานทำ

มี จำนวน.....อาชีพ ไม่มี

โปรดระบุอาชีพที่ได้ฝึก.....

3.2.13 โรงเรียนจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียนจากการจัดการศึกษาเพื่อการทำงานทำ

มี จำนวนเงินประมาณ.....บาท/คน/ภาคเรียน ไม่มี

4. โรงเรียนมีหลักสูตรวิชาชีพของตนเอง ได้แก่

.....

5. การสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชน

5.1 ในการจัดการศึกษาเพื่อการทำงานทำของ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ราชประชานุเคราะห์ โรงเรียนได้มีการสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชน หน่วยงานใดบ้าง โปรดระบุ

5.1.1

5.1.2

5.1.3

5.1.4

5.1.5

5.2 ภาคีเครือข่ายที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อการทำงานทำในเรื่องใดบ้าง

(สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ร่วมวางแผน

สนับสนุนงบประมาณ

พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพ

เป็นวิทยากร

ใช้เป็นสถานที่ฝึกอาชีพของนักเรียน

อื่นๆ (โปรดระบุ).....

5.3 โรงเรียนมีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานตาม โครงการการจัดการศึกษาเพื่อการทำงานทำผ่านสื่อใดบ้าง (สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

Website

Webpage

Line

วารสาร

อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

1. ด้านปัจจัย

.....
.....
.....

2. ด้านกระบวนการ

.....
.....
.....

3. ด้านผลผลิต

.....
.....
.....

แบบสอบถามฉบับที่ 2

ประเมินโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์
ราชประชานุเคราะห์ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำชี้แจง แบบสอบถาม

- แบบสอบถามจัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงโครงการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
- โปรดเติมเครื่องหมาย ✓ และกรอกข้อความให้สมบูรณ์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

- เพศ ชาย หญิง
- วุฒิการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก
- อายุ 20-29 ปี 30-39 ปี 40-49 ปี 50 ปีขึ้นไป
- อาชีพ ข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ เกษตรกรรม รับจ้าง อื่นๆ.....

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อโครงการ

ระดับ 5 = เห็นด้วยในระดับมากที่สุด 4 = เห็นด้วยในระดับมาก 3 = เห็นด้วยในระดับปานกลาง
2 = เห็นด้วยในระดับน้อย 1 = เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. ปัจจัยนำเข้า					
1.1 ความพร้อมของบุคลากร					
1.1.1 ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ เห็นความสำคัญและให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพ					
1.1.2 จำนวนครูผู้สอนเพียงพอในการเปิดสอนตามโครงการ					
1.1.3 ครูผู้สอนมีความรู้ ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพ					
1.1.4 ครูผู้สอนเสียสละและอุทิศเวลาในการดำเนินงาน					

รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1.1.5 ครูผู้สอนมีเจตคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพ					
1.1.6 ครูผู้สอนมีความสามารถในการใช้เครื่องมือ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ เพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพ					
1.1.7 ครูผู้สอนมีความสามารถในการบูรณาการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพ					
1.1.8 ครูผู้สอนมีความรู้และทักษะการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ด้านอาชีพ					
1.1.9 ผู้บริหาร ครูและผู้ปกครอง มีส่วนร่วมตัดสินใจ วางแผน และ พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพ					
1.1.10 โรงเรียนมีภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านวิชาชีพที่จำเป็นต่อการจัดกิจกรรมตาม โครงการ					
1.2 ความเพียงพอของงบประมาณ					
1.2.1 โรงเรียนมีการวางแผนการการใช้งบประมาณ เพื่อจัดกิจกรรมการจัด การศึกษาเพื่อการมีงานทำ					
1.2.2 โรงเรียนบริหารจัดการงบประมาณ โดยมีส่วนร่วมจากผู้เกี่ยวข้อง มีความ โปร่งใส และตรวจสอบได้					
1.2.3 โรงเรียนมีความคล่องตัวในการนำงบประมาณที่ได้มาใช้ในโครงการ ด้านหมวดรายจ่าย					
1.2.4 โรงเรียนมีความคล่องตัวในการนำงบประมาณที่ได้มาใช้ในโครงการ ด้านระยะเวลา					
1.2.5 โรงเรียนได้รับจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอในการจัดการศึกษาเพื่อ การมีงานทำ					

รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1.3 ความพร้อมและความเพียงพอของวัสดุ อุปกรณ์					
1.3.1 โรงเรียนมีเครื่องมือ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพอย่างเพียงพอ					
1.3.2 โรงเรียนมีการดูแล จัดเก็บเครื่องมือ สื่อวัสดุ อุปกรณ์ พร้อมสำหรับใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพ					
1.3.3 โรงเรียนมีการซ่อมแซม และบริการการใช้เครื่องมือ สื่อวัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพอย่างสม่ำเสมอ					
1.4 ความพร้อมในการบริหารจัดการ					
1.4.1 โรงเรียนมีการวางแผน นิเทศ กำกับ ติดตาม					
1.4.2 โรงเรียนมีการส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพ					
1.4.3 เครือข่ายทางการศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพ					
1.4.4 เครือข่ายทางการศึกษามีการสนับสนุนและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพ					

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

แบบสอบถามฉบับที่ 3

ประเมินโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์
ราชประชานุเคราะห์ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาสงเคราะห์ ภาคเหนือ
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำชี้แจง แบบสอบถาม

1. แบบสอบถามจัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงโครงการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. โปรดเติมเครื่องหมาย ✓ และกรอกข้อความให้สมบูรณ์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ ชาย หญิง
2. กำลังศึกษา ชั้น ม.3 ชั้น ม.6
3. ผู้ปกครอง บิดา มารดา อื่นๆ.....
4. สถานะครอบครัว อยู่ด้วยกัน แยกกันอยู่ บิดาเสียชีวิต มารดาเสียชีวิต

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อโครงการ

ระดับ 5 = เห็นด้วยในระดับมากที่สุด 4 = เห็นด้วยในระดับมาก 3 = เห็นด้วยในระดับปานกลาง
2 = เห็นด้วยในระดับน้อย 1 = เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. ปัจจัยนำเข้า					
1.1 ความพร้อมของบุคลากร					
1.1.1 จำนวนครูผู้สอนเพียงพอในการเปิดสอนตามโครงการ					
1.1.2 ครูผู้สอนเสียสละและอุทิศเวลาในการดำเนินงาน					

รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1.1.3 ครูผู้สอนมีความสามารถในการใช้เครื่องมือ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ เพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพ					
1.1.4 ครูผู้สอนมีความสามารถในการบูรณาการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพ					
1.2 ความพร้อมและความเพียงพอของวัสดุ อุปกรณ์					
1.2.1 โรงเรียนมีเครื่องมือ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพอย่างเพียงพอ					
1.2.2 โรงเรียนมีระบบการจัดเก็บเครื่องมือ สื่อวัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพอย่างเป็นระบบ					
1.2.3 โรงเรียนมีการซ่อมแซม และบริการการใช้เครื่องมือ สื่อวัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพอย่างสม่ำเสมอ					
2. ด้านกระบวนการ					
2.1 กิจกรรมค่ายเยาวชนผู้นำทำอาชีพมีความเหมาะสม					
2.2 ครูผู้สอนมีความสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพอย่างหลากหลาย					
2.3 ครูผู้สอนอาชีพสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพได้อย่างเหมาะสม					
2.4 ครูผู้สอนอาชีพมีการจัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์ เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพอย่างครบถ้วน					
2.5 ครูผู้สอนอาชีพจัดการเรียนการสอนที่นักเรียนสามารถนำไปประกอบอาชีพได้จริง					

รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
2.6 ครูสอนอาชีพมีความรู้และสามารถจัดการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
2.7 ครูผู้สอนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง					
2.8 กิจกรรมที่จัดให้กับนักเรียนมีความเหมาะสม					
2.9 กิจกรรมหกรมผลผลิตด้านอาชีพมีความเหมาะสม					
3. ด้านผลผลิต					
3.1 นักเรียนมีทักษะในการทำงาน เพื่ออยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข					
3.2 นักเรียนมีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในงานอาชีพ สามารถนำไปปฏิบัติงานอาชีพได้					
3.3 นักเรียน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่เรียนรู้และพัฒนาอาชีพให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ					
3.4 นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีความมั่นใจและภาคภูมิใจในวิชาชีพที่เรียน					
3.5 นักเรียนมีพฤติกรรมทางสังคมดีขึ้น ทั้งในด้านการทำงาน การอยู่ร่วมกัน และการอุทิศตนเพื่อสังคม					
3.6 นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมจากการฝึกประสบการณ์งานอาชีพ					
3.7 นักเรียนมีความเชื่อมั่น ในคุณประโยชน์ของการศึกษาเพื่อการมีงานทำ					
3.8 นักเรียนมีความเข้าใจในเป้าหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพของโรงเรียน					
3.9 นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงาน					
3.10 นักเรียนได้ฝึกอาชีพในสถานประกอบการและได้ฝึกประสบการณ์จริง					
3.11 นักเรียนมีความขยันหมั่นเพียรและละเอียดรอบคอบ					

3.12 นักเรียนมีการฝึกอาชีพจากการจัดการศึกษาเพื่อการทำงานของสถานศึกษา

มีจำนวน.....อาชีพ ไม่มี

โปรดยระบุอาชีพที่ได้ฝึก.....

3.13 นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียนจากการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ

มีจำนวนเงิน.....บาท/คน/ภาคเรียน ไม่มี

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

1. ด้านปัจจัย

1.1 ความพร้อมของบุคลากร

.....
.....

1.2 ความพร้อมและความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์

.....
.....

2. ด้านกระบวนการ

.....
.....
.....

3. ด้านผลผลิต

.....
.....
.....
.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางทิพย์รัตน์ คำทิพย์
วัน เดือน ปีเกิด	11 ธันวาคม 2525
สถานที่เกิด	อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่
ประวัติการศึกษา	ค.บ.(เคมี) มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ พ.ศ. 2548
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนทุ่งอุดมวิทยา อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง
ตำแหน่ง	ครู

